

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Prijetno veliko noč želita naročnikom in naročnicam
uredništvo in uprava.

Veliko noč bomo praznovali v mirnem razpoloženju

Praznik Vstajenja bomo lahko praznovali, kakor se za take praznike spodobi. Pred dnevi je bil v Evropi položaj še zelo napet, toda vse kaže, da se bo napetost strla sama v sebi. Nas se sicer te reči niso neposredno tikale, vendar pa so med ljudmi krožile najnesmiselnije vesti. Razni sumljivi ljudje so skušali zbegati lahkoverne ljudi in jih zavesti na kriva pota. Ti sumljivci so se potikali najraje po gostilnah in prosto gobezdali reči, ki jih more verjeti le naš hudo lahkoveren človek. Oblastva bi morala take gobezdavce, ki očitno po nekem načrtu sejejo med ljudi malodušnost, malo trše prijeti.

Nekaj več možatosti bi bilo treba našim ljudem. Odločno bi moral vsak naš človek zabrusiti zapeljivcem v obraz, da laže in da skuša s svojimi lažmi bog ve kaj doseči. Za našo državo ni nevarnosti. Z vsemi sosedi smo v dobrih odnošajih, a imamo tudi odlično vojsko, če bo treba braniti domovino. Ker nam nihče ne grozi, pač zdaj obramba ne bo potrebna.

Prav v teh dneh smo jasno videli, kako na-

šim ljudem ne manjka samo možatosti, temveč tudi tistega nepogojnega in neomajnega narodnega ponosa, kakršnega poznajo Angleži, Francozi, Nemci, Italijani, Poljaki in mnogi drugi narodi. V mladini se ta čut že budi, v kolikor ga ne ovira malodušnost pod nekdanjim tujim jarmom vzraslih ljudi. V naših šolah bi se moral narodni ponos še mnogo bolj gojiti, kakor se že goji. Vzemimo samo za zgled šole v Nemčiji, Franciji, Angliji. Narodni ponos je najzanesljivejše jamstvo za uspešen napredek in razvoj vsakega naroda, kar se, mislimo, razume samo po sebi.

Kakor smo že rekli, je vsak strah nepotreben, ker je brez osnove, zato bomo lahko brez vsakega razburjenja praznovali veliko noč. Naši prijatelji in prijateljice, ki berejo »Domovino« že vrsto let, vedo, da jim je bil naš list zmerom dober kažipot in trezen svetovalec. Zato smo prepričani, da nam tudi zdaj sledijo in zavračajo lažnivce in malodušneže. Vsem prijateljem in prijateljicam našega lista želimo veselo alelujo!

Daladier je rekel, da hoče Francija mir svobodnih ljudi

Pretekli teden je imel ministrski predsednik Eduard Daladier po radiu govor, v katerem je očitno stališče Francije glede na italijanske kolonijske zahteve in glede na nemško politiko v Srednji Evropi, naposled pa je omenil sodelovanje Anglije in Francije za ohranitev evropskega miru in kulturnih pridobitev človeštva. Francoska vlada je soglasno odobrila besedilo njegovega govora. Daladier je izjavil med drugim:

»Kot predsednik vlade, ki sem odgovoren za francosko politiko, bi rad predvsem kot človek govoril vsem Francozom in vsem ljudem na svetu, ki so poštene in dobre volje. Tak govor ne potrebuje tolmačenja in je vsakomur razumljiv, ker je podan v jeziku srca.

Danes se vsakdo že vprašuje, ali ni tudi njegova domovina ogrožena. Vsaka vlada mora zdaj skrbeti za varnost svoje dežele, zakaj pogodbe se podpisujejo, a še preden se uveljavljajo, izgube vsak pomen tako za onega, ki mu naj bi bile v zaščito, kakor za drugega, ki bi mu naj bile ovira.

Vsakdo, kdor zdaj miruje, prevzema skrivno za nasilje

Povsod se oborožujejo. Kako naj se tedaj ljudje posvečajo svojemu mirnemu delu? Ze večkrat je bil svet na jasnem, da neredi povzročajo nered, oboroževanje še večje obo-

roževanje in da se mora tak razvoj zaključiti le z vojno. Prav zdajšnji položaj mi nalaga zato nalogo, da povem, kaj Francija hoče, kako je močna in odločna.

Francija hoče mir svobodnih ljudi.

Francoska moč se je še vedno izkazala, kadar se je kje pojavila nevarnost. A zakaj je Francija odločna? Ker hoče braniti svojo zemljo in svoje pravice.

Francozom, ki me poslušajo, ne pripovedujem ničesar novega, tujcem pa vendarle morda nekaj novega, če jim povem, da

francoska enotnost še nikoli ni bila večja,

še nikoli tako popolna kakor danes. Francija v resnici še nikoli ni bila složnejša, nikoli odločnejša, nikoli močnejša kakor danes. Francija upa, da bo mir rešen, ker vojno sovraži. Če pa ji bo vojna vsiljena, bo kakor en mož branila svoje ozemlje. In Francija zna braniti svojo svobodo!

Francoški gospodarski položaj se zboljšuje.

Produkcija se večja, nezaposlenost zmanjšuje in francoska valuta ostaja najtrdnjša na svetu.

Francija je bila prisiljena pripraviti svoje sile. Vlada je zahtevala za dobo, dokler bo mir ogrožen, izredna pooblastila. Zakaj

smo jih zahtevali? Zakaj nam jih je parlament dal? Ker je treba delati, ne pa se posvetovati, ker je

treba takoj in brez vsakega odloga storiti vse ukrepe, ki so potrebni za našo obrambo.

Vsak Francoz bo storil vse, kar premore, ker se vsakdo zaveda, da je Francija pravična domovina, in ker ve, da Francija svoje obrambe ne gradi na bedi svojih otrok.

Moč Francije je skupnost njenih vojnih sil, spričo katerih predstavljamo strnjjen blok, v katerem pa se niso niti najmanj izgubile individualne sposobnosti posameznika. Francoska moč živi po vsem svetu, živi v naših kolonijah, kjer je kolonialni minister že pred 15 leti ugotovil veliko zadovoljstvo vseh podanikov. Francoska moč je v pogodbah s prijateljskimi državami, ki predstavljajo zdaj neomajno zvezo. Francoska moč sloni tudi na silnem činitelju duševnih in нравstvenih vrednot. Te vrednote se izražajo v trajnem iskanju človeških sposobnosti, v trajnem prizadevanju, da se ohranita človeška svoboda in spoštovanje med ljudmi.

V imenu Francije smem reči, da je za pravo službo domovini in človeštvu potrebno, da se ljudje nikoli brez pomena ne žrtvujejo, da se nikoli ne podreajo sili, temveč da se svobodno po svoji volji izživljajo, da po svojem srcu verujejo in po svoji pameti mislijo ter po svoji zavesti delajo. Ker se priznavamo k tem nazorom,

ne bomo dopustili, da bi se odnošaji med narodi urejali samo s silo.

Zdaj bom govoril o italijansko-francoskih odnošajih. Pustil bom, da govore za Francijo dejstva. Da bi bili napravili konec nespo-rorumom, je bil l. 1935. podpisan francosko-italijanski sporazum, s katerim naj bi se vsa pereča vprašanja v odnošajih med obema državama uredila in odpravila. Sklenjen je bil sporazum, po katerem se je v prilogi Italiji v Afriki popravila meja, se ji priznale nekatere gospodarske prednosti, Franciji pa priznala pravica, da počasi v letih 1945., 1955. in 1965. spremeni statute za Italijane v Tunisu. Francija je začela določbe te pogodbe izvajati. Dne 17. decembra l. 1938. pa nam je Ciano sporočil, da Italija pogodbe iz l. 1935 ne smatra več za veljavno. Mussolini je v svojem nedavnem govoru dejal: »Mi hočemo, da bi svet sodil, mi hočemo svet le obvestiti. V italijanski noči z dne 17. decembra l. 1938. so bila italijanska vprašanja v odnosu do Francije jasno določena. Nesreč vprašanja, ki se tičejo kolonij. Ta vprašanja je mogoče obeležiti z imeni Tunis, Džibuti, Suez.« Ta trditev je v mednarodni javnosti izzvala veliko presenečenje. Glede na pismo z dne 17. decembra l. 1938. je nastal v javnosti vtisk, da je ta listina vsebovala določne italijanske zahteve. Tudi gonja italijanskega tiska je ljudem dopovedovala, da so bili Franciji predloženi javni predlogi, da pa nje Francija enostavno ni odgovorila. Lahko izjavim, da v pismu ni nobenega natančnega podatka, da v njem ni niti ene besede ne o Suez, ne o Džibutiju in ne o Tunisu. Vsebovalo je le ugotovitev, da smatra Italija pogodbo iz l. 1935. za razveljavljeno, in pa opravičevanje tega stališča z nekimi dokazili. Bistveno dokazilo je bilo to, da sta zasedba Abesinije in ustanovitev italijanskega imperija za Italijo ustvarila nove pravice.

Ni mi treba šele reči, da takega dokazila ne moremo sprejeti, ker pomeni, da bi vsaka nova zasedba povzročila samo še nove pravice. To bi pomenilo, da bi bile zahteve, ki bi se nam postavile, neomejene. Kakor hitro bi sprejeli eno zahtevo, bi iz nje nastala druga. Izjavljam:

Mi ne odstopimo niti pedi svoje zemlje.

Ker govorim o italijansko-francoskih odnošajih, bi rad ovrigel nekatere pripovedke, ki se širijo v zvezi s položajem 94.000 Italijanov, ki živijo v Tunisu v družbi s 108.000 Francozi in poltretjim milijonom muslimanov. Trdite, da se s temi Italijani slabo postopa, je bajka. Nasprotno, na vseh področjih žive ti Italijani pod najsvobodnejšo vladavino. Če naj bi bil potreben še kak dokaz, kako se godi Italijanom pod Francijo, naj opozorim na onih 900.000 Italijanov, ki živijo na francoskem ozemlju. Ali se more kdo izmed njih pritožiti? Ali ne uživajo vse naše zaščite po naših zakonih?

Nasproti drugemu narodu v sosesčini, s katerim smo imeli mnogo sporov, je Francija dokazala, da noče z njim živeti v sovraštvu. Mi smo podpisali Münchenski sporazum in podali nekaj mesecev pozneje francosko-nemško izjavo. Pred kratkim se je odpravilo posebno odposlanstvo v Nemčijo,

da bi sklenilo gospodarski sporazum, ki bi omogočil trajno sodelovanje obeh narodov.

Kakor pa sem izjavil že v senatu, je zasedba Češke, vkorakanje nemških čet v Prago, prizadela temu našemu prizadevanju najhujši udarec.

Dolga leta so pridigovali, da bi opravičili nekatere svoje akcije, načeta o samoodločba narodov. Nato so govorili o naravnih težnjah in zdaj razglašajo svoj življenjski prostor. Vse to ni nič drugega kakor prikrit izraz naraščanja volje po osvojitvah. Kako naj bi se Evropa spričo tega ne vznemirjala? Zares, trenutno ni človeka, ki ne bi v tem videl vojne nesreče za vse narode. Noben narod nima več jamstev, da ne bo uničen. Tega nočemo.

V imenu svoje domovine pozivam k sodelovanju vse sile, ki enako mislijo, kakor mi, da nam je potreben mir,

vse sile, ki hočejo korakati po tej poti miru in ki bi se proti vsakemu udarcu, ki bi bil naperjen proti eni ali drugi izmed njih, postavile enotno v bran. Za to stališče je Francija našla odobravanje pri svojih prijateljih v Evropi, pa tudi v Ameriki. Angleško-francosko prijateljstvo je trdno. Obe državi imata iste smotre in se borita zanje z istimi sredstvi.

Med to trojico je najbolj izobražen dr. Tuka, ki je bil svoječasnno obsojen zaradi veleizdaje in je bil šele lansko jesen pomiloščen. Do leta 1918. je bil vseučiliški profesor v Pešti. Čutil se je in se nemara še danes čuti Madžara. Pri ljudskem štetju v češko-slovaški republiki leta 1920. je svojerodno vpisal v popisno polo za svoj materin jezik madžarščino. Mož še danes zelo slabo govori slovaški. Preden je pred meseci potoval predsednik dr. Hacha na Slovaško, si je dal predložiti akt o veleizdajniški razpravi proti dr. Tuki. Dr. Hacha, ki je znan kot odličen pravnik, je preučil sodni akt in se prepričal, da je bila obsodba dr. Tuke zaradi veleizdaje v celem obsegu upravičena. Ko so mu nato na njegovem potovanju po Slovaški predstavili poleg drugih tudi dr. Tuko, je bil ta edini, kateremu dr. Hacha ni dal roke.

O dr. Tisu je pisala »Pariser Tageszeitung« Dr. Tiso spada v ono skupino politizirajočih slovaških duhovnikov, ki so bili vzgojeni v madžarskem duhu in so se začeli pod madžarsko vladavino uveljavljati kot madžarski rodoljubi in ne kot slovaški. Svojega slovaškega rodu so se zavedli šele leta 1918. in so čez noč postali iz zagriženih madžaronov po večini najbolj zagrizeni Slovaki. Dr. Tiso, ki je zelo oprezen in previden mož, je stopil v Hlinkovo katoliško ljudsko stranko največ iz opozicije proti praškim »svobodomislcem« Trdilo se je o njem, da pripada zmernemu krilu Hlinkove stranke in da ni sovražnik Čehov. Zato je tudi postal minister in ministrski predsednik samoupravne Slovaške. Tako piše imenovani list.

Dr. Tiso je pri zadnjih usodnih dogodkih očitno igral dvolično vlogo. Imel je dve železi v ognju. Ko so v Pragi to spoznali in ga odstavili, je bilo že prepozno. Mož je vzel v roke drugo železo in naslanjaje se nanj razglasil odcepitev Slovaške od Češke.

Vodilni možje samostojne Slovaške

Slovaška, ki je lani jeseni morala odstopiti precej ozemlja Madžarski in malenkost Poljski, je zdaj ponovno moral nekaj malega odmalega odstopiti Madžarom. Pogajanja o tem stopiti Madžarom. Pogodba o nemškem pokroviteljstvu ji jamči nedotakljivost njenega ozemlja za 25 let. seveda pa bodo njene gospodarske težave, zdaj ko ni več združena z bogato Češko, najbrže še dolgo časa znatne, ker je Slovaška kakor znano ubožna dežela.

Na Slovaškem imajo danes glavno besedo trije možje: dr. Tiso, profesor dr. Tuka in bivši tajnik Hlinkove stranke Šanjo Mach. Najmlajši med njimi in najpodjetnejši je Mach. Glavna poteza njegovega značaja je, da smrtno sovraži Čeha in da ne pozna slovaškega čustva. Je zelo častihlepen mož in

njegov glavni smoter je, da bi postal neomejen gospodar položaja na Slovaškem. Nemara se mu to posreči, ker ni izbirčen v sredstvih in ima veliko zaslombo pri svojih tujih prijateljih.

Velikonočne zbirke Vodnikovih knjig

V trinajstih letih je razposlala Vodnikova družba svojim članom nad 250.000 knjig novjših slovenskih pisateljev in s tem opravila važno prosvetno delo. Je pri nas še mno-

go ljubiteljev knjig, ki nimajo vseh Vodnikovih knjig, pa bi jih radi po primerni ceni imeli v svoji knjižnici.

Zato se je odbor Vodnikove družbe tudi

JULES MARY—J. M.

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

Nastopne dni se je Pavle čim bolj izogibal Karlote. Predobro je poznal svojo mater, in ji je hotel zato prizanašati. Najprej se je bil bal njene jeze, toda ko se je po prizoru s Karloto zadržala čisto mirno, kakor bi bila že vse pozabila, tudi on ni hotel začeti iznova govoriti o tem.

Da je bila Tereza tako mirna, ni pomenilo ne ravnodušnosti, temveč čisto preračunano hlinjenje. Mirno se je zadržala, da bi mogla toliko bolje opazovati par.

Najprej se ni zgodilo nič posebnega. Tudi Karlota se je spet pomirila. Misli je, da je mati smatrala tisti prizor pač le za nekoliko nerodno dvorjenje njenega sina. Čisto mirno ponašanje vdove v naslednjih dneh jo je okrepilo v tem prepričanju.

Počasi se je stara zaupljivost v občevanju, ki je bila na tako neprijeten način prekinjena, spet uveljavila. Pepina je pri tem obema zaljubljenca mnogo pomagala. Podobna je bila solnčnemu žarku, ki prežene meglo. Ni vedela, kaj se je bilo zgodilo, toda z zgodaj zjutraj, pogledoma bojnice, ki je zmerom gledala okoli sebe, je opazila, da se je na kaledo ljubezen Pavleta in Karlote zvil oblak. Kakor je kazalo, je Pepina sklenila, da bo ta oblak pregnala.

Pavle je bil kupil za bolnico vozni stol in na njem jo je vozil na sprehod, kadar ni imel dela v mesariji. Zdaj mu je morala na Pepinino željo tudi Karlota zmerom pomaga-

ti. Tereza je vsakikrat obledela in si grizna ustnice, kadar je videla, da odhajajo vsi trije od doma, toda rekla ni ničesar. Pavle in Karlota sta potem menjaje se potiskala vozni stol čez travnike in polje do kakšnega skritega mirnega prostorčka pod drevjem, kjer so potem počivali. Zaljubljenca sta sedela tesno stisnjena drug k drugemu, srečna, da sta bila lahko skupaj in da so to njujno srečo videli le Pepinine mile in zveste oči. Takšno taborjenje je vsakikrat dolgo trajalo. Ko pa so se naposled morali vrniti domov, so vsi čutili žalost, ki si je drug drugemu niso upali priznati. Okoli vseh se je plazil nagonski strah pred Pavletovo materjo kakor slutnja strahotne bolečine, ki jih še čaka.

Ko so bili spet doma, jih je sprejela vdova z ledenim molkom. Na vljudni pozdrav Karlote je odgovorila samo z nerazumljivim mrmranjem, in ko je zvečer mlada deklica zapustila mesarijo, ji je sledila z mračnimi očmi, dokler ni izginila. Morala se je z vso močjo premagovati, da ni njena ljubosumnost z vso strahoto udarila iz nje. Čim bolj je videla naraščati Pavletovo ljubezen do Karlote, tem bolj se je čutila zapostavljena od svojega sina, čeprav se je ta zlasti zdaj trudil, da bi ji čim bolj stregel.

Ko je nekega dne šel Pavle po opravkih na deželo, in je Karlota vprašala po njem, mati Longhijka zasmehljivo odgovorila:

»Sel je k najemniku Novelliju. Njegova lepa hči mu je že dalje časa všeč. Povem vam to, da si ne boste delali nepotrebnih upov.«

Karlota je zardela čez ves obraz in zajec-ljala:

»Motite se. Kaj takega mi ni še nikdar padlo na um.«

»Prav. Povedala sem vam, da veste, kako je.«

Ko se je Pavle vrnil, mu je deklica povedala ta dogodek in pripomnilo:

»Bo pač boljše, če ne pridem več k vam. Ne bi bila rada kriva domačih preprirov in ne želim, da bi ljudje govorili o meni, da sem te odtrgala od matere.«

»Nikar se zaradi tega ne razburjaj, ljubljena!« jo je skušal Pavle pomiriti. »Črni oblaki bodo že splavali naprej. Rada se imava in zanesljivo bova mož in žena. Moja mati me ima preveč rada, da me ne bi hotela videti srečnega. Njeno upiranje je samo nekakšna ljubosumnost. To jo bo kmalu minilo, ti rečem.«

Naslednje jutro je pred prihodom Karlote povedel sin svojo mater v prostor zraven prodajalne, sedel na stol in položil roko okoli njenega vratu.

»Povej mi, mamica,« je začel smeje se, »ali resno misliš, da te imam manj rad, ker ljubim Karloto?«

Toda mati se mu je hlastno iztrgala in šla, ne da bi bila izpregovorila besedo. Pavle je močno prebledel, zavzdihnil je in zamišljen obsedel. V svoji dobrotnosti je začel nihati med bojaznijo, da ne bi bil žalil matere, in svojo ljubeznijo do Karlote. Zdaj se je upal

letos odločil, da za pirhe izbere iz svojih zbirk knjige, ki bodo zelo dobrodošle marsikateremu prijatelju dobrega štiva, saj si jih bo lahko nabavil po zelo nizki ceni.

Knjige, ki jih imamo še v zalogi, smo razdelili v osem skupin; vsaka skupina šteje po pet knjig. Naročnik lahko poljubno izbira ne samo med skupinami, temveč tudi med posameznimi knjigami in si tako sestavi svojo skupino po pet ali deset knjig.

Skupino po pet knjig oddajamo, dokler bo trajala zaloga, za 20 din brez poštne, s poštino za 25 din. Deset knjig pa stane 40 din, s poštino 50 din. Kdor želi imeti vezane knjige, doplača za vezavo vsake knjige po 8 din.

Naše knjige so torej izredno poceni, zato segajte pri svoji izbiri po zbirkah Vodnikove družbe!

Naročajo se na naslov: Vodnikova družba, Ljubljana, Knafljeva 5. Denar nakažite po poštni položnici, ki jo kupite za 25 par pri vsakem poštnem uradu. Položnico izpolnite s točnim naslovom: Vodnikova družba v Ljubljani. Tam, kjer je to na položnici označeno, napišite številko čekovnega računa Vodnikove družbe, to je 14.520.

Na razpolago so naslednje knjige:

I.

Dr. Ivan Lah: Sigmovo maščevanje.
Dr. Ivan Lah: Vodniki in preroki.
Dr. Ivan Lah: V borbi za Jugoslavijo I. in II.
Dr. Ivan Lah: Iz tajnosti prirode.

II.

Vladimir Levstik: Pravica kladiva.
Vladimir Levstik: Dejanje.
Ivan Matičič: Na mrtvi straži.
Ivan Matičič: Moč zemlje.
Davorin Ravljen: Pot k mrtvim bataljonom.

III.

Fran Bevk: Hiša v strugi.
Fran Bevk: Zerjavi.
Fran Bevk: Srebrniki.
Ivan Potrč: Sin.
Vinko Bitenc: Sončne pege.

IV.

Juš Kozak: Beli mecesen.
Ivan Podržaj: Strte peruti.
Fran Roš: Zvesta četa.
Ivan Šorli: 50 odstotkov.
Ilka Vaštetova: Vražje dekle.

V.

Mihajlo Pupin: Od pastirja do izumitelja I. in II. del.

samo skrivaj govoriti z ljubico in se je posluževal vsakovrstnih zvijač, da je bil zdaj pa zdaj lahko nekaj trenutkov sam z njo. Kljub vsem tem težavam in oviram pa je bila njegova ljubezen čedalje strastnejša, kakor se to pač v takšnih primerih dogaja.

V hiši, kjer je Karlotina vedrost bila do- slej blesteč solnčni žarek, je bilo zdaj prav žalostno. Karlota, mati in Pavle so molče delali drug poleg drugega. Nikdar več ni Tereza ogovorila hčerke Cirila Baccija.

Če jo je ta morala v Pavletovi prisotnosti kaj vprašati, ji je ta odgovorila kratko in komaj razumljivo, a glavo je pri tem obrnila v stran. Celó pri čisto vsakdanjih rečeh se je kazala njena jeza, združena s hlepenjem po maščevanju.

Pri mizi je prej ponudila jed. Zdaj pa se je pogosto napravila tako, kakor bi bila pozabila na Karloto, ki je zaradi tega često dobila solze v oči. Toda Pavle je zmerom pazil, da je bil takoj pri roki in da je materino pozabljenost popravil. Pod mizo je dekletu stisnil roko in Pepinin rahli nasmeh je izbrisal poslednje sledove solza s Karlotinih lic.

Prej se Tereza nikoli ni brigala za knjigovodstvo v svojem gospodarstvu, ampak je to čisto prepustila Pepini. Zdaj pa je pod vsemi mogočimi pretvezami zmerom gledala, ali so bili vsi dohodki in izdatki pravilno vpisani, in če je opazila najmanjšo pomoto, se je ujezila. Karlota je trpela, ne da bi se bila pritoževala, podvojila je svojo vnemo in opreznost, toda nič ni moglo premagati slabe volje hudobne starke.

Kmalu pa se je njihovo medsebojno razmerje še bolj poslabšalo.

V Moncalieriju je bilo žeganje, in Pavle je povabil tja Karloto in njeno teto na ples, ne da bi bil prej vprašal mater. Plesal je z ljubico do zadnjega nočnega vlaka, spremil njo in teto do postaje in se šele potem vrnil domov.

To je bilo prvo dejanje, ki je pomenilo odkrit upor proti materi. Ko se je vrnil, ga je sprejela s pogledom, ki je izdajal vse njeno dotlej prikrito sovraštvo. Rekla pa je čisto suho:

»Lepo počenjaš! Zdaj prihajaš torej ob treh zjutraj domov, ko si se prej ves čas klatil z dekletom. Zaradi nje zapuščaš svojo mater!«

Pavle se je zdrznil, toda odgovoril ni niti besede.

Ko je drugo jutro prišla Karlota, jo je sprejela vdova s hudimi očitki.

»Nikar si ne domišljuj,« je zaključila besede, razjarjena zaradi Karlotinega zaničljivega molka, »da bom kdaj privolila v ženitev mojega sina s spogledljivo, ničvredno žensko, kakor ste vi. Nikdar, razumete! Rajši vidim svojega sina v grobu kakor ob vaši strani!«

Karlota se je obrnila in zajokala, da je vse njeno telo drgetalo od ihtenja. V tem trenutku je prihitel Pavle, ki je bil postal pozoren zaradi glasnega materinega kričanja.

»Kaj pa se dogaja?« je vprašal.

Karlota je v kratkem ponovila vdovine besede.

Nastal je trenutek molka, kajti Pavle se

je čutil kakor zadet od strele.

»Nikdar ne bi bil mislil, mati,« je rekel žalostno, toda odločno, »da si sposobna take zlobnosti. Ker se nisi mogla vzdržati, da ne bi bila rekla takih reči Karloti v obraz, tudi meni ni treba biti obziren. Zato ti izjavljam, da bo Karlota moja žena, če ti je prav ali ne. Če jo boš pa še enkrat na tak način ozmerjala, pojdem od hiše in ne boš me več videla.«

Tereza se je vsa strta zrušila na stol, a njen sin je povedel dekle na vrt, da bi jo na svoj dobrodušen način potolažil.

Pozneje pa je šel spet k materi, ki je sedela na svojem običajnem prostoru zraven prodajalne, in jo vprašal: »Ali me nimaš nič več rada, mati?«

»Imam,« je odvrnila.

»Skoro ne morem verjeti. Če bi me imela rada, bi mi ne mogla povzročiti toliko zla in bi ne mogla biti tako zlobna in kruta proti Karloti.«

»Karlota ni ženska zate. Spogledljivka je, ki te prav nič ne ljubi. Zanjó si samo dobra partija. Karlota bi bila samo rada gospodarica na mojem mestu.«

»Motiš se, mati. Karlota ne zahteva ničesar drugega kakor to, da bi ti stala ob strani in ti pomagala. Še nikdar nisem odkril pri njej sebičnih namenov, kakršne ji ti podtikaš. Ne razumem tvojega sovraštva.«

»Ne maram tega dekleta za svojo snaho. Rekla sem že to in bom zmerom ponavljala. Nesrečen boš v zakonu z njo, kar kaže že dejstvo, da je zanetila prepir v naši hiši.«

Pavle ji je hotel reči, da je mati sama kriva teh prepiróv, ki zdaj motijo hišni mir. Hotel je tudi reči, da je zdaj prav tako kri-

Pavel Brežnik: Temna zvezda.
Josip Daneš: Za vozom boginje Talije.
Vinko Bitenc: Zlati čevljički.

VI.

Davorin Ravljen: Tulipan.
Ivan Matičič: Moč zemlje.
Juš Kozak: Beli mecesen.
Fran Govekar: Olga.
Ivan Albreht: Zarečani.

VII.

Muc: Skozi Sibirijo I.
Muc: Skozi Sibirijo II.
Vladimir Levstik: Pravica kladiva.
Osip Sest: Enaintrideset in eden.
Fran Bevč: Zerjavi.

VIII.

Ivan Albreht: Zarečani.
Pavel Brežnik: Temna zvezda.
Dr. Ivan Lah: Vodniki in preroki.
Vladimir Levstik: Dejanje.
Davorin Ravljen: Pot k mrtvim bataljonom.

Katerokoli knjigo iz gornjih osmih skupin pa kupci lahko zamenjajo z naslednjimi povestmi, ki so na razpolago samo vezane: Zofka Kvedrova »Vladka in Mitka«, Juš Kozak »Lectov grad«, Slavko Savinšek »Zgrešeni cilji«, Pavel Brežnik »V senci nebatičnikov«, inž. Lupša »V džunglah belega slona.«

Politični pregled

V nedeljo je prispel v Zagreb predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in se v spremstvu podbana Mihaldžića odpeljal v občinsko vilo na Rebru. Kakor je bilo v naprej dogovorjeno, je popoldne obiskal dr. Vladimira Mačka v njegovem stanovanju na Prilazu, nato pa se vrnil v svoje stanovanje. Kmalu nato mu je dr. Maček vrnil obisk. V ponedeljek dopoldne

se je v banskih prostorih začel politični posvet dr. Mačka s predsednikom vlade Cvetkovićem.

Razume se, da se o poteku razgovora varuje največja tajnost. Predmet posveta so naloge, ki jih je prevzela vlada g. Cvetkovića in jih naglasila v svoji deklaraciji in ki jih je predsednik g. Cvetković označil kot pripravljalne Gre za obseg teh nalog in za čas, v ka-

vična proti Karloti, kakor je zmerom bila proti ubogi Pepini. Njena materinska ljubezen je stregla zmerom samo njemu, zdravemu in močnemu, na račun slabotne sestre, ki bi nekoliko ljubezni tako dobro delo. Prej je sovražila Pepino, zdaj pa se je njena zlobnost obrnila proti Karloti. To bi ji bil rad povedal, toda zagrizeni, mrzli srd njegove matere ga je plašil, zato je molčal.

Zaradi sinovega molka opogumljena je Tereza znova začela: »Poslušaj me, kaj sem sklenila. Karlota ne sme ostati več pri nas. Še danes naj napravi obračun s Pepino, ki bo odslej spet vodila knjige, in potem naj se vrne k svoji teti.«

»Ne, mati, to se ne bo zgodilo!«

»Zakaj ne?«

»Ker ne morem živeti brez Karlote. Če jo pošlješ proč, pojdem tudi jaz!«

»Vztrajam pri tem, kar sem rekla. Enkrat bi rada videla, če boš dovolj pogumen, da pojdeš od hiše zaradi tega dekleta proti materini volji.«

Ves obupan je šel Pavle v svojo sobo in se vanjo zaklenil. Tereza pa ni niti trenutek oklevala, temveč je šla, da izvrši svojo grožnjo. Stopila je v prodajalno, kjer je bila Karlota zaposlena, in rekla trdo: »Karlota, odslej vam je zabranjena naša hiša. Ne potrebujem pomočnice, ki mi zapeljuje sina. Pisala bom to vaši teti. V Turinu se vam bo mnogo prej nudila priložnost za dobro partijo kakor tu v Moncalieriju. Ali ste me razumeli.«

»Da, gospa Longhijeva,« je odvrnila uboga deklica in sklonila obraz, ki ji je bil od sramu ves zardel globoko na svoje ročno delo. »slišala sem.«

terem naj bodo izvršene. Tako bi se mogel napraviti nov položaj, v katerem bi predstavniki poedinih političnih skupin mogli skupno delovati za narodni sporazum. Razgovori, ki po izjavi predsednika vlade potekajo prijateljsko, še niso končani.

V nedeljo popoldne je bil v Beogradu posvet zastopnikov vse opozicije.

Navzočni so bili Jovan Banjanin in Bogoljub Jevtić za Jugoslovensko nacionalno stranko, dr. Milan Gavrilović in Joca Jovanović za zemljoradniško stranko, Milan Grol in dr. Božidar Vlajić za demokrate in Miša Trifunović in dr. Momčilo Ninčić za radikalski glavni odbor. Na posvetu je poročal dr. Vlajić v imenu odposlancev, ki so v soboto imeli sestanek z dr. Mačkom. Predložil je sporočilo, ki je bilo ob tej priliki podpisano od dr. Mačka, Večeslava Vilderja, dr. Kramerja, Božidara Vlajića in dr. Milana Tupanjanina. Vsebina sporočila je: V soboto je bil v Zagrebu pod predsedstvom dr. Mačka posvet, katerega so se udeležili v imenu Kmetko-demokratske koalicije dr. Vlado Maček in Večeslav Vilder, v imenu demokratske, zemljoradniške, radikalske in Jugoslovenske nacionalne stranke pa Božidar Vlajić, dr. Miloš Tupanjanin, dr. Branko Čubrilo in dr. Albert Kramer. Na posvetu je bilo še enkrat ugotovljeno, da je politika sporazuma, ki je narod pri volitvah 11. decembra dal svoje zaupanje, potrjena v današnjih mednarodnih razmerah svojo polno upravičenost. Zavedajoč se težine današnjega časa

bodo vse narodne skupine, ki so se skupno udeležile volilne borbe na listi dr. Mačka, vzajemno nadaljevale svoje napore za končno ureditev državne skupnosti na osnovi sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V to svrhu bo kmalu širši sestanek predstavnikov vseh teh skupin. G. Vlajić je obvestil zastopnike opozicijskih strank še o podrobnostih sobotnega posveta pri dr. Mačku. Posebej se naglašja, da dr. Maček v svojih razgovorih s predstavnikom vlade govori v imenu vseh z njim združenih opozicijskih strank.

Angleški general Spears razpravlja v »Evening Standardu«

o vojaški vzajemnosti Anglije in Francije.

Med drugim pravi, da bi bil letalski napad, ki bi razdejal Anglijo, uničujoč za Francijo.

»Upam, da boste storili tako!« Potem je šla, pustivši Karloto in Pepino sami.

Karlota, ki se je le z muko držala pokoncu, je planila v krčevito ihtenje, a Pepina ji je tiho rekla: »Uboga Karlota, kaj vse moraš doživeti! Nikar ne bodi žalostna. Moj brat te ljubi in te bo zmerom ljubil. Se nama bo že posrečilo, da bova zlomila materino nasprotovanje.«

Karlota pa je odkimala in odvrnila: »Ne, vsega je zdaj konec, Pepina. Vajina mati mu ne bo nikdar dovolila, da bi se oženil z menoj, a proti njeni volji se ne maram vsiliti v vašo rodbino.«

»Zelo mi je žal, Karlota,« je potožila bolna Pepina. »Tudi jaz te imam rada, kakor bi bila moja sestra.«

Karlota ni odgovorila, temveč se je nagnila k njej in jo ponovno poljubila. Zraven ji je krčevito stiskala roko. Ko sta napravili obračun, je pobrala svoje reči v jerbašček in se pripravila na odhod. Tedaj je vstopil Pavle. Oblečen je bil v boljše obleko in imel je klobuk na glavi.

»Vem, kaj se je zgodilo: mati te je poslala proč,« je rekel. »Dovoli mi torej, da te spremim na postajo.«

Po teh besedah je prijel mladenič Karlotino roko in si jo potisnil pod pazduho. Nato sta šla.

Pri hišnih vratih je tedaj stala Longhijka v svoji črni avbi in nepremično gledala za njima.

»Nesrečnika! Nesrečnika!« je mrmrala in njene poteze so bile videti še trše in ostreje.

Pritisk, ki bi ga ne mogla vzdržati Francija, pa bi bil usoden tudi za Anglijo. Ako naj bo angleško-francosko sodelovanje zares uspešno, potem mora biti zasnovano na popolni enakosti žrtev in naporov. Ako bi se Francija na svojih zdajšnjih mejah ne mogla braniti, bi bila izgubljena, toda z njo tudi Anglija. Anglija in Francija sta prisiljeni, da si stavita vzajemno na razpolago vse svoje sile in vsa svoja sredstva, ako si hočeta zagotoviti zmagovito obrambo.

V angleški spodnji zbornici je podal 31. marca angleški ministrski predsednik Chamberlain izjavo, v kateri je povedal da se je sklenil s Poljsko dogovor, po katerem

Anglija jamči za poljske meje.

Te besede so napravile med angleškimi poslanci silen vtisk in je vsa zbornica ta dogovor odobrila z opozicijo vred. Razume se, da je ta izjava tudi po svetu močno odjeknila. Angliji se pridružuje njena zaveznica Francija. Ta teden je odpotoval v London poljski zunanji minister Beck, da se porazgovori z angleško vlado o podrobnostih prijateljske vojaške pogodbe med obema državama.

V soboto se je Hitler udeležil v Wilhelmshafnu slovesnosti spustitve nove vojne ladje v morje in imel pri tej priliki govor na meščanstvo. V tem govoru

je Hitler obravnaval tudi zadnje zunanjepolitične dogodke.

Rekel je glede na angleško jamstvo poljskih mej, da je bil angleški narod lahko 300 let neplemenit in je v tej dobi zavlada četrtini sveta, zdaj na starost pa postaja plemenit. Nadalje je izvajal, da Nemci Čehov ne sovražijo, da pa je bila Češka tisoč let nemški življenjski prostor. Čehom da bi se ne bilo nič zgodilo, če ne bi bili postali središče groženj in nevarnosti proti Nemčiji. Naglasil je tudi, da Nemčija ne misli napadati drugih narodov in da hoče živeti v miru.

V ponedeljek se je začela v angleški spodnji zbornici razprava, pri kateri sta podala ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister lord Halifax nove izjave, ki pričajo o tem,

da bo Anglija vztrajala na novi poti.

Chamberlain je izjavil, da jamstva Poljski ne nameravajo škodovati Nemčiji, pač pa naj bi preprečila izvojevanje oblasti nad svetom. Ni Poljska edina, je rekel, ki bi se v danem trenutku mogla čutiti ogrožena. Anglija je

8.

V naslednjih dneh ni Pavle Longhi v ničemer izpremenil svojega življenjskega reda. Delal je kakor zmerom, vstajal zgodaj zjutraj in garal do večera z vročično vnemo, kakor bi se bil hotel s tem otresati misli na Karloto.

Njegova mati, ki se je po odhodu mlade deklice čutila prosta velikanskega bremena, je bila posebno pozorna nasproti sinu in se je trudila z vsemi sredstvi, da bi mu bilo bivanje v hiši prav prijetno. Celu uboga Pepina je bila zdaj deležna sicer neobičajne ljubeznivosti. Morda je Longhijka upala tudi s tem potolažiti Pavletovo jezo.

Še nikdar sin in hči svoje matere nista videla tako ljubeznive. Toda vsa njena prizadevanja so bila zaman. Tudi njena darila niso pomagala: Pavle jih je vzel, ne da bi se bil zahvalil. Rekel je samo: »Mati, če mi hočeš res storiti kaj dobrega, dovoli, da se vrne Karlota!«

Žena je namršila košate obrvi in njene poteze so se poostrele. Odgovorila je rezko: »Ne, nikdar! Ali se ne trudim dovolj, da bi bil čimbolj zadovoljen? Zakaj torej nisi srečen?«

»Ker brez Karlote zame ni sreče. Začel sem že iskati službo. Kakor hitro jo dobim, pojdem od doma.«

»Ali resno misliš?« je vprašala drgetajoča od jeze in strahu, da bi ga izgubila.

»Da, mati. Če se Karlota ne vrne, pojdem k njej v Turin.«

Stara žena je zapčila oči v sina in rekla zamolklo: »No, pa naj bo tako. Karlota se vrne.«

zato pripravljena sodelovati z vsakim narodom, vendar pa s tem ne namerava obkoliti Nemčije. V svoji izjavi je omenil, da je Anglija pripravljena sodelovati tudi z Rusijo ne glede na ideološke razlike. Lord Halifax pa je opisal okoliščine, ki so dovedle do jamstvene izjave Poljski. Predvsem da je nemška zasedba Češke in Moravske utrdila veliko bojazen. Priključitev osmih milijonov Čehov k Nemčiji da pomeni zatajitev načel samoodložbe narodov, ki jih je Nemčija do tej poudarjala.

Glasiló nemške vlade »Völkischer Beobachter« je priobčil članek, ki mu je dal naslov

»Ogroženi Beograd«

Članek poudarja: »Dobri odnošaji med Nemčijo in Jugoslavijo, so že dalje časa trn v očesu nekaterim politikom v Londonu in Parizu, ki so že večkrat skušali zasejati v Beogradu nezaupanje v Berlin. Pa tudi zdaj skušajo Jugoslavijo prepričati, da ji groze najstrahotnejše nevarnosti od Nemčije. V zvezi s tem govore o »nekem vojaškem in političnem pritisku,« ki ga baje namerava Nemčija izvršiti na Jugoslavijo.« Omenjeni list odločno zavrača vse te vesti.

Francoski listi pišejo, da

pride v London posebno poljsko vojaško odposlanstvo,

ki bo podrobno preučilo vojaško razmerje med obema državama. Isti listi trdijo, da se rumunski poslanik vrne v London. — Angleški liberalni poslanec Mandel je zastavil v spodnji zbornici ministru za vojsko vprašanje, ali bo začel priprave za obisk načelnika angleškega generalnega štaba Gorta v Varšavi in Moskvi. Minister za vojsko Hore Belisha je odgovoril: »Za zdaj ne morem dati nikakve izjave glede poznejših obiskov v drugih državah.

Po vesteh iz Pariza je bila te dni objavljena

poslanica francoskih katoliških škofov, ki izraža soglasje z vladno politiko.

Pariški kardinal Verdier je dal ob tej priliki za liste izjavo, da je svetu potrebna močna in složna Francija kot zaščitnica krščanske prosvetljenosti in miru. V svoji izjavi je kardinal naglašal potrebo iskrenega delovanja vseh Francozov pri obnovi domovine.

V Budimpešti je bil podpisan dogovor o novi slovaško-madžarski meji. Po tem dogovoru

mora Slovaška odstopiti Madžarski nekaj ozemlja.

Odstopljeno zemljo zasedejo Madžari na veliki petek. K temu dogodku piše slovaški list »Slovak« pod naslovom »Danes meni, jutri tebi«, da bo načelo narodnosti nekoč dobilo svojo vrednost tudi nasproti Madžarski, kjer se pol milijona Slovkov in 700.000 Nemcev poteguje za svoje pravice.

Na varšavskem vseučilišču je bilo te dni

zborovanje vseh varšavskih visokošolcev,

ki ga je sklicala Akademsko legija, lansko leto ga je sklicala Akademsko legija, lansko leto ustanovljeno na pol vojaško društvo poljskih visokošolcev. Poveljnik legije polkovnik Tomaszewski je govoril o smotrih Akademsko legije, ki se je od ustanovitve dalje razrasla že v več bataljonov. Nad polovica poljske visokošolske mladine ji že pripada. Polkovnik je rekel o članih legije med drugim: »To so mladeniči zdravih misli, močne volje, nezlomljivega značaja in polni čuta dolžnosti. Oni že zdaj zaslužijo naziv odličnih vojakov. Ta mladina služi samo Poljski in odklanja vse tuje zglede.« Zastopnik opozicijskih skupin visokošolske mladine je na zborovanju izjavil, da se vsi poljski visokošolci postavljajo v službi Poljske ob stran poljski vojski. Na zboru je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da mednarodni položaj sili ves narod k oboroženim pripravam za obrambo Poljske. V tem mora poljska visokošolska mladina prednjačiti.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem mariborskem sejmu so se prodajali za kg žive teže: debeli voli po 3.50 do 4.75, poldebili voli po 2 do 4, plemenski voli po 4 do 5.50, biki za klanje po 3 do 4, debele krave po 3.75 do 4.25, plemenske po 3 do 4, krave za klobasarje po 2 do 2.50, molzne krave po 4 do 5, breje krave po 3.50 do 4.50, mlada živina po 3.75 do 5, teleta po 4.50 do 6 din. V Metliki so se trgovali prvovrstni voli po 5.50 in v Kranju po 6 din za kg žive teže.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Konjicah: špeharji po 9 in pršutarji po 8, v Smarjah pri Jelšah: špeharji po 10 in pršutarji po 8, v Kranju: špeharji po 9 do 10 in pršutarji po 8 do 9 din. Pujski za rejo 7

do 8 tednov stari so bili v Kranju po 180 do 300 din.

VINO. V konjiškem okolišču se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 3.50 do 4.50, finejše sortirano pa po 5 do 7 din liter.

KRMA. V Konjicah je bilo seno po 45 do 60 in slama po 30 din, v Kranju pa seno po 75 in slama po 45 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Konjicah so se trgovale goveje po 8, telečje po 10, svinjske po 6, a v Kranju goveje po 7 do 10, telečje po 12 in svinjske po 8 din za kg.

VOLNA. V Kranju je bila neoprana volna po 24 do 26 din, oprana pa po 34 do 36 din za kg.

MED. Medtem ko se je v Konjicah čist med prodajal po 16, se je v Kranju po 22 do 24 din za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 4. aprila v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.46 do 23.84 din;
1 nemško marko za 17.76 do 17.94 din;
1 angleški funt za 206.92 do 210.12 din;
1 ameriški dolar za 44.01 do 44.61 din;
100 francoskih frankov za 116.80 do 119.10 dinarjev;
100 italijanskih lir za 232.65 do 235.75 din;
Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 466 din, nemške klirinške marke pa po 13.80 din.

Sejmi

10. aprila: Moravče;
11. aprila: Črnomelj, Lesce, Kamnik, Podčetrtek, Šoštanj, Vrhnika;
12. aprila: Št. Vid pri Stični, Žiri;
13. aprila: Loka pri Zusmu, Brezovo, Nova cerkev;
15. aprila: Skaručna, Škocjan pri Mokronogu, Št. Janž pri Dravogradu, Dobje, Trebeljno, Zagradec.

Drobne vesti

= Naš izvoz v Francijo se bo močno povečal. Naš minister za trgovino in industrijo jo Tomič je dal izjavo o novih gospodarskih pogodbah s Francijo, ki so stopile v veljavo že 1. t. m. Po teh pogodbah se bo naš izvoz v Francijo lahko skoro potrojil nasproti dozdajšnjemu izvozu v to državo, ki nam zdaj nudi možnost znatnega izvoza poljskih pridelkov, živine, mesa, jajc, jabolk, češpelj in drugega po ugodnih pogojih.

Andrei Solar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

»Tudi jaz bi šel.«

Noč je bila hladna. Večerne megle so se vlekle čez polja in v mesečini so bile kakor srebrena tenčica.

Čez dobravske gozdove je prihajal mrzel veter

Listje na drevju je vzdrhtelo, kakor bi se ga bila polotila mrzlica, in sence, ki so padale na cesto, so se zazibale.

»Kako lepa je takšna mesečna noč!« je vzkljknil Markič.

Boril se je sam s seboj. Hotel je storiti nekaj, česar še nikoli ni poskusil. Omahoval je, potem pa se je le odločil.

»Gospodična Bizjakova, če mi dovolite... ali vam smem ponuditi roko?«

Za trenutek je mislil, da bo zbežala in ga pustila osramočenega sredi ceste, ali pa da mu bo vsaj rekla kakšno neprijazno besedo. Pa ni rekla prav ničesar, ampak mu je mirno segla pod roko.

In tedaj je spoznal, da je strašno prijetno hoditi z mladim, lepim dekletom pod roko. Molče sta stopala po cesti. Hotel je začeti pogovor, pa mu ni prišlo res prav nič pametnega na misel. Zato je v obupu ponovil:

»Pa je res nekaj prekrasnega takšna mesečna noč!«

Tedaj mu je odgovorila:

»Da, zlasti v jeseni...«

Kar vedel ni, kdaj so prišli do razpotja, kjer so se ločile njune poti.

Oba učitelja sta sprva obstala. Markič je počasi potegnil svojo roko iz dekletove. Potem se je poslovil od njenega strica.

»Torei v nedeljo pri maši,« ga je še enkrat opozoril učitelj z Bele.

»Seveda. Lahko se name zanesete.«

»In točno ob osmih. Lahko noč, gospod Markič!«

»Lahko noč, gospod učitelj! Dobro spite, gospodična Bizjakova!«

Gledal je za njima. Tedaj se je spomnil, da je pohvalil neko lepo pesem. Pozabil je vse pomisleke, ki jih je moral zaradi nje slišati v gimnaziji. Z mehkim glasom je tiho zapel:

Ko je umolknil, je začul od daleč prijeten dekliški glas:

»Lahko noč!«

Hitro je stopil za učiteljem z domače vasi.

Gospod Pretnar je premislil vse besede, ki jih je bil rekel v gostilni. Zdelo se mu je, da je bil preveč zanešenjaški. Hladna noč ga je že streznila.

In rekel je:

»Ne smete misliti, gospod Markič, da nisem prijatelj duhovniškega stanu. Le zaradi tega sem tako govoril o umetnosti, ker imate tako lep tenor... in sploh... Seveda ste imeli prav, ko ste branili svoj poklic. Saj je duhovniški stan res nekaj idealnega.«

»Da, da,« je odvrnil Silvester. »Gospod Pretnar, kako dolgo pa prav za prav ostane gospodična Bizjakova v naših krajih?«

III.

Naslednji tedni so prinesli dosti dela. Po suši je prišel blagodejen dež in plug se je vsaj spet rad zarezal v mastno prst.

Po vseh gričih si videl ljudi in konje, ki so se počasi pomikali dalje. Za njimi so ostajale globoke brazde. Vesele poletne barve so izginile in vsa priroda je postajala nekako resna.

Solar je pridno stopal za hlapcem in ves dan je oral.

Hudo se mu je poznalo, da je imel najmlajšega sina pri vojaki, in kadar je prišel opoldne domov, je bil tako izmučen, da se mu potem skoraj ni več ljubilo iti na delo. In kaj šele zvečer! Toda nikoli se ni utegnil dobro naspati. In razen njega je bil na njegovem domu še nekdo, ki je bil utrujen, ne od dela, ampak od dolgega življenja, ki ni nikoli našlo počitka.

Bila je Solarjeva mati. Ni štela še sedemdeset let in v mestih je dosti ljudi, ki hodijo z njenimi leti še zravnano. Toda kmetsko delo hitro ukripi hrbet.

Starka je sedela na klopi ob peči in gledala predse.

Uvele roke je sklenila in jih držala v naročju. Komaj toliko moči je imela, da je odganjala nadležne muhe.

»Kaj pa je z materjo?« je tiho vprašal Solar svojo ženo.

»Slabo se počutijo. Od včeraj se še niso mogli odpomoči,« je odvrnila kmetica.

Starka je utrujeno prikimala in ustnice so ji zadržtele.

»Kaj je rekla?« je vprašal kmet.

»Nisem razumela. Kaj ste rekli, mati?«

D O P I S I

ADRIJANCI. Na velikonočni ponedeljek bo v naši vasi gasilska tombola z mnogimi lepimi dobitki (moško kolo, žensko kolo, plug, vreča moke itd.). Začetek tombole ob 1. popoldne. Karte se še dobijo. Poizkusite srečo!

IVANJKOVCI. Nedavno je imel odbor tukajšnje občine proračunsko sejo. Proračun znaša 89.503 din. Primanjkljaj 69.003 din se bo pokrila s 83odstotno doklado na vse neposredne davke. Trošarina je določena po 50 par za 1 liter vina in liter piva in po 2.50 din na hektolitrsko stopnjo žganja in špirta; za govedo, nad eno leto staro bo treba plačati 20 din, pod eno leto 10 din in za prašiče tudi po 10 din. — V nedavni noči je na občinski meji preminul 77 let stari bivši viničar Matija Polak, ki je stanoval pri svoji hčerki na Plešivici. Padel je v prav majhen jarek in ni mogel več ven. Tukajšnje orožništvo je preiskalo zadevo in ker ni bilo prav nobenega suma, da bi Polaku kdo kaj storil, je bil pri Sv. Miklavžu na župniškem pokopališču pokopan. Blag mu spomin. — Gledališki odsek delavne sokolske čete bo priredil na velikonočni ponedeljek z začetkom ob 15. v tukajšnji dvorani dramo »Crno ženo«. Pridite vsi!

KAPLA. Dne 25. marca se je poslovil od nas finančni podpreglednik g. Cetinski Mihael, ki je bil po službeni potrebi premeščen na Sušak. Rihterjeva gostilna je bila nabito polna ljudi, ki so se poslovili od njega, kar je znak, da je bil priljubljen. Z lepimi besedami se je poslovil od njega g. Kogal Anton. Vmes je ubrano pelo pevsko društvo »Kapeljski zvon« pod taktirko g. Vahna Mihaela. G. Cetinskemu želimo na novem službenem mestu obilo sreče in zadovoljstva.

NAKLO. Vsem rojakom v Mengedi in Brambauerju želita vesele praznike Jakob in Marija Rebernak.

SV. BARBARA V HALOZAH. Barbarčani se le redko oglasimo, vendar pa ne spimo. Imeli smo v predpustnem času precej porok, potem smo zaključili na pustno nedeljo poroke s »Snubcem v zadregi« in z »Dvema zmedencema«. To sta bili namreč dve igri, ki nam ju je lepo podal dramski odsek sokolske čete pod spretnim vodstvom br. Franja Korenjaka, ki je tudi naš starosta. Prav pohvaliti moramo naše igralce, ki se ne strajajo truda, da po napornem dnevnem delu

posejajo potrebne vaje in pomagajo pri raznem delu z odrom. Posebno br. Anton Gol, ki ima uro hoda daleč, je vedno točen. Na odru je nastopil že preko stokrat, kar je za podeželskega igralca gotovo mnogo. Na Marijin praznik 25. marca nam je pripravil Sokol krasno Vombegarjevo igro »Vrnitev«, ki so jo prav dobro podali. Le tako naprej!

Domače novosti

* »Jutra« je razpisalo nagradno tekmovanje. Bralci »Jutra« lahko dobe prav dragocene nagrade. Med nagradami so: štirisedežni avto, motorno kolo, petcevni radijski aparat, pogrezljiv šivalni stroj, oljnata slika Maksima Gasparija »Žegnanje«, jazzovska harmonika, pisalni stroj in drugo. Vseh nagrad je 300. Kupite velikonočno številko »Jutra«, kjer bodo objavljena vsa potrebna navodila in pogoji za udeležbo nagradnega tekmovanja.

* **Odhod konzula Mišovskega.** Te dni sta z brzim vlakom zapustila Ljubljano bivši češkoslovaški konzul inž. Stanislav Mišovský in njegova gospa. Na postaji se je zbralo veliko število prijateljev in častilcev te odlične češke dvojice. V imenu Jugoslovenske češkoslovaške lige je izrekel njen predsednik dr. Stare prisrčne poslovilne besede. Gospe konzulovi je bilo izročeno nešteto šopkov Pevski oktet je prepeval domoljubne pesmi. Marsikatero oko je bilo solzno. Ko se je vlak začel pomikati, so se dvignile roke, zavihrale so rutice in ob burnem vzkljanju se je vlak odpeljal v noč. Konzul inž. Mišovský in njegova gospa se podajata v Sremsko Mitrovico, kjer ima gospa Mišovska, ki je rojena Mitrovičanka, svoje posestvo. Gospod konzul in njegova soproga sta bila ob dokazih tako prisrčnih počastitev globoko ginjena.

* **Občni zbor sreske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za Maribor desni breg,** ki ga je vodil predsednik g. dr. Pučnik, je bil te dni v mariborskem Narodnem domu. Predsednik je orisal razvoj političnih razmer v zadnjih letih in podal poročilo o delu organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor s predsednikom g. dr. Pučnikom. Zatem je dr. Pirkmajer v dvehurnem govoru orisal razvoj političnih dogodkov od Jevtičeve vladavine do danes. Navzočni so sprejeli njegova izvajanja z odobravanjem.

* **Uspeli sestanki Jugoslovenske nacionalne stranke.** Da bi čim bolj preučili prilike,

ki zadevajo napredne ljudi v srezu, je odbor škofjeloške sreske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke sklenil prirediti več medkrajevnih sej. Prva seja je bila pri Šlibarju v Selcih. Sejo je vodil bivši župan in predsednik tamošnje krajevne organizacije g. Franc Benedik Polnoštevilo so se odzvali vabilu odposlanci vseh občin Selške doline. Razpravljali so predvsem o krajevnih razmerah in sprejeli primerne sklepe. Pred zaključkom je podal politično poročilo bivši poslanec g. Milan Mravlje. Enaka seja je bila za škofjeloško in obe okoliški občini v restavraciji g. Hafnerja. Sejo je vodil predsednik notar g. Stevo Šink. Po koncu seje je prav tako sledilo politično poročilo, ki ga je najprej podal tajnik banovinskega mladinskega odbora g. Andrej Uršič, za njim za podpredsednik banovinskega odbora g. Milan Mravlje. Oba poročevalca sta bila deležna toplega odobravanja. Naslednja medkrajevna seja za občine Poljanske doline se je vršila pri Šorliju v Gorenji vasi. Vodil jo je tudi notar g. Stevo Šink. Ob živem zanimanju odposlancev so se sprejeli potrebni sklepi, ki naj poglobijo delo stranke. O političnem položaju je poročal spet g. Mravlje.

* **Iz Zveze kulturnih društev v Mariboru.** ZKD v Mariboru bo imela letni občni zbor v nedeljo 16. aprila ob 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Društva se pozivajo, da pošljejo vsaj po enega zastopnika, ko da bo vsaj večina društev zastopana. Društva, ki še niso poslala letnega poročila, naj store to takoj, ker ZKD podatke nujno potrebuje. Doslej se je odzvalo izmed 313 društev komaj 121. Več discipline bi bilo pač potrebno! — Nabavljajna zadruga državnih nameščencev je darovala zvezi veliko število letošnjih koledarjev za obmejne šole in knjižnice. Upravitelji obmejnih šol lahko dvignijo koledarje pri Zvezi kulturnih društev v Mariboru. Narodni dom, ali pa pri njenem tajniku, da jih razdelijo med obmejno ljudstvo.

* **Velikonočne počitnice v ljudskih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah se začnejo 6. in ne 7. aprila,** kakor so to objavili nekateri časniki, in bodo trajale do 17. aprila. Ta dan se prične redni pouk.

* **Smrt mladega Slovenca v Zagrebu.** Te dni je umrl Ogorelec Ivan, zvest naročnik »Domovine«. Doma je bil iz Dobove. Štel je šele 25 let. Zapušča žalujočo ženo in hčerko. Vnetemu Sokolu in zavednemu Jugoslovenu blag spomin!

Solarica je resno pogledala staro mater. Mirno kakor človek, ki hoče priti pri čem na jasno.

»Kaj ste rekli, mati?« je še enkrat vprašala starko.

Starka je ujela njen pogled. V njenih medlih očeh ni bilo mogoče brati strahu ali skrbi. Le utrujenost.

»Ne bom dolgo,« je rekla.

»Pravi, da bo umrla,« je na glas ponovila Solarica. Kmet je počasi odtesal zagozdno kruha in jo podrobil v juho.

»Tako se pa tudi ne mudi,« je rekel in se poskušal posmejati. »Koliko pa ste že, mati?«

Starka ni odgovorila. Spet se je zagledala predse in glava se ji je pobesila.

»Osem in šestdeset bo, pa dosti je morala zmerom delati,« je dejal sin.

»Da, osem in šestdeset, — pa osem otrok je imela. To žensko zdela. Toda prav vseč mi tole ni. Pametno bi bilo, če bi šel po župnika...«

»V župnišče ne grem. To bo moral že kdo drug coraviti.«

Starka je spet nekaj zamrmrala.

»Kaj ste rekli, mati?«

Solarica se je približala starki in prisluhnila.

»Da, da, mati! Prav imate! Pravi, da je vesela, ker bo kmalu vsega konec. Pravi, da takšno življenje ni dosti vredno.«

Kmet je odložil žlico in stopil na dvorišče. Andrej!

»Kaj pa je?«

»Jaz bom zdaj vzel oba konja, ti pa zaprezi vola.«

Hlapec je privedel dva lepa konja iz hleva. Solar ju je prijel za uzdo in ju odvedel proti vasi. Na drugem kraju vasi ga je dohitel soсед.

»Dober dan, Šolar! Kam pa?«

»H kovaču, da mi konja podkuje. Oba sta že skoraj bosa.«

»Ali si že pokosil deteljo?«

»Da.«

»Slišal sem, da je tvoja mati hudo slaba. Ali je res?«

»Precej pri koncu je že. Še dan ali dva, več pa ne verjamem...«

»Je že tako. Mladi ljudje lahko umro, stari pa morajo.«

»Nič se ne da pomagati.«

»Ali si že kaj slišal, Šolar, kdaj bodo volitve?«

»Kolikor vem, še ni določen dan. Menda v novembru.«

»To pot boš pa ti župan, Šolar.«

»Ne trgam se preveč za to čast. Ljubši bi mi bil kdo drug.«

»Kdo pa? Tudi Krasnik ne mara sprejeti.«

»Morda se pa samo tako dela?«

»Najbrž se samo tako dela.«

»Ne, ne, on ne bo maral.«

»Pa vzemite Potočnika.«

»Dvomim, da bi moglo biti iz te moke kaj kruha. Premalo ljudi ima za sabo. Samo tiste, ki so mu kaj dolžni.«

»Pa bi ga župnik rad imel.«

»Da, ker misli, da mu bo on pomagal postaviti nov zvonik. Toda na župnika se ni treba ozirati.«

»Veš, kar naravnost ti povem, da mene prav nič ne mika. Že v odboru sem imel

zmerom same prepire. Zlasti z župnikom. Saj veš, da me ne more videti. V Gorenji vasi je dovolj takih, ki so pri njem v časteh. Vzemite Potočnika, pa bo najbolje.«

»No, saj je še časa dovolj. Rečem ti pa: če bi šlo po mojem, bi moral biti ti župan. Na tvoji strani sem; to mi lahko verjameš.«

»Je že prav. Pozdravljen!«

Na križišču sta se razšla. Kmet je bil namenjen na polje, Solar pa je šel h kovaču.

★

Doma je sedela stara mati še zmerom negibno ob peči in gledala snaho, ki je pospravljala po izbi.

Hitro je šlo izpod rok.

Tako je tudi starka nekoč delala v hiši. Potem so prišla leta in spoznala je, kako malo je vredno življenje brez dela.

Visoka starost ni blagoslov. »Služiti moraš kruh v potu svojega obraza!« Te besede so namenjene kmetu, ki mu postanejo roke brez dela težke. Starka se smrti ni bala. Pogosto si jo je želela, ne iz obupa ali zagrenjenosti, ampak zaradi tega, ker je prav, da človek izgine s poti, ko ni več za rabo.

Najmlajši otrok v hiši je privreščal v izbo. Kmetica ga je nagnala.

»Tonček, pojdi pred hišo, saj tu nimaš dela. Ali ne vidiš, da je stara mati bolna?«

»Ali bo morala umreti?«

»Da, kmalu bo morala umreti. Zdaj pa je pojdi! Samo za napotje si!«

Otrok je še radovedno pogledal starko, in ko je zapustil izbo, se je postavil zunaj k oknu in pritiskal obraz na šipe.

Solarica je mislila iti v hlev. Tedaj pa je

* **Sestanek zastopnikov narodnega delavstva**, včlanjenega v Narodni strokovni zvezi, je bil v nedeljo v Delavski zbornici v Ljubljani, da se porazgovore o perečih zahtevah delavca, čigar položaj je danes zelo kočljiv. Huda je v današnjih razmerah borba delavca za njegov vsakdanji kruh in za obstanek njegove družine. Iz poročil je bilo razvidno uspešno delo organizacije. Sprejeti so bili sklepi glede nadaljnjega zadržanja Narodno strokovne zveze, ki ne bo opustila svojega izključno strokovnega delovanja, ker se ne želi vmešavati v dnevno politiko. Zanimati se bo morala za politiko le v toliko, kolikor je to v neposredni zvezi s strokovnimi vprašanji. Gibanje narodnega delavstva se širi in dobiva novih somišljenikov.

* **Velikonočne olajšave na vlakih.** Glede na to, da bodo letos katoliki in pravoslavni hkratu praznovali velikonočne praznike, sta se za te praznike odobrili dve posebni voznici olajšavi, in sicer: 1. za vožnje na razdalje od 11 do 250 km uporaba nedeljskih povratnih kart; 2. za vožnje na razdalje preko 250 kilometrov od poljubne do poljubne postaje jugoslovenskih državnih železnic uporaba vozne olajšave po polovični povratni voznici ceni v vseh razredih in za vse vrste vlakov. **Odhodno** potovanje se more pri uporabi prve ali druge vozne olajšave začeti v četrtek 6. aprila, **mora se pa končati** najpozneje v torek 11. aprila ob 24. uri. Povratno potovanje se mora prav tako v obeh primerih začeti v petek 7. aprila, **mora se pa končati** najpozneje v sredo 12. aprila ob 24. uri. Za vožnjo na razdalje od 11 do 250 km se bodo potniki odpravljali s kartami za nedeljska povratna potovanja, za vožnje na razdalje preko 250 km pa z navadnimi enosmernimi voznimi kartami po normalni vozni ceni uporabljene razrede in uporabljene vrste vlaka, ki jim bodo veljale za brezplačno povratno vožnjo po istem ali krajšem potu, v istem razredu in v vlaku iste vrste, medtem ko bo potnik za povratno vožnjo po daljšem potu, v višjem razredu ali v vlaku višje vrste plačal **polovično** razliko med normalno vožno ceno za povratno vožnjo. Potnike izrecno opozarjamo, da morajo pred nastopom povratnega potovanja predložiti nedeljsko povratno ali navadno enosmerno vožno karto potniški blagajni vstopne postaje, da jo bo žigosala za povratno vožnjo. Vse druge formalnosti odpadejo. Podrobnejše informacije morejo potniki dobiti pri potniških blagajnah železniških postaj.

* **Ljudsko sodišče za korupcijske afere.** V »Obzoru« čitamo: V »Novem puntu«, ki izhaja v Petrogradu, zahteva Dimitrije Ljotić, da bi se osnovalo ljudsko sodišče, ki bi imelo dolžnost, da preišče vse afere in korupcijske škandale, ki so se dogodili od ustanovitve naše države do danes, in po končani preiskavi najstrožje kaznuje vse krivce.*

* **Gmotne težave zavoda za zavarovanje zoper točo v savski banovini.** Zavod za zavarovanje pridelkov zoper točo v savski banovini je dovršil lani 10letnico svojega obstoja. V dobi prvih petih let je deloval zavod samo na enem delu banovine, na področju nekdanje primorsko krajiške oblasti, potem pa se je razširil na področje cele banovine in je v petih letih svojega delovanja na področju cele banovine izplačal nad 75 milijonov dinarjev zavarovalnin, na leto povprečno 15 milijonov dinarjev. Največ škode je povzročila toča leta 1937., in tedaj so izplačala daleč presega ldohodke zavoda. Zavod je moral takrat izplačati blizu 27 milijonov dinarjev in zaradi tega je zdaj v gmotnih težavah.

* **Smrt mučeniške matere.** V Sarajevu je po skoro 25letnem bolehanju umrla za pljučnico Stoja Ilićeva, mati Danila Ilića, enega izmed glavnih vidovdanskih zarotnikov iz l. 1914. Bila je takrat tudi zaprta in so z

njo v ječi silno nečloveško ravnali. Okrutni ječar je butal njeno glavo v zid, da bi izsilil priznanje in imena zarotnikov, tovarišev nje-nega sina. Toda bila je junaška in kljub vsemu mučenju niso izsilili iz nje nobene besede. Od udarca, ki ga je dobila s puškinim kopitom preko hrbta, in pa od udarcev, ki so padali po njeni glavi, je utrpela tako hude poškodbe, da so jo mučile vse do smrti. Posebno glava jo je vedno bolela. Koža na glavi Stoje Ilićeve je bila tako neobčutljiva, da si je od trpljenja preizkušena mučenica včasih dala žerjavico na teme, a tega sploh ni čutila. Živela je sama zase, samo spominu na svojega sina. Njen pogreb je bil naravnost veličasten. Vse Sarajevo se je zbralo, da izkaže poslednjo čast materi mučenici. Bodi ji časten spomin!

* **Razprava o napadu na učiteljski par.** Javnosti je še v spominu žalostni dogodek, ki se je pred tremi leti primeril v Škocijanu pri Turjaku, kjer je France Gregorič, hlapec iz škocijanskega župnišča, s koso napadel učitelja Lojzeta Zupanca in njegovo ženo učiteljico, ter oba hudo ranil. Kmalu po tem napadu je bil učiteljski par premeščen na Kočevsko. Te dni je bila na okrožnem sodišču v Ljubljani razprava, pri kateri je obtoženi hlapec Gregorič krivdo priznal, a se izgovarjal s pijanostjo. Sodišče se je prepričalo o krivdi obtoženca in ga obsodilo na dva in pol meseca strogega zapor. Tako se je po dolgem času zaključilo pred sodiščem v Ljubljani spet eno izmed tistih žalostnih poglavij, ki pripovedujejo o težkem življenju slovenskega učiteljstva na našem podeželju. Hlapec je prejel zasluženo kazen, vprašanje pa je, ali sta s tem učitelj in učiteljica že dosegla zadoščenje.

* **Odpust delavcev v »Jugobruni« v Kranju.** Ker tvornica »Jugobruna« ne dobi deviz za uvoz bombaža in ji je zaloga bombaža že zelo pošla, je morala v zadnjem času skrajšati delovni čas v predilnici. Delavci v predilnici delajo samo tri do štiri dni tedensko. Pred dnevi pa je bila odpovedana služba s 14 dnevno odpovednim rokom 86 delavcem.

* **Idrijski rudniki živega srebra so baje izčrpani.** Po poročilu »Istre« sta bili odpušteni dve tretjini delavstva, zaposlenega v idrijskih rudnikih in sicer zato, ker zakladi živega srebra minevajo. Idrijski rudnik je bil odkrit že v 16. stoletju in je star 400 let. Rudniško vodstvo je izjavilo, da poslej ne bo sprejelo na delo nobenega novega delavca.

prišel kaplan čez dvorišče in obstal pred vrati.

»Ali nimate v hiši bolnika, ki potrebuje duhovne tolažbe?«

»Da, prečastiti, mati se slabo počuti. Od poldneva je hudo slaba.«

»Kje pa je?«

»Prosim, prečastiti, tule!«

Mladi duhovnik je stopil v izbo. Pogled na starko mu je takoj povedal, da tu lahko reši samo dušo, ne pa telesa, in takoj se je lotil svojega dela.

»Zakaj ste pa tako dolgo čakali?« je vprašal Šolarico. »Bojim se, da mojih besed ne bo več razumela.«

»Tako hitro je šlo, prečastiti. Pa še sliši in razume. Samo utrujena je.«

»Zdaj naju pa pustite v miru.«

Kmetica je odšla, mladi mož pa je sedel k bolnici. Iz žepa je vzel debel molitvenik in jo na glas vprašal: »Ali me slišite?«

Dvoje trudnih oči ga je pogledalo. S poslednimi močmi je hotela starka pokazati v njih spoštovanje do duhovščine, potem pa se je še poskusila z drhtečo roko prekrizati. Manj pobožnega človeka bi bila ta kretnja ganila in ponižno bi se bil priklonil pred dostojanstvenostjo umirajoče starke. Toda gospoda kaplana Stenovca nič zemeljskega ni moglo premagati. Zavedal se je, da je gospodar nad to dušo.

In potem je spet rekel tako glasno, da ga je starka morala slišati:

»Ana Šolarjeva, zdaj ste pribiti na križ in čakate svoje smrtne ure. Pomisliti morate, da je Jezus trpel za vas. Prosite ga, naj vam da pravo potrpežljivost, darujte mu vse ude

svojega telesa, naj jih kaznuje po svoji božji preudarnosti!«

Starka ni razumela vseh teh besed, toda temno je čutila, da so tolažilo vere, v kateri je tako dolgo vdano živela. Zato je s težavo dvignila glavo in poskusila pogledati tolažnika.

Gospod Stenovec je vneto nadaljeval:

»Ne smete se več oklepiti tega sveta, če bi vam bilo slovo od njega še tako težavno. Nasprotno, vso naj vas prevzame presrečno hrepenenje po nebeških lepotah. Prepričati se morate, da vaša duša hrepeni in vzdihuje po nebeških vratih. Čeprav vas plaši pred sodbo in vas misel na grehe, ki ste jih storili, boli v dno duše.«

Starka je premaknila ustnice in kaplan jo je vprašal:

»Kaj pa hočete reči?«

Skoraj nerazumljivo je šepnila:

»Zmerom sem rada delala. Nikoli mi ni bilo dela preveč.«

Pomolila je uvele roke pred se, kakor bi bila hotela pokazati spomine na svoje delo: posušene žulje in brazgotine. Blažen nasmešek je obilil njen utrujeni obraz. Da, če bi bil sedel ljubi bog v izbi, bi se mu bile morda orosile oči in rekel bi bil: »To sta dve pošteni roki, Ana Šolarjeva, in pričata o koristnem delu. Dobrete so izkazovale v življenju in več za nebesa ni potrebno.«

Tako bi bil rekel ljubi bog, njegov namestnik je mislil drugače. Nekaj kakor nestrpnost se je pokazalo na njegovem obrazu in še glasneje je dejal:

»Svoje misli morate čisto odvrniti od vsega zemeljskega, ker boste kmalu zapustili

vse čutno življenje. In če boste v težavah smrtnega boja zavzdihnil, morate prositi boga, naj sprejme ta vzdih kot znamenje svete nestrpnosti, da bi čimprej prišli k njemu. Ali razumete moje besede?«

Ana Šolarjeva jih ni razumela. Še zmerom je držala roke pred sabo, jih molče gledala in se smehljala. Tedaj je gospod Stenovec vstal in skomignil z rameni.

Solarici, ki je tiho stopila v izbo, je rekel:

»Prej bi me bili morali poklicati, ko je bila še pri zavesti. Zelo se bojim, da mojih besed ni več razumela.«

»Tako hitro gre z njo h kraju, da je čudno, prečastiti. Pred poldruugo uro je bila še prav živa. Zdaj je bomo spravili v posteljo, potem, prečastiti, bi vas pa prosila, da bi jo prišli previdet.«

»Tako se bom vrnil s poslednjim tolažilom,« je dejal kaplan in odšel.

Tonček je stal še zmerom pri oknu, pa vendar ni mogel videti, kako star človek umre.

Kajti Šolarica in Urška sta starko oprežno odnesli v njeno sobo in zaprli oknice. Potem sta ji pri glavi prižgali dve sveči in začeli moliti.

Na cesti je vse oživelo. Bil je večer. Ljudje so se vračali s polja. Tu se je kakšen kmet ustavil in se z drugim pomenil, koliko dela je že opravil in kaj vse ga še čaka.

Pri kovaču je bilo še dosti dela. Šolarjeva konja sta bila že podpovana, Sitar pa je privlekel plug v popravilo. Nekaj ljudi je stalo pred povačnico. Ogledovali so si Šolarjeva konja in ju hvalili. Potem je Šolar šel

* **Bolnikom, ki prihajajo v ljubljansko bolnišnico.** Vsak bolnik z dežele, ki se odpravlja v bolnišnico v Ljubljani in nima denarja za povratek domov, mora s seboj prinesiti potrdilo domovne občine, s katerim se občina zavezuje, da bo poravnala mestnemu socialnemu uradu v Ljubljani stroške za povratek. Bolnik dobi potreben denar na mestnem socialnem uradu v Ljubljani samo na podlagi tega potrdila. Tako je odredila banska uprava v Ljubljani. Občinski funkcionarji naj ljudi o tem pouče.

* **Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti** Vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj Dom«, Ljubljana, Dvořakova 8. Prospekti brezplačno 106

* **Velikonočno čiščenje v slovenskih hišah** je posebno važna zadeva naših dobrih gospodinj, toda koliko truda in jeze Vam bo prihranjeno, če boste vzeli tudi Vi za priznano terpentinsvo milo »Oven«, kakor dela toliko drugih gospodinj sebi v veselje in snažnemu stanovanju v ponos. Toda izrecno samo terpentinsvo milo »Oven«.

* **Obešenec v gozdu.** V gozdu nad Hradeckega vasjo v Ljubljani so našli obešenega bivšega zidarskega poslovodjo Pavla Tepino iz Ljubljane. Iz svojega stanovanja je izginil pred par dnevi. Prej je prodal svoji gospodinji za 12.600 din raunih predmetov, denar pa zapravil. Ženska je Tepino prijela, a ga je policija zaman iskala. Šele večeraj popoldne so ga ljudje, ki so ga poznali, videli nekje na Dolenjski cesti, pa je kmalu zavil v gozd, kjer si je zadržal zanko okrog vratu. Poleg trupla so našli Tepinovo suknjo in klobuk, zraven v travi pa je ležala tudi steklenica, iz katere je obupanec popreje izpil 3 deci žganja.

* **Smrt zaradi opeklin.** V Brdah pri Šmartnem se je 78 letnemu preužitkarju Jožefu Marhatu pri peči vnela obleka. Preden je pritekla starček na pomoč njegova snaha, je že dobil tako hude poškodbe, da je kmalu umrl.

* **Smrtna nesreča.** V Biljah pri Renčah se je zgodila huda nesreča. 65 let stara Marija Šavnikova je dvigala vodo iz domačega vodnjaka. Pri tem se je pa preveč nagnila čez obzidek in padla v vodnjak, kjer je utonila.

* **Grozna smrt samomorilke.** V Mariboru so našli na železniških tračnicah pred železniškim mostom truplo mlade ženske brez glave. Očitno se je neznanka vrgla pod vlak v samomorilnem namenu. Vlak ji je odsekal glavo in tudi truplo zelo poškodoval. Samomorilka je bila lepo oblečena.

* **Mrtvec v potoku.** K poročilu o mrtvecu v potoku v Jelovcu v prejšnji številki dodajamo: Pokojni 46letni Matija Zimič iz Limbuša je bil prej banovinski cestar, pa so ga odpustili. V zadnjem času je bil zaposlen pri gradnji ceste k Sv. Križu. V Šobrovi gostilni je pil s sinom in nekim znancem. Vsi trije so se vračali skupno domov. V Jelovcu je stopil Zimič preveč ob rob ceste in se zvalil v potok, iz katerega ga je potegnil sin. Oba spremljevalca sta hotela Zimiča nesti domov, ker sam ni mogel hoditi. Tega pa Zimič ni hotel. Vlegel se je ob cesti, kjer je obležal. Sin in drugi spremljevalec sta ga pustila na tleh in sta šla domov. Ponoči se je peljal posestnik Ivan Demšar z avtomobilskim izvoščkom domov. Videl je Zimiča, kako je kobacal preko ceste. Zdi se, da je Zimič padel s ceste v potok. Pri padcu je priletel najbrž na kamen in obležal s prebito lobanjo in drugimi poškodbami na glavi, ki so povzročile smrt.

* **Zrtev požara.** Posestnik Počič iz Fokovcev se je pri gašenju požara, ki je zajel njegovo domačijo, tako opeknel po vsem telesu, da je čez nekaj dni umrl.

* **Gospodarsko poslopje je zgorelo.** V Senožcu je upepelil ogenj gospodarsko poslopje posestnice Marije Vincetičeve. Najbrž je požar zanešil neznanec, ki je prenočil v gospodarskem poslopiju in odvrigel v krmno tleč ogorek.

* **Požar na Čatežu.** Nedavno zvečer je nastal požar pri posestniku Zavnipu Francu na Čatežu. Zgoreli so goveji hlev, svinjaki, skedenj in senik. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. Sreča, da to ni bilo v poznejši uri,

sicer bi gotovo ne rešili živine. Kljub temu so štiri svinje zgorele, ker se je plamen razširil z bliskovito naglico. Pri reševanju in gašenju gre velika zahvala vaščanom in gasilcem iz Cerine in Mostca, da se požar ni razširil še na druga gospodarska poslopja.

* **Požar v Kandršah.** Nedavno ponoči je zgorel v vasi Kandršah dom Franca Lavtarja z gospodarskim poslopjem. Upravičena je domneva, da je ogenj podtaknila zločinska roka. Rešiti niso mogli prav ničesar. Pogorelo je tudi več voz, dalje okrog 8000 kg sena in 5000 kg slame. Pri gašenju se je močno opeknel Lavtarjev sin France, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

* **Nevaren požar.** Te dni zvečer je nastal v Slovenjem Gradcu nevaren požar v avtomobilski garaži avtomobilskega prevoznika Jožeta Rojca, ki je last posestnika Franca Kuharja. Iz sosedne kavarne so takoj pritekli na pomoč ljudje. Prispel je tudi šofer tovornega avtomobila, kljub veliki nevarnosti sedel v goreči tovorni avto in ga odpeljal iz garaže. Istočasno so ljudje odstranili iz garaže sode nafte in olja ter pogasili v skladišču že goreče vreče moke. Kljub dejstvu, da je garaža sredi mesta, so prišli gasilci s svojim avtomobilom 35 minut po alarmu ter jim seveda zato ni bilo treba stopiti v akcijo. Kakor kaže so slovenjegraški gasilci zelo neokretni.

* **Strašna smrt mlade deklice.** V Vuhreški grabi se je zgodila strašna nesreča. Posestnik in mlinar Franc Glaser iz Dobrove je zaposlen v Mravljakovem mlinu v Vuhreški grabi. Ko je zjutraj prišel v mlin, se mu je čudno zdelo, da je v sosedovem stanovanju, v katerem stanuje Alojz Nerat, vse tako tiho. Vedel je sicer, da sta Nerat in njegova žena v Nemčiji, da pa sta doma obe Neratovi hčerki. Iz stanovanja je zaudarjal tudi hud smrad po dimu. Pogledal je v sobo, pa se mu je nudil strašen prizor. Na postelji je ležalo golo truplo 8-letne Neratove Marije, strahovito opečeno, tako da je bila vsa površina trupla ena sama opekline in rana. V stanovanju ni bilo razen mrliča nikogar. Kmalu nato se je vrnila domov 12-letna Ivanka Neratova, ki je bila poprej odhitela iz samotne grabe k ljudem po pomoč za svojo ubogo sestrico, ter je povedala žalostno zgodbo o nesreči: Pred kratkim se je Nerat napotil čez mejo v Nemčijo. Njegova žena ga je nekaj dni pričakovala, ker pa se le ni povrnil, je še sama šla za njim, da poizve, kaj je z možem. Doma je mati pustila svoji dve hčerki, 12-letno Ivanko in 8-letno Marijo. Naročila jima je, naj pazita na hišo. Ker matere in očeta ni bilo več dni nazaj, sta bila otroka v velikem strahu. Usodnega večera je 12-letna Ivanka šla iz hiše na bližnjo strmino ter je gledala, odkod se bo prikazala mati. Njena 8-letna sestra Marija je ostala doma v sobi in kurila v štedilniku. Naenkrat se ji je od plamena iz štedilnika vnela obleka. Vsa preplašena je zbežala k bližnjemu potoku. Zaradi naglega bežanja pa se je ogenj na nesrečnici še bolj razpihal. Še preden je pritekla do potoka, je bila že vsa v plamenih. Tik poleg potoka se je zrušila na tla. Tedaj je prišla starejša sestra in ubožico polila z vodo. Nato jo je sama s težavo zanesla v sobo, strgala z nje preperete kose cunj ter jo dala v posteljo. Ni si upala zapustiti sestrice in odhiti po pomoč, pa je čula pri ubogem otroku, ki mu je skušala lajšati bolečine, kakor je vedela in znala. Okoli 2. ponoči je mala Marija v silnih bolečinah umrla. Sestra je potem čula pri mrliči vso noč, zjutraj pa odšla k svoji stari materi k Sv. Antonu, da ji sporoči žalostno

* **Ženica, ki je ob smrti tehtala 19 kg.** V mestni oskrbnišnici v Slovenski ulici v Mariboru je umrla 74-letna hišna posestnica Leonora Kugyjeva, ki so jo bili prepeljali pred nekaj dnevi v oskrbnišnico. Mestno poglavarstvo in policija sta sporočili državnemu tožilstvu, da je morda vzrok smrti kako zločinsko dejanje. Zaradi tega je državno tožilstvo odredilo raztelesenje. Truplo pokojne Kugyjeve je tehtalo samo 19 kg in je bilo pravcati okostnjak. Raztelesenje je pokazalo, da je pokojnica že več let bolehal za poapnjenjem žil in je smrt nastopila kot

posledica popolne oslabelosti. Znakov nasilja na truplu niso mogli ugotoviti.

* **Vlom v višnjegorsko župnišče.** Nedavno noč je bil izvršen vlom v višnjegorsko župnišče, kjer so prostori domače hranilnice. Vlomilci so navrtali blagajno. Plen pa k sreči ni znašal več ko 50 din.

* **Sleparstva z žitom v Istri.** Že nekaj let se mora v Italiji oddajati žito javnim skladiščem. Kmetje si smejo pridržati le določene količine blaga, kolikor ga morajo imeti za domačo rabo. Pri oddaji se po zakonu odračuna nekaj malega blaga na račun smeti in vlage. Blago se plačuje povprečno po dobrih cenah. V Istri pa so pričeli nameščenci silov (shramb) odračunavati ljudem za vlago in smeti kar po 10% blaga. Zadeva je prišla na dan in oblastva so po vrhu še ugotovila, da je iz raznih silov v pokrajini zmanjkalo približno 1500 metrskih stotov žita. Aretiranih je bilo več skladiščnikov. Preiskava je trajala več tednov. Te dni se je zaključila. Skladiščniki so bili izpuščeni iz zaporov, ker jim ni bilo mogoče dokazati krivde.

* **Roparski napad na staro vdovo.** 86-letna vdova Frančiška Petričeva prebiva v leseni koči v Malih Laščah. Imela je stna, ki ji je padel med svetovno vojno. Po njem dobiva malenkostno podporo. Nedavno zvečer sta se splazila v njeno kočjo dva roparja. Ženica je bila že v postelji. Eden je skočil na posteljo, drugi ropar pa je ta čas vse premetal po koči. Našel je samo 36 din, košček suhega mesa in šest jajc. Pred odhodom sta starki zagrozila, da jo ustrelita, če bi prišla za njima iz koče. Isto noč sta roparja vlomila tudi v gostilno na postaji v Velikih Laščah in ukradla 300 din, precej suhega mesa, klobas, slanine, likerja in žganja. Ropof je prebudil gostilničarko, ki je roparja prepodila.

* **Med preprirom ustreljen.** V mariborsko bolnico so pripeljali 27-letnega poljskega delavca Alojzija Vetriha s Padeškega vrha pri Žrečah. V neki tamošnji gostilni je popivala družba fantov, ki so se nenadno sprli. Med preprirom je počil strel in smrtno nevarno ranjen se je Vetrih zgrudil na tla. V bolnišnici mu pa niso mogli peč pomagati in je nesrečnež umrl. Orožniki so prijeli več pretepačev.

* **Krogla v oko.** 29letnega posestnikovega sina Ludvika Bratuša v Lahoncih pri Sv. Tomažu pri Ormožu je ponoči nenadno zbudil oče, češ da so se pojavili tatovi kokoši, ki jih je treba pregnati. Ludvik je v polsnu segel po samokresu, ki se mu je pa sprožil. Krogla je šla v levo oko. Bratušo so prepeljali v bolnišnico, kjer si zdravniki prizadevajo rešiti mu vid.

* **Dva nevarna vlomilca so prijeli.** Škofjeloškim orožnikom se je posrečilo prijeli dva nevarna tatova, Antona Zihlerla iz Kamnitnika in Lojzeta Svoljšaka s Primskovega. Pri preiskavi so našli precej blaga. Oba tatova sta zelo trdovratna. Oba pajdaša zdaj skušata zvrčati krivdo drug na drugega. Vse kaže, da sta zapletena v večke tatvine in vlome v škofjeloški okolici, ki so bili precej časa nepojasneni. Svoljšak je baje tudi v Italiji izvršil večji vlom.

* **Namesto k poroki v ječo.** Kovaški pomočnik Janez Grošelj, doma s Sela pri Zihreh, je bil premeten tat, ki je posestnika Ludvika Gabrovška s Studenca pri Devici Mariji v Polju skoraj spravil na kant. Grošelj je bil dobro leto za hlapca pri Gabrovških, pa jih je oplenil za lepe tisočake. Zraven je okrađel še sosedu. Mnogo denarja je podaril svoji zaročnici natakariči Minki. Njeni materi v Ribnici je prinašal tudi darila in jestvine. Grošelj se je nameraval poročiti z natakaričo Minko in sta bila ta predpust že na oklicih. Namesto k poroki bi moral poprej Janez Grošelj presedeti dve leti robije zaradi vlomov.

* **Vlom v glavno zalogo tobaka v Brežicah.** V nedavni noči je bilo v Brežicah vlomljeno v glavno zalogo tobaka, katere lastnik in zakupnik je Edo Ivanuš, veletrgovec v Krškem. Vlomilec je pobral iz miznice ves pirnati denar v znesku 7.100 din, a bankovec za 100 din in ves kovani denar je pustil

Na pult si je še pripravil predpasnik, na katerega je naložil okoli 50 zavojev cigaret Morava, ki jih pa ni odnesel. Najbrž ga je kdo prepedil.

* **Pintarič in Koder** obsojena na dosmrtno ječo. Pred mariborskimi sodniki se je morala te dni zagovarjati razbojniška tolpa, katere kolovodji sta bila Jože Koder iz Maribora in Melhijor Pintarič iz Dolne Bistrice. Poleg številnih razbojstev ima tolpa na vesti tudi umor posestnika Ačka v Kalšah. Jože Koder in Melhijor Pintarič sta bila obsojena na dosmrtno robijo in trajno izgubo častnih pravic; Martin Majerič od Sv. Tomaža pri Ormožu na dve leti in dva meseca robije in izgubo častnih pravic za tri leta, po prestani kazni pa pride za štiri leta v prisilno delavnico; Jakob Juhart iz Visol na tri leta strogega zopora in tri leta pridržka po prestani kazni; Ludvik Kelc iz Rogoznice, mladoletnik, pride v poboljševalnico; Rudolf Maglica iz Skok, na štiri mesece zopora; Etbin Koder iz Dobrovca na štiri mesece zopora; Martin Maglica iz Skok, na štiri mesece zopora in 600 din globe; Jože Maglica iz Skok, na dva meseca zopora; Jože Kac iz Ješence na 900 din globe pogojno za dobo dveh let; Anton Godec iz Skok na 1200 din globe pogojno za dve leti; Marija Planinškova iz Ješence na dva meseca zopora in 1000 din globe pogojno na tri leta; Marija Adam iz Rogoze na dva meseca zopora in 300 din globe pogojno na tri leta; Lucija Maglica iz Skok na 300 din globe pogojno na dve leti; Karel Hojker od Sv. Vida na štiri mesece strogega zopora in izgubo častnih pravic za dobo ene leta; Ivan Godec iz Skok, Slavko Kac iz Ješence in Marija Korotaj iz Rač pa so bili oproščeni.

Ponotnikova torba

Pismo s Kočevskega

Mozelj pri Kočevju, aprila.

V soboto ponoči okoli pol 21. ure je iz nepojasnenega vzroka nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika g. Ivana Lovšina v Mozlju pri Kočevju. Požrtvovalnim domačim gasilcem in sovaščanom in gasilcem iz Kočarjev, Rajndoha, Črnege potoka, Zajčjega polja, Knežje lipa in Kočevja se je zahvaliti, da je bil požar omejen. Prava sreča v nesreči je, da je ogenj nastal v zgodnjem času, ko so bili prebivalci še vsi pokoncu, da ni bilo veta in da so bili hidranti in vodnjaki polni vode, sicer bi bila nesreča še večja. Požar je napravil g. Lovšinu okrog 20.000 din škode, ki je le delno poravnana z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal, ni znano. Širijo se razne govorice. Pravijo, da je najbrž kak dolgo-prstnik prižgal v temi vžigalico, da bi bolje videl in pri tem vrgel vžigalico v seno.

V nedeljo 2. t. m. je pri nas preminil duhovni svetnik in župnik g. Jožef Erker v starosti 65 let. V Mozlju je služboval polnih 40

let v zadovoljstvo župljanov kot zgleden, blag in miren namestnik božji. Po rodu je bil Nemeč, vendar pravičen mož, kakršnih pogrešamo na narodno mešanem Kočevskem. Bodi mu blag spomin!

Kako je ciganka opeharila vso družino

Polšnik, aprila

Bilo je nedavno nedeljo dopoldne, ko je stopila v Glavačevo hišo v Zambohu ciganka srednjih let in pregovorila domače, da so si dali preročkovati iz rok. V tem je stopila v hišo gospodinja, ki je bila prišla od maše v Polšniku. Bila je mašno napravljena s prstani na rokah in zlatimi uhani v ušesih.

Ciganka je zatem priredila kar majhno čarovniško predstavo. Vzela je kokoš-je jajce, ga malce načela, izgovorila nekaj čudnih besed, zamahnila in iz jajca je potegnila svinjsko kost. Vsi so onemeli spričo takšne čarovnije. Vedela je tudi, da imajo pri živini zadnje čase nesrečo, zato se jim je ponudila, da jim bo pomagala. Seveda so bili Glavačevi s pomočjo močno zadovoljni. Zahtevala je svinjskega mesa in Glavačevi so prinesli zahtevano. Ciganka je nato začela zagovarjati živino.

Rekla pa jim je tudi, da jim lahko pripomore do denarja. Za tako posredovanje pa da potrebuje nekaj denarja. Sprva so bili Glavačevi malo nezaupljivi. Ko pa jim je spet napravila nekaj čarovniških dokazov, so ji res prinesli nekaj stotakov. »Vse boste dobili jutri zvečer nazaj, nič nočem vašega.« jim je rekla. »Dotlej pa moram hraniti denarjaz, da se bo moje zagovarjanje posrečilo... Tudi vašo zlatino znam povečati.« se je obrnila proti gospodinjji. »Za dvakrat, če ne še za večkrat vam jo bom pomnožila.« Res je pregovorila gospodinjo, da je snela z rok dva prstana in nato še iz ušes zlata uhana. »Jutri zvečer boste imeli več ko preveč zlatnine.« je zagotavljala črnolaska.

Zdaj je zamikalo bogastvo še gospodarja Lojzeta Glavača. Šel je in prinesel srebrno uro z zlato verižico. »Ne potrebujem vaše ure in verižice.« je zagotavljala ciganka. »Vendar ju moram hraniti sama, da se mi poizkus posreči.« Mož je bil zadovoljen in je ciganka zamotala k ženinim dragocenostim še njegovo uro in verižico. Nato so ji dali še dve ruti in nekaj perila. Le eno si je izgovorila: da smejo Glavačevi šele zvečer drugega dne zaupati sosedom, kaj se je zgodilo, sicer vsa čarovnija ne more pomagati.

Prišel je drugi večer, ciganke pa seveda ni bilo od nikoder. Tudi tretji dan je ni bilo. Šele zdaj so začeli sumiti, da jih je opeharila. Stopili so na Polšnik in javili orožniškemu komandirju g. Serdareviču, kaj jih je zadelo. Orožniki so začeli preiskavo, pa se je izkazalo, da jo je ciganka medtem že odkurila iz kraja. Vsa zgodba priča o naravnost neverjetni lahkovernosti naših ljudi.

njice), kaplarji: Ignac Krašovec (Št. Jernej), Janez Cvetko (Dobrova pri Brežicah), Ignac Slok (Trebne) in Gustav Krajnc (Celje).

Beograd. Orožniški narednik Javornik Vinko s soprogo Faniko in sinčkom Vinkom.

Beograd. Orožniški narednik Dominik Koderman s soprogo Faniko in hčerko Slavico (Hotič — Vače pri Litiji).

Bogovina. Ivan, Ivanka, Ivančika in Štefka Perc, Anton, Štefanija in Slavko Šikovšek.

Bregi Podravske. Sredenshek Alojz in Robert.

Debar. Slovenski fantje pri pehotnem polku: kaplarji: Romih Martine. (Litija), Povhe Jožef (Raka), Kotar Blavko (Leskovec pri Krškem), Mlakar Anton (Studenc pri Sevnici), Idič Jožef (Gradišče), Rogač Viljem (Naskova), Frumen Aleksander (Dolnja Slaveča), Judež Ivan (Sv. Duh), Metelko Ludvik (Studenc pri Sevnici).

Grubišno polje. Orožniški podnarednik Viktor Praznik (Gomilsko).

Kastav. Orožniški narednik Lojze Spolenak, s soprogo Antonijo, hčerko Ankico in sestrično Lenko.

Kostolac. Anton in Marija Obrez (Sv. Rupert nad Laškimi), rodbina Pavličeva (Pilštanj), Rudolf in Marija Skoberne (Dobje pri Planini), Jože in Nada Zdovec (Planina), Jakob in Marija Pušnik (Sv. Rupert nad Laškimi), Karl Gračner (Sv. Rupert nad Laškimi), Dominik Lokovšek (Dobje pri Planini).

Leece. Rudarji Štefan Cicar (Cirkuše pri Vačah), Maks in Julka Prek (Vače), Ivan in Štefka Prosenik (Sevnica ob Savi), Ivan in Cilka Pirc (Pilštanj), Franc Strah s soprogo (Prirsko pri Litiji), Tone Sever (Smartno pri Litiji), Henrik in Anica Tacer (Pilštanj), Rudolf Sajovic (Zagorje ob Savi), Adolf Moškon (Rajhenburg), Franc Novak (Trojane), Franc Cirar (Cirkuše), Filip Šmon (Radeče).

Majeveca. Nadzorniki: Klavžar Jakob, Koncilja Franc in Ferder Franc; rudarji: Zahojnik Leopold, Čibej Jože, Geršak Martin, Puc Jože, Režek Martin, Krhlikar Filip, Bajde Anton in Pavle, Šket Viktor, Keršič Viktor, Krašovec Adam, Zurec Anton, Petkovšek Jože, Eberlinec Ignac, Javornik Anton in Franc, Zajc Franc in Predovnik Anton.

Petrinja. Zvonko Lagoja, orožniški narednik, njegova soproga Mari in sinova Ernest in Vilibald.

Požarevac. Orožniški narednik David Cotič (Sežana), podnarednik Joško Jezovšek (Sv. Vid — Grobelno) in Petelinšek Dominik (Vojnik pri Celju).

Preko. Orožniški kaplar Martin Krumpak (Vrh — Šmarje pri Jelšah).

Rakek. Družina Antona Facerja, podpreglednika finančne kontrole.

Rtanj. Jože in Rozalija Žibret s sinkom Pepčetom (Trojane).

Rtanj. Franc in Angela Zakrajšek s hčerko.

Rtanj. Vetrh Franc, žena Ana in njen sin Stanislav Kopač (Trbovlje), Rožanc Franc (Zagorje), Jožef Šeligo (Prístava), Ludvik Možina in njegova žena Ana (Trbovlje).

Samobor. Ogorelc Anton (Dobova).

Skoplje. Slovenski fantje šoferji, služoč pri zrakoplovstvu: Mirko Podgoršek, Franjo Hictaler, Miha Hafner, Franjo Žvar, Ernest Matko, Maks Bizjak, Maks Arbajtar in Reinhold Tröbe.

Strumica. Kaplarji iz podoficirske šole: Malnar Edvard (Kočevje), Smodiš Stefan (Ženavlje), Čarni Ivan (Moščanci), Slavko Rogina (Pribanjci), redovi kadrovc pri obmejnih četih: Bračič Alojz (Tezno pri Mariboru), Jakopec Franc (Sv. Martin), Celec Matja (Gornja Lendava), Mažič Martin (Loče), Plečko Ivan (Ivanjkovci pri Ormožu) in Vodošek Janez (Rogatec).

Vladimirovo. Orožniški narednik Klepet Julij s soprogo Reziko (Podzemelj), podnarednik Vrbnik Andrej s soprogo Reziko in finančni podpreglednik Golaš Franc s soprogo Faniko.

★

Stoffelde (Nemčija). Kežmah Anton (Sv. Jurij ob Ščavnici), Nedelko Ignac (Vodranjci), Šoštarč Alojz (Sv. Duh na Stari gori), Janez Stajanko (Mala Nedelja).

Velikonočni pozdravi

Vesele praznike želijo sorodnikom, prijateljem in znan cem:

Aleksinac. Slovenski rudarji: Martin in Rozika Zemljak, Jožef in Fani Zemljak, Jožef Potisek, Ivan Bostič, Marko Adelštajn, Peter Kuhar, Avgust in Janez Razpotnik, Josip in Alojz Kozolec.

Beograd. Orožniški šoferji, nastavniki v I. orožniškem šoferskem tečaju: narednik Gornik Albert (Št. Ilj v Slov. goricah), podnarednik Novak Franc (Sv. Peter pri Mariboru), kaplar Potočnik Stefan (Celje); gojenci I. šoferskega orožniškega tečaja: orožniki: Drenik Franc (Mirna peč), Peperko Rudolf (Zibika), Kocbek Friderik (Sv. Benedikt v Slov. goricah), Godec Ivan (Poljčane), Jarc Ignac (Ajdovec), Strmljan Albin (Kandrše), Juvančič Ludvik (Podreča), Pesjak Franc (Radovljica), Kveder Josip (Prevoje), Palir Franc (Grobelno), in Praček Adolf (Ljubljana).

Beograd. Repič Antonija in Belna Mimika (Sv. Benedikt v Slov. goricah).

Beograd. Slovenski fantje iz kraljeve garde: Gregorec Matija, Cimerman Miha Kočar Herman, Žličar Jože, Tratar Julij, Kapun Maks, Kreft Anton, Mužan Valentin, Demec Jože, Šeligo Vinko, Toler Pavel, Tehovnik Franc, Kunstelj Vinko, Blažič Simon, Gole Miha, Košmerl Karel, Kos Martin, Pečnik Avguštin, Pesek Janez, Struna Alojz, Kern Jože, Kotnik Avguštin, Červen Ivan, Rošer Konrad, Šeruga Tomaž, Celcer Silvester, Tonkovič Martin, Srebrnjak Lovro, Horvat Jožef, Tomšič Viljem, Sušteršič Franc, Kožuh Stanko, Kežar Valentin in Dolenc Jože.

Beograd. Slovenski fantje, služoč pri kolesarskem vodu: podnarednika Karlo Artiček (Slivnica pri Celju) in Franc Kolar (Ko-

Lissow (Nemčija). Ludvik Janič (Nuskova). Jenbach (Nemčija). Martin Kočevar (Grabrovec), Janez Gornik (Grabrovec), Jožef Rogelj (Bušinja vas), Janez Klemenčič (Bereča vas), Jožef Križan (Otok).

Lodmannshagen (Nemčija). Rudolf Špur (Krapje) in Franc Škrget (Cven).

Heuchlingen (Nemčija). Lončar Bela (Zenkovi), Fujs Janez in Frančiška (Motovilci).

Prittisch (Nemčija). Jožef in Terezija Podgorelec.

Penzberg (Nemčija). Virant Adolf (Planina pri Sevnici), Kolman Alojz (Planina pri Sevnici), Rabuda Ivan (Podsreda), Zorenč Franc (Podsreda), Maruša Avgust (Koprivnica), Polšak Karel (Sv. Peter pod Svetimi gorami), Papež Alojz (Krško), Ban Martin (Rajhenburg), Zupan Ivan (Zagorje).

Dechland (Nemčija). Ribič Janez (Majšperk), Varžič Stanko in Brglez Anton (Makole).

Granse (Nemčija). Martin, Lojzika in Franc Vrtnjak (Hrastje-Mota), Franc Gaber, Mariška Forjanič, Ernest Recek, Franc Ferko, Jožef Sijarto, Mihael Kuzma, (Dolnja Slaveča, Prekmurje), Alojz Lang (Ropoča v Prekmurju), Janez Krauthacker (Batonci v Prekmurju).

Vietzen (Nemčija). Missia Jakob, Korošec Franc, Barica, Alojz, Karel in Fanika, Vavpotič Anton in Alojz, Križanič Viktor (Hrastje — Mota), Bagar Girika, Puhar Micka (Rihtarjevci), Kralj Jožef (Ščavnica).

Klein Briesen (Nemčija). Joško Zrim (Kuzma v Prekmurju).

Oebisfelde (Nemčija). Marija Verzel (Verzej), Marija Vogrinec (Kocjan), Janko Hausman (Rački vrh), Karel in Franc Domajnko, Andrej Žitek, Marija Štuhec, Marija Berden, Alojz in Terezija Pelc in Peter Nedog (Hrastje — Mota), Štefan Flisar (Murščak), Emilija Dervarič (Dankovci v Prekmurju).

Geisingen Steige (Nemčija). Anton Kozmus (Ostrešje pri Sevnici), Karel Kozmus (Sevnica), Anton Radič (Gline jame pri Sevnici), Jože Drstvenšek (Žurkov dol), Franc Divjak (Ledina) Leopold Mastnak (Vranje), Franc Kozmus (Lončarjev dol), Anton Češek (Sevnica), Štefan Germ (Meten vrh), Stanislav Kastelic (Žurkov dol), Maks Polanc (Čanje), Anton Popelar (Drožanje), Jože Kolman (Drožanje), Alojz Perc (Sevnica).

Kleistdorf (Nemčija). Janez in Hilda Drevenšek, Anton Kajzar, Franc Dobrec in Janez Pernat (Šikole pri Pragerskem), Anica Turk (Trniče), Anton Turkoš (Ptujška gora), Ivan Plavčak (Apače), Tilka Petrovič (Sv. Barbara v Halozah), Liza Hlebič (Bače) in Ferdo Vogrin (Police pri Radgoni).

Geisingen-Steige (Nemčija). Funda Franjo, Kozorog Franjo, Zimšek Anton, Jekoš Ivan, Ladislav Pešec, Fišter Ivan, Brečko Ivan (Vrhovo pri Radečah), Pešec Ivan, Pečar Franjo, Zalošek Alojz, Stopar Avgust, Radenšek Franjo in Maks, Možič Stanko in Anton, Felicijan Ivan, Novak Franc (Boštanj ob Savi), Kolman Karel, Ratej Karel, Kovarčič Josip, Klanjšek Martin in Franjo, Kušar Ludvik, Konec Rudi, Alič Franjo, Kožuh Jožef, Mirt Jožef, Kolman Jožef, Seničar Jakob, Češek Anton, Germ Štefan (Sevnica ob Savi), Miklavčič Ivan, Kozmus Peter in Franjo, Žibert Ivan in Franjo, Blatnik Alojz in Franjo, Kunšek Pavel, Medvešek Jožef, Zveglič Miho, Češek Ivan, Korene Erno, Vrtovec Ivan, Poljanec Maks, Radej Franc, Abram Miha, Teraž Jože, Brili Franc, Klemenčič Alojz (Blanca), Strgar Maks, Krejan Ivan, Sečen Jožef, Šoln Jožef, Kožuh Alojz, Mesiček Anton, Kozole Avgust, Činžar Anton, Hribašek Alojz, Gracar Franjo (Rajhenburg), Kržan Andrej in Jožef (Brežice), Meke Alojz, Turšič Anton, Bernardič Miha in Franjo (Videm — Krško), Polšak Jakob, Doberšek Konrad, Pušnik Franjo (Jurklošter), Lebeničnik Ivan, Herle Alojz, Lovraš Franjo, Duh Anton, Jeraj Avgust (Zagorje ob Savi), Brtolc Martin (Sromlje), Vidmar Jože, Lapornik Ivan (Breg), Rojč Martin (Zabukovec), Zakšek Leopold (Senovo), Turšič Franjo (Selo), Šterlikar Anton (Sv. Rok), Štajnar Jožef (Celje), Vresk Franjo (Razbor), Oblak Martin (St. Lenart), Zekš Josip (Žigarski vrh), Drugovič Ivan (Brezovo), Kozinc Andrej

(Šmarje), Podgoršek Anton (Sv. Rupert pri Laškem), Špan Miha (Podvrh), Hribar Andrej (Trbovlje).

Hamborn (Nemčija). Mautz Karel.

Salzburg-Gnigl (Nemčija). Roza Vogel.

★

Blomard (Francija) Josip in Anica Cvar s hčerko Suzano.

Merlebach (Francija). Slovenski rudarji: Kos Martin (Sromlje), Anton in Vinko Močivnik (Razbor pri Zidanem mostu), Anton Kozole (Rožno pri Rajhenburgu), Maks Sentca (Šmarje pri Sevnici), Ferdo Abram (Šmarje pri Sevnici), Jože Lisec (Preska pri Boštanju), Slavko Ratej (Šmarje pri Sevnici), Goričan Maks (Sevnica ob Savi).

Freuming (Francija). Rugel Ivan (Mirna), Kozole Jožef (Mali Kamen), Sikovšek Franc (Reštanj), Gračner Rudolf (Vetnik), Ašič Franc (Koprivnica), Ratej Vladislav (Sevnica), Jagodič Ferdinand (Pišce pri Brežicah), Mirt Avgust (Koprivnica).

Saussay (Francija). Josip Šebjanič (Ženavlje).

Ermenonville (Francija). Ivan Rudolf in Srečko Molnar (Selo pri Trstju).

Fontainebleau (Francija). Fr. Kovač (Prezid), Anton in Ivan Knaus, (Novi kot), Ivan Marolt (Poznikovo), Franc Hočevar (Viševek), Anton eBnčina (Prezid), Josip Seveč (Viševek), Alojzij in Neža Žnidarič.

Gespunsart (Francija). Franc, Anton in Jakob Janež, Anton Miklič (Stari kot), Franc Mlakar (Iga vas), Franjo Čop.

Montmort (Francija). Rojaki, zaposleni v francoskih gozdovih: Tesači Knaus Franc, Zbačnik Franc, Debeljak Jakob in Anton (Mali Log v Loškem potoku).

Langperrier (Francija). Šeruga Elek in rodbina (Šalovci v Prekmurju).

Gournay sur Aronde (Francija). Brata Albin in Ivan Fraz (Murščak pri Slatini Radencih).

Bourbon Lancy (Francija). Flegler Alojz in sestra Marija (Grlinci pri Cankovi).

St. Etienne (Francija). Ivan Bence z ženo Ivanka (Blanca ob Savi), Ivan in Marija Ban (Brežice).

Fourcheret (Francija). Janez Banko (Dankovci).

★

Boussu — Bois (Belgija). Pečar Viktor in Mici, Gerčer Franc in Agica, Grum Jožef in Antonija in Zupanc Franc in Mici (Petrovče), Valenčič Franc (Litija), Srebot Martin in Beti (Celje), Kaš Martin in Ana (Velenje), Gmajner Jakob (Pernov), Žagar Viktor in Antonija (Laško), Vodišek Jožef (Laško).

Frameries (Belgija). Matija, Francišek, Jožef, Jožefa in Ivan Klenovšek.

Paturages (Belgija). Aškerc Avgustin, Krpič Ludovik, Miler Fric (Trbovlje), Vresk Franc in žena, Lipovšek Ivan in žena, Vresk Ivan, Kolander Ciril, Brečko Jernej (Loka pri Zidanem mostu).

Wasmes (Belgija). Ivan Blatnik (Motnik), Stanko Lapornik (Trbovlje), Zajko Franc in Zobec Ivan (Kostrivnica), Škorc Alojz (Sv. Katarina pri Rogiški Slatini), Leskovar Mihael (Sv. Jernej — Loče), Grebenc Karel s soprogo Justino (Trbovlje), Gorjanc Franc s soprogo (Prekmurje), Kos Franc s soprogo (Slov. Bistrica), Osterman Martin s soprogo Rozo (Prekmurje), Kuk Albin s soprogo Pavlino (Trojane).

Eysden St. Barbe (Belgija). Družina Alif, Edi in Pepca Jarc s hčerko.

★

Schumacher (Kanada). Družina Jožefa Račkega.

Maršal Vorošilov o moči ruske vojske

Nemški listi objavljajo po poročilih iz Moskve nekatere podrobne podatke o ruski vojski, kakor jih je te dni navajal na shodu ruske komunistične stranke minister za vojsko maršal Vorošilov. Po njegovih izjavah pripravljajo nemški listi, bi se dalo sklepati, da se je hotel Vorošilov obrniti predvsem na tujino. V ostalem je Vorošilov prvič navedel nekaj podatkov, ki kažejo, da pripravlja Rusija temeljito preosnovo svoje vojske. Tako bo med drugim podaljšana vojaška služba v kadrovnem roku, vse rusko ozemlje bo z vojaških vidikov razdeljeno na področja po načrtu, ki je že izdelan, in naposled je bil v zadnjem času ustanovljen vrhovni obrambni svet pod predsedstvom Stalina, v katerem sodeluje še 11 vojaških strokovnjakov in kateremu pripada poslednja odločitev v vseh vojaških zadevah Rusije. Po preosnovi vojaških področij bo poleg osrednjega vrhovnega obrambnega sveta za vsako vojaško področje še poseben vrhovni

obrambni svet, ki bo za svoje področje povsem samoupraven.

Po podatkih Vorošilovega šteje ruska vojska v mirnem času dva milijona mož, kar pomeni skoro podvojitve v primeri z letom 1934. Podvojitve se seveda ne nanaša na vse vrste orožja v enaki meri, ker se je število nekaterih oddelkov bolj povečalo kakor drugih. V zvezi s to preosnovo se je število mož v armadni zborih povečalo na okoli 60.000. Najpomembnejše povečanje je bilo izvedeno v oddelkih tankov in težkih oklopnih vozov pa tudi v topništvu. Zanimive so tudi izpremembe pri letalstvu. Medtem ko se je število bombnikov podvojilo, se je število ostalih letal sorazmerno zmanjšalo. Za skoro 200 odstotkov pa se je povečalo število lovskih letal. Za šolanje oficirskega zbora je danes na razpolago 63 oficirskih šol za letalstvo posebej 32. Obstoji tudi 14 vojaških visokih šol in 6 vojaških fakultet na vseučiliščih.

Mrličje izročajo jastrebom v stolpih miru

Neki francoski novinar je potoval po Perziji in na svojem potovanju v puščavi naletel na čudne okrogle zgradbe, ki jih domačini imenujejo stolpe miru in ki jim služijo za pokopališča. Novinar tako opisuje svoje doživljanje:

»Moj vodnik me je povedel v del puščave, kjer je stal stolp miru. Odkar vlada v Perziji šah Pehlevi, hoče svoji deželi priboriti lepšo bodočnost. Tudi te stolpe miru je obsodil na smrt. Toda kaj pomeni zakon v tem oddaljenem kraju in v tej samotni. Ljudje živijo tu kakor so živeli v dobi Zaratustre.

Z vodnikom sva odpotovala še pred zoro. Po dobri uri hoda sem opazil okrogel zid, visok približno dva metra, v katerem nisem vi-

del vrat. Strašen mir je visel nad pokrajino. Vodnik me je povedel k velikim skalami na katere sva se skobacala, da sva 'ahko videla v notranjost zgradbe. Zdelo se mi je, kakor bi bil gledal v žrelo ugaslega ognjenika. Na robovih zidu sem opazil nekaj živega: bili so jastrebi, ki so od časa do časa zaplahutali z velikanskimi perotmi. Ko sem tako opazoval, mi je vodnik ponudil daljnogled in tako sem v notranjosti stolpa videl kupe belih človeških kosti.

Vodnik mi je zaupal, da je ta dan za obisk stolpa miru izbral zato, ker se bo vršil pogreb. Res sva kmalu zagledala procesijo, katere udeleženci so bili oblečeni v razcapane cunje. Na čelu sta stopala dva moža, ki sta

nesla vsak po eno odlomljeno vejo. Na koncih teh vej je bilo privezanega nekaj podolgovatega. Bil je mrlič. Možje v procesiji so peli do kosti pretresujočo pesem, ki se je slišala kakor tuljenje hijen in ki je postajala čedalje glasnejša. Naenkrat se je vzdignilo kakih dvanajst jastrebov iz stolpa miru in zajadrilo proti pogrebnemu sprevodu. Leteli so tako nizko, da so skoro zadevali ob glave mož. Možje so položili truplo na tla in opravili poslednjo molitev. Potem sta prišla dva za konca vej in vrgla truplo v notranjost stolpa. Ko je truplo padlo v stolp, so se vrgle strašne ptice nanj, z ostrimi kljuni raztrgale ovoje in začele trgati meso. Eden izmed teh groznih mrtvaških ptičev je z nekaj udarci močnega kljuna razbil lobanjo. Grozen je bil pogled na to strašno pojedino.

Ljudje so se med tem oddaljili. Zdelo se mi je, da so bili čisto ravnodušni. Nikake žalosti nisem mogel ugotoviti na njih obrazih. Tudi oni sami bodo nekoč pokopani po obredu vere, katere ustanovitelj je bil Zaratustra. Po tej veri je truplo nečista reč, ki onesnaži vse, kar pride z njim v dotiko.

Ko sem mrliča pogledal, sem videl, da ni bil Perzijec, ampak belec. Vprašal sem svojega spremljevalca, kakšne okoliščine so dovedle tega Evropeca do tega, da si je izbral

zadnje bivališče v tem strašnem kraju in vodnik mi je tole povedal:

Buširsko pleme je znano zaradi lepote svojih žensk. Med njimi je bila najlepša Njiseh. Njeni starši so bili ubožni in da bi jim pomagala, se je prodala nekemu bogatemu trgovcu, ki jo je odvedel v Bajrut, kjer je v neki kavarni plesala plese svoje dežele. Tu jo je našel neki cirkuški ravnatelj, jo vzel k sebi v službo, jo izučil in tako je kmalu postala slavna cirkuška umetnica. Prišla je tako v Anglijo, kjer se je vanjo zagledal sin iz bogate rodbine. Rodbina seveda ni hotela ničesar slišati o tej ženski, toda on se je kljub temu oženil z njo in tudi sam šel s cirkusom po svetu. Nekoč pa je Njiseh padla z višine 15 metrov, se močno poškodovala in ostala za vse življenje hroma. Beda se je začela. Moževa rodbina v Angliji pa se ni dala pregovoriti, da bi ju podpirala. Zato sta se oddaljila, da gresta k njenim staršem. Po velikih težavah sta prišla v Džemi-Adar, njen rojstni kraj, kjer pa staršev nista več našla. Živela sta nekaj mesecev v bedi, potem pa je Njiseh umrla. Odnegli so jo v stolp miru. Kljub vsemu jo je mož še vedno neizmerno ljubil. Kmalu so tudi njega odnesli in je bil naposled izročen jastrebom v stolpu miru.

Strašno mučenje živali v kitajski kuhinji

Po nekaterih kitajskih krajih na strašen način mučijo živali, ko jih pripravljajo za jed. Moderni Kitajci se proti temu borijo, vendar pa to nečloveško početje še ni čisto izkoreninjeno.

Naj navedemo primer. V ponvi raztope maslo, primejo kokoš, raco ali gos in jo živo postavijo v posodo. Od velike vročine zatečejo nesrečni živali noge, vanje pritiska kri. Po nekaj minutah namočijo kremplje v razne dišave in ubogo žival znova postavijo v ponv, dokler ji ne odteče vsa kri.

Drug primer. Živo jagnje postavijo v tesno zidano ograjo. Zunaj te je drugi zid in vmes

zakurijo močan ogenj. K jagnjetu postavijo lonce z vinom, kisom in različnimi dišavami. V silni vročini teka jagnje okrog in si gasi žejno iz loncev, dokler ne omaga in pogine. Žile so prepojene z zaužitimi dišavami. Nato iagrije spečejo.

Na severnem Kitajskem so žrtve žabe. Živo žabo postavijo v krop in žejna žival pomakne od časa do časa glavo iz odprtine v pokrovu. Vsakokrat ji vlijejo v usta finega vina in druge posebno izbrane pijače. Odporna žaba pogine šele takrat, ko je že napol skuhana. Vse to počnejo, ker pravijo, da je tako pripravljeno meso posebno okusno.

Vpliv spanja na naše zdravje

Zanimive reči je dognal o spanju znanstvenik profesor Nataniel Klettman, ki že petnajst let proučuje vprašanje spanja in sanj. Lani je prebil cel mesec v neki mrčni jami, kjer je živel v popolni temi. Na ta način je hotel dognati, koliko spanja potrebuje človek, če nič ne dela, če se ne zabava in če živi v stalni temi. Prišel je do zaključka, da mora človek tudi v takem primeru spati kakor sicer. Svoje sanje in pa sanje in spanje neštevilnih ljudi je ameriški učenjak preučeval in na podlagi poskusov z 10.000 ljudmi prišel do nastopnih važnih spoznanj:

Človek hitreje in laže zaspi za časa zmerno toplih pomladnih in jesenskih dni. Pozimi je težavnejše zaspati, a najtežavnejše je zaspati poleti, ko je zelo vroče. Zgrešeno je mišljenje, da je spanje pred polnočjo bolj zdravo, kakor mislijo celo mnogi zdravniki strokovnjaki. Res je le, da sta prvi dve uri človeškega spanja najkoristnejši, ker se telo tedaj zelo odpočije. Spanje po teh dveh urah je potrebno človeku samo zato, da se mišice in živci malo pomirijo. Pretirano spanje, to se pravi po devet ali pa še več ur, utegne škodovati tudi najbolj zdravemu človeku bolj kakor kratko spanje.

Sanje so za časa spanja znamenje globokega zdravja, ne pa morda nemirnega, slabega spanja, kakor to trdijo nekateri zdravniki še danes. Tudi ni res, da popoldansko spanje vpliva na dolžino in globino rednega nočnega spanja. Popoldne je treba spati, ker s tem človek v veliki meri obnavlja sile, in po vstajanju v poznih popoldanskih urah dosega duševna in telesna sposobnost človeka svoj vrhunec.

V splošnem pa pravi ameriški znanstvenik, da je najboljšje ravnati se po lastnih izkušnjah. V življenjskih navadah si niti dva človeka nista enaka, in vendar je zdravje ljudi razmeroma enako. Eden rad gre zgodaj zvečer spat in z lahkoto zjutraj vstaja, še preden zapoje petelin, pa ni zaradi tega nič bolj zdrav kakor tisti, ki zvečer dela in hodi v posteljo šele po polnoči, tako da pozno vstaja. Tudi mera spanja ni za vse ljudi enaka. Nekateri so izčrpani in za delo nespособni, če ne spijo osem ur devno, drugim pa je dovolj pet ali šest ur in so razpoloženi za vsakršno delo. Zanimivo je, da prav ljudje, ki v svojem življenju mnogo duševno delajo, predvsem učenjaki in veliki pisatelji, razmeroma malo spijo, pa vendar dočakajo tudi visoko starost.

Vojaška moč štirih velesil

Po nedavnem govoru angleškega ministra za vojsko ministra Hoarea Belisha, ki je obravnaval vojaško moč Anglije, prinašajo angleški listi zanimive podatke o vojaški moči Francije, Anglije, Nemčije in Italije.

Francija ima v mirnem času 36 divizij in doma pod orožjem 480.000, a v kolonijah 200 tisoč mož. V nekaj dneh lahko mobilizira dva milijona mož. Število divizij se v nekaj dneh po mobilizaciji zveča na 154. Vsega lahko mobilizira 10 milijonov mož. Tankov ima 2000, strojnih pušk 35.000 in topov v rabi 9000.

Anglija ima v mirnem času 19 divizij in 227.000 mož. Mobilizira lahko v nekaj dneh 532.000 mož. Število divizij po prvi mobilizaciji znaša 45. Vsega lahko mobilizira pet milijonov mož. Tankov ima 1500, strojnih pušk 10.000 in topov v rabi 2000.

Nemčija ima v mirnem času 51 divizij in 615.000 mož. Moštva lahko mobilizira v nekaj dneh 1.230.000. Število divizij po prvi mobilizaciji je 102. Vsega lahko mobilizira 14 milijonov mož. Tankov ima 3500, strojnih pušk 50.000 in topov v rabi 14.000.

Italija ima v miru 45 divizij in 500 tisoč mož in 500.000 vojaško organiziranih miličnikov, skupno torej milijon mož. V nekaj dneh lahko mobilizira milijon mož. Število divizij po prvi mobilizaciji znaša sedem milijonov mož. Tankov ima 3000, strojnih pušk 30.000 in topov v rabi 10.000.

Širša seja banovinskega odbora za propagando gozdarstva v Ljubljani

Dne 28. februarja je bila v prostorih ljubljanske podružnice Jugoslovenskega gozdarkega združenja seja širšega banovinskega odbora za propagando gozdarstva v Ljubljani. Seje so se po svojih zastopnikih udeležili: banska uprava (gozdarski odsek, gozdnotehnični odsek za urejevanje hudournikov, kmetijski oddelek, prosvetni oddelek, socialni oddelek), štab dravske divizijske oblasti, direkcija gozdov v Ljubljani, začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, direkcija državnih železnic v Ljubljani, Kmetijska zbornica za dravsko banovino, ljubljanska podružnica Jugoslovenskega gozdarkega združenja, Zveza za tujski promet v Ljubljani, Rdeči križ, Zveza lovskih društev, Zadruga zveza, Zveza slovenskih zadrž, Slovensko planinsko društvo, zavod za pridobivanje in prodajo gozdnih semen v Mengšu in še nekatera društva.

Na seji je predsednik odbora inž. Franjo Sevnik poročal o delu odbora v preteklem poslovnem letu. Po njegovem poročilu je bilo delo banovinskega odbora v preteklem poslovnem letu, prvem letu njegovega obstoja, osredotočeno na ureditvi notranjega poslovanja odbora in na ustanovitev okrajnih odborov in občinskih pododborov. Notranje poslovanje odborov za propagando gozdarstva ureja poslovnik iz leta 1937. V zadnjem času je bila sprožena akcija, da se ta poslovnik spremeni, odnosno dopolni, kolikor se je to po dozdajšnjih izkušnjah izkazalo za potrebno. Da bi bodoči poslovnik čim bolj ustrezal tukajšnjim razmeram in potrebam, je banovinski odbor povabil vse tukajšnje okrajne odbore, da stavijo predloge za spremembo, odnosno dopolnitev poslovnika, in jim dal v ta namen potrebna načelna navodila. Okrajni odbori za propagando gozdarstva so bili ustanovljeni v vseh okrajih, občinski pododbori pa le v nekaterih. Nekateri okrajni odbori so se že v začetku z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo lotili dela in že v prvem letu svojega obstoja pokazali prav lepe uspehe. Tako banovinski odbor kakor tudi okrajni odbori, ki so navezani le na zasebno podporo javnih in zasebnih društev in ustanov, so se morali v prvem letu svojega obstoja boriti z velikimi gmotnimi težočami; najnujnejšim potrebam teh odborov je bilo začasno zadoščeno šele z državno podporo v znesku 20 tisoč din.

Po poročilu tajnika, ki ga je podal inž. Viktor Novak, je bil iz vrst zastopnikov zgoraj navedenih oblastev, ustanov in društev izvoljen tale novi ožji (delovni) odbor: predsednik Saša Stare; podpredsednik inž. Janko Urbaš, kapetan Mihajlo Mitič in dr. Viljem Krejči; tajnik inž. Dinko Cerjak; odborniki inž. Viktor Novak, inž. Alojzij Funkl, inž. Franjo Sevnik, Janez Strein, dr. Anton Mrak, Vinko Gregorič in zastopnik direkcije državnih železnic, ki ga bo direkcija še imenovala.

Usodno srečanje

Martin je bil mlad hlapec pri Javornikovih. Zaljubljen je bil v Ano, ki je služila v isti hiši. Da bi si dobil denarja in si kupil dom, je odšel na Holandsko v rudnike. Med tem je nastala vojna. Ana se je morala poročiti s svojim gospodarjem Javornikom. Martina je zadela v rudniku nesreča, ki mu je uničila pljuča. Bolan se je vrnil v Ljubljano. Dobro se zaveda, da mu je odmerjeno le še kratko življenje, toda za vsako ceno hoče še enkrat videti Ano, zlasti ko je zvedel da njen mož z njo grdo ravna.

Nekega jutra — novembrska sredo je bila — sem se odpeljal. Ko je odšel vlak iz Ljubljane, se je iz oblakov vsul dež. Čeprav je bil vagon zakurjen, sem se vendar tresel od mraza. Kako naj pridem do nje? Kako naj stopim pred njo?

Stisnil sem se v kot in zaprl oči. Roke sem si položil na kolena. Tako smešno bele so bile na mojem črnem površniku, tako ozke, drobne. Šipe v oknih so bile umazane od saja in vode, v vagonu je smrdelo, da me je dušilo.

Dolgo sem strmel skozi okno v megleno dolino, po kateri je hitel vlak. Potem je obstal v Borovju. Zavil sem se v površnik in šel z vlaka.

Še nekaj ljudi je izstopilo na postaji. Nihče ni pobiral voznih listkov.

Hitro sem prišel skozi vas. Iznad hiš so se dvigali oblački dima, izprva navpično, potem pa jih je veter razgibal in razpodil. Vrata so bila skoraj vsa zaprta in le nekaj premrlih otrok se je podilo po cesti.

V blatu sem se vgrezal do gležnjev. Noge so me že začele boleti, ko sem hodil komaj četrt ure.

Potem skozi kratek gozd. Drevesa so bila visoka, gosta.

Pod gričem hiša, ki sem jo tolikrat v mislih videl. Nekoč je bila krita z lesom, zdaj pa s svetlo rdečo opeko, da se je še dosti bolj videla od temnega drevja v ozadju. Svetla okna, zadaj hlev in okoli ograja.

Za trenutek sem obstal, da sem se oddahnil. Dež je še neutrudno lil z vetrom, da sem bil ves premočen.

Či mbolj sem se bližal hiši, tem bolj zmeden sem postajal. Prej nisem mislil na nič, samo na besede, ki jih bom z njo spregovoril, zdaj pa sem se spomnil njenega moža. Kaj bo on rekel, če bom stopil v hišo? Spoznal me bo in se tudi spomnil, kako je bilo z menoj in Ano, preden sem šel na tuje. Čez prag me bo pogljal in ne bom mu smel ugovarjati, saj bo imel pravico do tega. In če me ne bi pogljal, bo gotovo pazil na vsako besedo med menoj in Ano, in ničesar ji ne bom mogel reči.

Ne, ne smem pasti kar tako v hišo.

Premišljal sem, kaj naj storim. Dolgo mi ni prišlo nič na misel. Da bi vse pustil in šel? Zdaj, ko sem že tako blizu? Ne, samo tega ne. Naj odloči slučaj. Skril se bom v bližini hiše. Morda pojde stari Javornik od doma, pa bom lahko šel k njej. Moram govoriti z njo, naj me stane, kolikor hoče.

Pod gričem sem zavil na stransko pot, ki se je potem obrnila in šla za Javornikovo hišo čez hribe. Da me ne bi kdo srečal, se nisem držal poti, ampak sem zavil še bolj v globino. Hiše nisem več videl, toda okoli me se dobro poznal. Čudno, skoraj vsako drevo mi je ostalo v spominu, vsaka kotlina.

Noge so me bolele, da sem jih komaj premikal, in s težavo sem sopel. Vsakih pet korakov sem se moral ustaviti in se odpočiti.

Nazadnje je bilo poti navzgor konec. Zdaj moram iti na desno, po ravnem in ob kraju gozda bom zagledal hišo tik pred seboj.

Storil sem tako. Gozd je postal svetlejši in tudi dež se je podel. Le še malo je prišlo iz nizkih oblakov in megle, ki se je trgala med drevjem. Oprezno kakor tat sem se bližal hiši. Ostal sem na kraju, kjer se je dobro videlo pred hišo in proti hlevu.

Ura je bila deveta, a bilo je skoraj mračno. Hišna vrata so bila odprta, a videl nisem živde duše.

Dolgo sem stal negibno. Opiral sem se ob mokro deblo, ki me je zakrivalo s svojimi nizkimi vejami.

Potem sem začul moški glas. Vso kri mi je poglalo v glavo. Javornik! Ali bom zdaj slišal še njenega?

Ne.

Toda čez čas sem zagledal na pragu žensko s sinjim predpasnikom. Ana? Ali je res ona? O, če bi vedela, kje sem, — bog ve, kaj bi storila.

Nisem se dolgo ukvarjal s to mislijo in tesnoba, ki se me je ob tej priliki lotila, se je hitro podela. Spoznal sem, da ni Ana, ampak neka druga ženska. Najbrže dekla, ki gre po opravkih v hlev.

In spet sem spoznal novo oviro. Tudi če gre Javornik zdoma, ne bom mogel stopiti v hišo. Dekla je še — in ta bi me lahko izdala.

V zavetju drevesa sem tako premišljal. O Ani ni bilo sledu. Čakal sem. Minevale so minute, kmalu je potekla prva ura. Za njo še druga.

Zeblo me je. Časih bi mi bilo igrača, če bi takole stal nekaj ur na dežju, toda zdaj, ko sem zjutraj zapustil posteljo z vročico in omotico, je bilo drugače. Šel sem v gozd in nalomil nekaj suhih vej. Nanje sem sedel in objel noge z rokami. Bile so ledeno mrzle.

Tako sem spet žedel in čakal. Javornik se je nekajkrat pokazal na pragu in stopil na dvorišče ali pa na senik, toda nič ni kazalo, da bi bil namenjen zdoma.

Obupaval sem. Prav za prav ni bil to obup, ampak nekakšna onemoglost, ki me je davila. Kakor bi bil ves prepojen s svinčcem, tako se mi je zdelo. Niti vstati nisem mogel, da bi se bil malo izprehodil in se ogrel.

Ura je šla čez poldne. Vse me je tlačilo kakor mora. Slab sem bil, da sem še sedel komaj. Lakota se mi je oglašala. V žepu površnika sem odkril skorjo kruha, ki je ležal tam že bog ve koliko časa, saj ne pomnim, kdaj sem zadnjič oblekel ta površnik, v katerem sem bil kakor pogrebec. Skorja je bila vsa razmočena in niti grizti mi je ni bilo treba. Kruh se je sam razlezel v ustih.

Lakote mi ni utešil, a olajšal mi jo je.

Pogledal sem na uro. Bila je že tri. Kaj naj storim? Tako ne morem ostati, saj je nesmiselno. Nekam naj grem, nazaj na postajo ali v hišo. Eno ali drugo.

Ne, samo nazaj ne, dokler se vse ne odloči. Z Ano moram govoriti, če mi bo ostati tu vso noč.

V glavi mi je razbijalo, da sem si z rokami stisnil sencá. Pa ni nič pomagalo. Z drevesa je kapljala voda. Zavihnil sem si ovratnik. Potem sem se odločil in vstal.

Pod večer pojde Ana gotovo za dalje časa v hlev. Zmerom je sama molzla in preden bo s štirimi kravami pri kraju — saj jih manj tudi zdaj nimajo — bom že našel priložnost, da pridem do nje. V temi bo to laže, mrak pa bo kmalu. Toliko moram še potrpeti. Začel sem hoditi po gozdu, da bi se ogrel. Izprva sem se kar opotekal, potem pa je bilo kmalu bolje. Ko sem začutil nekaj več toplote, se mi je vrnila tudi moč.

Zdaj, ko sem imel trden namen, nisem bil več tako zmeden.

Počasi pa je začelo spet deževati.

Nestrpne noge so me gnale čedalje bliže k hiši. Kako sem bil nepreviden! Nekaj mi je pravilo, da se ne smem tako podajati v nevarnost, toda zadržal sem vse te očitke.

Zdaj so se odprla hišna vrata. Postava na pragu Javornik sam ni.

Toda tudi Ana ni bila. Dekla.

Takrat sem zaječal in toliko, da nisem omahnil na tla.

Bil sem skoraj pri oknih. Eno je moralo biti samo priprto, kajti skozenj sem slišal glasove.

Prisluhnil sem. Vse okoli je bilo tiho. Nikjer glasu, samo šumenje studenca za hišo, ki je zaradi dežja narasel.

Javornikov glas je bil jezen, vmes pa mu je odgovarjal drug glas, ki sem ga spoznal. Anin je bil.

Še svoj živ dan nisem bil tako na trnih

kakor takrat. Dobro sem razložil vsako besedo.

Javornik je moral stati sredi sobe, kakor sem videl po senci skozi zastor, Ane pa nisem nikjer opazil. Kričal je:

»Kaj res nisi za nobeno delo. Samo poležavaš...«

Torej je bolna, sem si mislil.

Potem sem začul njen odgovor:

»Živina si! Ali misliš, da bom samo garala? Saj hočeš, da bi poginila pri tebi. Še ko je človek bolan...«

»Kakšna bolezen! Poznam te.«

In tako sta se dolgo prerekala. Naposled je ubral Javornik še druge strune:

»O, vem, da sem ti napoti. Ali bi se me rada iznebila? Pa se me ne boš. Pazil bom nate!«

»Ali moreš še bolj? Saj me zasleduješ korak za korakom. Še pet korakov od hiše ne morem iti. Ne, tako ne bo več, če bi ti morala tudi od hiše ulti. In če bi imel kaj vzroka!«

»Ga že moram imeti...«

»Kaj govoriš! Da te le sram ni.«

»Molči!«

»Ne, ne bom. Še dolgo ne. Dovolj mi je tega trpinčenja. Ubil bi me rad, tako me ženeš z delom. In le za koga? Komu pa misliš pustiti, kaj?«

Te besede so ga morale zadeti kakor udarec z bičem. Zazibal se je.

»Kaj govoriš! Tebi ne bom. Ne boš z drugimi pojedla tega, kar sem jaz zbral.«

»Ničesar ne maram od tebe. Še danes grem od hiše brez vsega, če me pustiš. Brez vsega.«

»To bi ti godilo, kaj? Pa kam bi šla?«

»Služit. Za dekle sem tudi tu, za nič drugega. Še huje mi je kakor dekli. Dekla dobi za svoje delo vsaj plačo.«

»Molči. Ne jezi me.«

»Zdaj, ko govorim resnico, te jezim, kaj?«

»Nikari! Če me premaga, bo prepozno. Še imam toliko moči.«

»Moči?« je posmehljivo zaklicala Ana in se zasmejala. »Toliko bi jo bil imel, da bi bil napravil otroka.«

Tedaj je planil k postelji in zaslišal sem strašen krik. Pogljal sem se k sosednemu oknu, ki ni bilo zagrnjeno. Videl sem ga, kako je zavihnel pest, in Ano, ki se je stisnila v kot in prestrašeno strmela vanj, ko si ni vedela pomagati. Prvi udarec je padel in Ana se je zadela z glavo ob zid. Roka ji je omahnila po postelji.

Takrat me je prešinilo nekaj kakor krvava megla. Zavpil sem in se prijel za križe v oknih.

Javornik se je obrnil. Videti je moral moj spačeni obraz. Za trenutek je bil kakor v dvomu, kaj naj stori, potem pa se je pogljal proti vratom izbe, v kuhinjo, ven.

Tedaj sem se šele zavedel, kaj sem storil. Zdaj me bo dobil in ne bom se mu mogel ubraniti. Spoznal me bo...

Ne, skriti se moram, skriti. Toda kam? Nobenega drevesa ni v bližini. Za vogal?

Vrglo me je tja. Segel sem v žep. Revolver, ki sem ga nosil zadnje čase zmerom s seboj, je bilo prvo, kar sem otipal. Pograbil sem ga in ga napel.

Tedaj sem začul že njegovo sopenje. Bližal se mi je kakor tiger plenu. Srce mi je divje razbijalo. V desnici sem krčevito stiskal revolver, z levico pa sem se tiščal za prsi. In hkratu me je pograbil kašel, ki sem ga komaj zadržal.

Zdaj sem že od daleč videl Javornika. Iskal me je, iskal. Še trenutek dva in odkril me bo.

Opazil sem kol v njegovi roki. Tedaj sem planil naprej. To ga je očitno zmedlo. Mislil je, da bom zbežal pred njim, in obstal je.

Bila sva morda šest, sedem korakov vsak-sebi. Potem se je on prvi zavedel in dvignil kol, da bi se vrgel proti meni.

Tedaj se mi je sama od sebe dvignila roka in prst se mi je zakrivil.

Počilo je.

Za trenutek me je pok oglušil. Ko se je razkadil dim, ki mi ga je veter zanesel v obraz, sem videl Javornika, kako se opoteka. Nato je padel na tla, kol pa je zletel v velikem loku proti koncu dvorišča.

Tedaj sem se streznil. To sem torej storil. Kaj zdaj? Kaj naj storim?

Nekaj mi je prikovalo noge. Niti ganiti se nisem mogel.

Potem sem začul v trenutku nov krik v hiši. Ana! Ana!

Zazeblo me je. Morilec njenega moža sem. Morilec sem. Ubil sem človeka! Pa vendar se nisem tega kesal. Ano sem rešil. Ne bo je več trpinčil, ne bo je pretepal in zalezoval. Prosta bo. Kaj jaz!

Stopil sem nekaj korakov naprej in pogledal. Javornik je ležal negibno.

Mrtev je bil.

Ceprav se ga nisem pritaknil, sem to dobro vedel. O roka je v takšnih trenutkih zanesljiva, dobra.

Zdaj sem čul Anin krik že iz veže. Spustil sem revolver na tla v travo in zbežal.

Sam nisem vedel, kam hitim. Ko sem se za trenutek obrnil, sem videl v noči belo senco, ki je stala pod oknom. Se približala možu in se sklonila čezenj. Ana, Ana!

In pote msem hitel dalje, v hrib, v dolino, v hrib.

Ura je morala biti že okoli desetih, ko sem se ves ubit ustavljal. Dež je spet lil kakor v potokih. Bil sem vrh hriba. Spodaj sem videl dolino in nekje daleč premikajoče se luči. Vlak proti Ljubljani. Če bi ga mogel ujeti.

Spustil sem se v dolino. Ali bom prišel pred njim na postajo? Moram priti domov, drugače bom onemogel sredi poti. Moram priti. Ali ni čudno? Prej sem bil tako miren zaradi lastne usode, zdaj pa se me je iznenada polotil strah, neizmeren strah.

Obupan sem bil, ves iz sebe. Obup mi je dal toliko moči, da sem strmel. Kakor stroj sem hitel, omahoval, padal, vstajal.

»Tako?« Hotel sem mu še nekaj reči, pa mi je zmanjkalo sapa. Šele čez nekaj časa sem začel iznova.

»Morate mi povedati, kar se da natanko. Ali mi boste? Rotim vas!«

»Če že hočete... Tri do štiri mesece.«

»Res ne manj? S tremi meseci smem računati?«

»Lahko s štirimi. Tudi pet je mogoče. Ozdravljenja so v teh primerih redka.«

»Vem. Na Holandskem sem videl dovolj te bolezni.«

»Zdaj pa mirujte,« mi je dejal. »Paziti morate nase.«

»Bom.«

Napisal mi je neka nova zdravila za lajšanje bolečin in obljubil, da se zglaš čez nekaj dni.

Kaj sem ga tako izpraševal, koliko časa bom še živel? Morda boste uganili.

Ceprav sem pri sebi sklenil, da bom sam izpovedal na sodišču resnico, sem se začel vendar pomišljati, ko bi bil moral svoj sklep uresničiti.

Tri, štiri mesece. Malo je časa, a vendar... Človek se oklepa vsake bilke. Tri mesece, štiri... Da bi še te poslednje dni preživel v zaporu, ali v jetnišnici pod neprestanim nadzorstvom. Ne, ne... Te dni naj še preživim na prostem...

Ana bo trpela.

To me je najbolj grizlo.

In če bo z menoj iznenada konec, preden se bom mogel izpovedati, če me bo vzela noč, ko ne bo nikogar blizu?... Če bodo potem njo obsodili?...

Ne, to moram za vsako ceno preprečiti. To se ne sme zgoditi.

Dolgo sem premišljal, kaj naj bi storil. In tako sem napravil svoj sklep. Vse bom popisal, in če se kaj zgodi, bodo ostali moji zapiski.

Se isti dan sem prosil gospodinjjo, da mi je prinesla debel zvezek, v katerem je zdaj zapisana zgodba mojega življenja.

Zdaj so končani. Vem, da ne bom doživel razprave. Strahopetno je bilo od mene, da sem pustil Ano tako po nedolžnem trpeti, toda če človek ve, da bo živel samo še nekaj tednov se oklepa teh tednov kakor ne vem česa.

Upam, da mi bo odpustila, ko bo zvedela, kako je bilo z menoj. In rešil sem jo trpljenja do smrti, čeprav je morala zato te mesece toliko trpeti.

Vse sem uredil, da bo dobilo sodišče te moje zapiske takoj v roke, ko umrem. Takrat, Ana, boš tudi ti prosta, kakor bom prost jaz, in vse bo takrat tako daleč od tebe, kakor bo od mene daleč življenje.

Naposled sem bil v dolini.

Postaja je bila na drugi strani tira. Splazil sem se mimo tovornih vagonov proti tiru, kjer je moral vlak obstati.

Nisem dolgo čakal v senci tovornih vagonov. Osební vlak je pridrvel, odhitel še mimo mene in se ustavil zunaj postaje. Že je zažvižgala lokomotiva, ko sem se vzpenjal na stopnice poslednjega vagona, ki je imel k sreči odprt hodnik.

Tam sem omahnil na tla, kakor ubit. Če bi me bili takrat dobili!

Neverjetno srečo sem imel. V polsnu, polomedlevici sem večkrat opazil, da stojimo, toda v zadnji vagon ni bilo nobenega človeka in niti sprevodnik ni prišel pogledat.

Počasi sem se zavedel. Spet nova postaja. Tedaj sem se predramil tudi z mislimi. V Ljubljano se ne smem pripeljati tak. Dobili me bodo, zasliševali in... vse pride na dan...

Bolj padel kakor zlezel sem s stopnic in se skotalil v temo. Potem sem se pobral in izginil v noči.

Peš moram priti v Ljubljano.

Pot mi ni bila tuja. Kolikrat sem jo že prehodil, ko me je vlekel k Ani! In vselej sem se obrnil. Danes sem šel k njej in... kakšen je bil konec.

Javornik je mrtev.

Kako sem tisto noč taval v viharju po blatnih cestah, sam ne vem več. Bilo je več, kakor sem smel terjati od svojih moči. Bolj mrtev

kakor živ sem ob treh zjutraj omahnil na svojo posteljo.

Potem sem zaklenil vrata za sabo in zaspal kakor ubit. Ko sem se zbudil, je bila šesta ura zvečer.

Petnajst ur sem spal.

Zlezel sem iz postelje, toda ko sem se hotel postaviti na noge, se mi je zameglilo pred očmi.

Šele tedaj sem se zavedel dogodkov prejšnjega dne. Izprva se mi je vse zdelo, kakor bi bil le sanjal, toda ne, — resnično je bilo vse. prav vse. Ana, Javornik, strel, beg.

Čez tri dni sem dobil v roke časnike. V številke od tistega dne, ko sem bil v Borovju. Kar sem tam bral, me je pretreslo. Napisano je bilo, da so Ano zaprli in jo obdolžili umora moža. Njo!

Usoda je hotela, da nisem pustil sledu za sabo, da je ves sum padel na njo. Dekla jo je videla, ko se je sklanjala nad mrtvim možem in to je bilo sodišču dovolj.

Vedel sem, kako je z menoj. Da ne bom več dolgo. Zato sem se posmejal zdravniku, ki je prišel tisti večer k meni, ko mi je rekel, da se bom kmalu pozdravil. Rekel sem mu:

»Gospod doktor, kako dolgo bom še?«

»Kaj pa govorite? Kmalu bo dobro.«

»Ne, ni me treba slepiti. Pripravljen sem na vse, gospod doktor. Moram vedeti. Marsikaj moram še urediti in potrebno je, da vem koliko časa mi še ostane. Poznam to.«

Doktor je molčal.

»Ali mi nočete reči? Mesec, ali še manj?«

»Močni ste,« je dejal zdravnik. Malokdo govori tako v vašem položaju.«

Ožbolt Bučar

V Rusiji se pripravljajo kruhovod po zgledu vodovoda

V zvezi zasedanjem strokovnjakov v Moskvi, ki so določili smernice za tretjo petletko, se po vsej Rusiji živahno razpravlja o predlogu, ki gre za tem, da bi se vsakemu ruskemu državljanu brezplačno dostavljalo na dom toliko kruha, kolikor ga bo potreboval. Ta predlog v vsej Rusiji nima načelnih nasprotnikov. Kdor je proti njemu, le zato nasprotuje, ker dvomi, da je misel izvedljiva. Ker bi se razdeljevanje kruha opravljalo nekako na isti način kakor razdeljevanje plina, vode ali elektrike, je zadeva dobila tudi podobno ime, »amreč kruhovod, kakor rečemo vodovod, plinovod in elektrovod.

Kakor ima vsak državljan na razpolago toliko vode, kolikor je potrebuje, ne da bi jo moral še posebej plačevati, tako bo dobival tudi brezplačno na dom toliko kruha, kolikor ga bo potreboval za svojo prehrano. Določen pa bo le nekak višek, ki ga ne bo mogoče prekoračiti. Žita je zdaj v Rusiji dovolj, zato ni prav nobene ovire, da se ne bi kruh zastoj delil državljanom. Gre le še za način, kako se naj to vrši.

Zanimivo je, da se ruski javnosti zadeva nikakor ne zdi nemogoča in da tudi poročevalci tujih listov ta predlog obravnavajo kot

resen, važen in pameten. O načrtu zlasti obširno piše angleški in ameriški tisk. Brezplačno zalaganje s kruhom je samo po sebi umljiva posledica stroja ruskega gospodarstva, katerega končni smoter je edino ta, da se pridela in izdela toliko množina življenjskih potrebščin vseh vrst, da se bodo lahko zadovoljile potrebe najširših slojev naroda.

V zvezi s tem navajajo časopisi mnogo primerov brezplačnega dobavljanja potrebščin. Tako električna sila v Rusiji sicer ni brezplačna, vendar pa silno poceni. Čisto brezplačna pa je v Rusiji uporaba telefona za krajevne pogovore, toda kmalu bo tudi enako brezplačen medkrajevni telefonski promet. Ta težnja po brezplačnem dobavljanju dobrin vsem državljanom se kaže v različnih krajih na prav svojski način. Na Kavkazu in kabardinski oblasti, kjer je polje zelo vroče, so ob vseh cestah zasejane dolge proge z lubenicami, dinjami, sadnim drevjem in vinsko trto. Vsak potnik, pešec ali avtomobilist ima pravico, si poljubno odtrgati toliko sadov, da si lahko utolaži žejo. Posebni napisi ob cestah opozarjajo na to, da so ti nasadi v prvi vrsti namenjeni potnikom.

Zdravi zobje in zdrav želodec važen pogoj za zdravje

Če želodec ne deluje v redu, zastaja tudi ves stroj »človek«. Zdravi zobje in čista usta so najboljši pogoj za zdrav želodec. Nobena skrb ni prevelika, da si ohranimo zobe zdrave in krepke. Snaženje zob zvečer, pred n se vležemo, je važnejše kakor zjutraj.

Bakterijam ne smemo dajati časa, da bi se naselile v ustih in zobe napadle. Razen temeljitega čiščenja zob je potrebno izplakovanje ust po vsaki jedi, da izginejo vsi ostanki jedi med zobmi. Priporočljivo je dodati vodi za izplakovanje posebno ustno tekočino. Za zobe je treba skrbeti že od otroških let. Ko

dobi otrok zobke, uporabljamo majhno, mehko zobno krtačko.

Bistven vpliv na ohranitev in razvoj zob ima hrana, in sicer tako njena priprava kakor njena izbira. Hrana, ki je sestavljena pretežno iz mesa, kruha, drobne moke in fino pripravljene jedi, kakor tudi razvada da med jedjo pijemo in splakujemo v želodec nezadostno zdrobljene kose jedi, ori čemer zelo omejimo delovanje zob, nista ugodna ne telesu, ne ohranitvi zob. Vsi pametni zdravniki in zobni zdravniki priporočajo zato tudi primerno hrano, kruh iz debeleše moke,

Ponos Slovenk
je čisto in duhteče perilo
Perite z »Oven« terpehtl.
novim milom in zadovoljni
boste! Domač izdelek!

manj mesa, več mleka, krompirja, presnega sadja in presne zelenjave v obliki solate. Tudi žvečenje je zelo pomembno. Jesti moramo počasi, da se hrana v ustih dobro presli, zobje jo morajo temeljito prežvečati. Veliki kosi hrane se v želodcu ne morejo zadosti zmešati z želodčnim sokom.

Mnoge želodčne bolezni imajo vzrok pogosto v prevročih ali premrzlih jedeh. Telesu ustrezajo najbolj jedi, ki imajo približno toplino telesa samega.

Drug je brihtnejši od drugega

Zgodba brez besed

STARA ZNANCA

M'hee: »Mamica kakšna ptica pa je tale, ki tako radovedno ogleduje?«

Mati: »To je štoklja, ki nosi otroke.«

M'hee: »Zašto zato me je torej spoznala...«

PRED SODNIKOM

Obtoženeec: »Samo mir sem hotel napraviti med njimi, ki so se topli, ničesar drugega.«

Sodnik: »Pa ste moža tako dolgo topli, dokler ni brez zavesti obležal na tleh.«

Obtoženeec: »Ker pa drugače ni dal miru!«

Grob faraona, ki je izropal Salomonov tempelj

Strasburški vseučiliški profesor Montet, ki raziskuje Egipt, je na praznik sv. Jožefa našel v dolinici, kjer je nekdanje mesto Tanis, grob faraona Sesaka. Sesak je bil hud nasprotnik judovskega kralja Salomona. Napadel je Jeruzalem in izropal slavni Salomonov tempelj. Ko se je v Egiptu doznalo za to odkritje, je v nekdanji Tanis, kjer pa danes stoji majhna arabska vas San-el-Hagar, prišel tudi egiptski kralj Faruk, da vidi dragoceno najdbo, ki je tri tisoč let mirno ležala v egiptski zemlji. S kraljem je prišlo tudi več znanstvenikov in političnih veljakov. Kralj Faruk je osebno odpiral zlati sarkofag in prisostvoval prvim preiskavam, ki so jih opravljali profesor Montet in njegovi pomočniki. Na ovoju mumije je bilo več biserov, ob nogah pa je ležala starinska tablica z napisom, iz katerega so razbrali, da tu počiva truplo faraona Sesaka.

Staro egiptovsko mesto Tanis je bilo prestolnica faraonov v letih 1800. do 1300. pred Kristusovim rojstvom. O faraonu Sesaku je doslej govorilo o Sv. pismo stare zaveze, kjer je zapisano, da se je Salomonov naslednik Roboam izneveril Gospodu. Za kazen je potem Gospod poslal nadenj faraona Sesaka in njegovo vojsko. Pa so se Roboam in njegovi Izraelci spokorili, zaradi česar faraon Sesak ni porušil Jeruzalema. Vendar pa je izropal Salomonov tempelj in odnesel s seboj zaklade. Takšna je v kratkem vsebina svetopisemske zgodbe o Sesaku.

Veliko je bilo presenečenje med znanstveniki, ko so odkrivali mumijo faraona Sesaka, zlasti, ker so po podatkih iz zunanega dela groba pričakovali, da bo v grobu truplo faraona Psusenesa. Kako je v grob, ki je bil pripravljen za drugega faraona, prišlo Sesakovo truplo, bodo učenjaki še dolgo časa tuhtali.

Junak Grgo

Stara zgodba iz Bosne

V oni dobi, ko je ponosna Bosna trpela pod hudim turškim jarmom, je v mestu Sarajevu živel poturčenec Spaho Spaić. Bil je silno močan človek in tako krut, da so se celo Turki tresli pred njim. S kristjani je ravnal zelo krvoločno. Pobiljal jih je ter plenil njihovo imetje. Ako je srečal na cesti kristjana, ki je jezdil, je moral ta hitro s konja in se včeri v prah, sicer je mahnil po njem s sablo. Marsikaterega kristjana je umoril na cesti. Že njegovo ime je pomenilo za uboga rajo strah in trepet.

Bil je vedno oborožen s sablo in pištolo. Kamorkoli je šel, mu je na hrbtu visela velika čutara, napolnjena z rakijo. Postave je bil širokopleče in debelega vratu. Njegove prsi so bile porasle z dolgo dlako.

Edini, ki se ni Spaić bal, je bil junak Grgo. Vsi kristjani so ga poznali in spoštovali, a Turki so se ga bali.

Nekega dne sreča krvolok Spaić na cesti junaka Grgo neoboroženega in ga po turški navadi opsuje in pretepe z bičem. Grgo molči in živi duši ne pove, kaj se mu je primerilo. Nekoliko dni pozneje jezdil junak Grgo proti Sarajevu. Za pasom se mu svetijo noži in samokres, v roki drži bič. Zdajci opazi, da mu je vidi nasproti poturčenec Spaić »Ne umaknem se mu,« je sklenil. »Danes mu hočem vrniti milo za drago!«

Opazivši, da Grgo ne namerava razjahati in se pred njim vreči na tla, Spaho ves divji zapodi svojega konja proti njemu in zatuli: »Na tla, kristjan, sicer ti razkoljem glavo.« Rekši izvleče sablo in jo zavihiti.

Z neverižno spretnostjo skoči Grgo na tla. Kakor bi mignil, stoji za drevesom in meri s pištolo na poturčenca.

»Na tla, Turčin, ali pa te ustrelim!« zagrmli liuto.

Ko Spaho spozna, da se Grgo ne šali, naglo razjezdil. Toda komaj stopi na cesto, mu Grgo veli: »Tako spet na konja!«

Turčina lomi bes, vendar se pokori pove-lju. Zleze spet na konja, a Grgo mu zapove: »Hitro dol, ali pa bo po tebi!«

To se ponovi desetkrat zaporedno.

Potem zaječi Spaho: »Jaši te zlodej! Pusti me, ali pa me ubij!«

Stoječ za drevesom in še vedno mereč na Turčina mu Grgo odgovori plemenito: »Kristjan sem, zato ti darujem življenje. Toda moraš mi priseči, da ne boš več pobijal kristjanov ali jih mučil.«

Poturčenec se zakolne na Boga in dušo. Mož sta se zdaj pobratila in se nato ločila. Junak Grgo odjezdi v Sarajevo, toda nikomur ne omeni, kako je Spaha Spaića učil kozjih molitvic.

Potem si Grga skoro dve leti ne upa priti

v Sarajevo, kajti kljub svoji hrabrosti se vendar malo boji Spahovega maščevanja. Sicer je poturčenec sklenil z njim večno pobratimstvo, a vendar mu Grgo ne zaupa.

Ali zgodi se nekoč, da Grgo kličejo v Sarajevo neki nujni opravki. »Poidem!« sklene brez obotavljanja. »Če se srečava z Spahom Spaićem, naj se zgodi, kar je namenjeno. Ali on mene ali jaz njega.«

Nadene si svoje najdraženejše orožje, zajezdi iskrega konja in zdirja proti Sarajevu. Dospe v mesto, pusti konja ob krmi in odide na trg, da si nakupi tobaka in smodnika. Zdajci začuti na ramu težko roko, tuj glas mu veli prijazno: »Da si mi zdrav, pobratim!«

Grgo pogleda. Poleg njega stoji Spaho, oborožen do zob; srajco ima razgaljeno, da se vidijo kosmata prsa in silne mišice njegovega medvedjega telesa. Grgo nehote zamrazi po hrbtu, vendar ne pokaže strahu. Drzno pogleda Spaića, se mu prikloni in reče: »Želim ti obilo sreče, velmožni gospod!«

Spaho Spaić ga debelo pogleda in zakliče nejevolino: »Kaj, vraga, blebečeš o velmožnem gospodu? Jaz sem vendar tvoj pobratim. Ali me hočeš zatajiti?«

Te iskreno izgovorjene besede trenutno preženejo Grgov nemir in zbrisejo njegovo sumnjivo. Radostno presenečen krepko udari v ponujeno roko.

Ko se objameta in poljubita po šegi pobratinski, povabi Spaho Spaić junaškega Grga, naj gre z njim. Odvede ga v svoj beli dvor, kjer ga gosti tri dni in tri noči. Pijeta vino in pripovedujeta junaške doživljaje. Spaho ponovno obljubi, da ne bo več trpinčil kristjanov.

Ljudje so kmalu izvedeli, kako je seljak Grgo na cesti sukal divjega Spaića. Cela Bosna je slavila vrliga Grga.

Od tistega časa sta Grgo in Spaho živela v prijateljstvu kakor rodna brata. Spaho je ostal zvest danj besedi in uboga kristjanska raja ni več trpela pod njegovo železno pestjo.

Edvard.

ČE ČLOVEK POGLEDA DRUGIČ

Žuža: »Veste, jaz sem se v njo zaljubil na prvi pogled in se takoj oženil z njo. A vi?«

Maža: »Tudi jaz sem nekoč srečal gospodično ki mi je na prvi pogled zelo ugajala. Ko sem jo pa drugič pogledal, sem se potem oženil z drugo...«

PRI VEDEŽEVALKI

Vedeževalka: »Do 40 let boste doživeli mnogo neprijetnosti.«

Vera: »Kaj pa potem?«

Vedeževalka: »Potem se pa privadite temu...«

Zanimivosti

Največji daljnogled sveta bodo kmalu namerili na zvezde. Nekaj kilometrov jugovzhodno od Los Angelesa v Ameriki stoji gora Palomar, na kateri je najnovejša in najlepša zvezdarna sveta, ki bo še v letošnjem letu dobila največji daljnogled. Učenci upajo, da bo s to napravo mogoče videti eno milijardo svetlobnih let daleč. Z dodajšnjimi daljnogledi so videli le 250 milijonov svetlobnih let daleč. Kadar bodo ta veliki daljnogled nastavili na mesec, ga bodo približali našim očem na 40 km.

Francози zgrade 2500 km dolgo železnico preko Sahare. Puščava Sahara, kjer prenaša veter pesek zdaj sem zdaj tja je velika ovira za promet med francosko severno vročo Afriko. Francoski strokovnjaki so skušali premagati to oviro. Z ureditvijo avtomobilskega in zračnega prometa pa niso segli posebnih uspehov. Treba bi bilo graditi tlakovane ceste, ki bi veljale toliko kot gradnja železnice, toda avtomobilski promet bi bil še vedno zamuden in naporen kakor doslej. Po temeljitem preučevanju so francoski inženjerji odločili za gradnjo železnice čez Saharo, ki bo dolga približno 500 km. Sahara ni nižina, pokrita s peskom. V nji je več gorovij, kjer so poedine gore visoke nad 2.400 m. Zato je trajalo prebivanje ozemlja precej dolgo. Treba je bivali najti primerno progo, da bi ne bilo treba graditi predorov in mostov. Inženjerjem se posrečilo najti ugodno smer za železniško progo, tako da bo potreben samo en most. Gradnja bo trajala šest let in bo stala štiri milijarde frankov.

Zlat rudnik je priigral. Angleška ima ta čas zanimivega gosta, Christina Hjalmarja Bricea, moža z milijoni in zelo izdatnim zlatim rudnikom v Novi Mehiki. Pred desetimi leti je bil ta mož še strojevodja in strojni ključavničar. Na Angleškem so ga sprejeli razni poslovni prijatelji in zvečer so ga povabili na kvartanje. Brice je povabilo prijazno odklonil, češ da že deset let ni imel kart v rokah. Pred desetimi leti je ob določenih oneh stalno igral s svojimi znanci. Eden izmed njegovih tovarišev pri igri je bil bogat lastnik zatega rudnika. Tri leta sta z Briceom igrala. Izgubljala in dobivala sta z enakim uspehom. Nekega dne pa je Brice dobival presenetljivo dobre karte. S strastjo sta preigrala vso noč in zjutraj je imel Brice v svojem žepu velikanski znesek. Hotel je igro končati. Tedaj mu je lastnik zatega rudnika napravil ponudbo, ki jo je Brice takoj sprejel. Mož je staval ves rudnik proti Briceovemu dobičku. Pomešala sta karte in Brice je spet dobil. Nasprotnik pa se je samo nasmehnil, vrgel karte na mizo, vzel list papirja in potrdil na njem izročitev zatega rudnika. Zavoljo te izgube ni bil dosti ubožnejši, kajti imel je še več ko dovolj drugega bogastva, toda za Bricea je pomenil rudnik začetek bogastva. Od tedaj Brice ni vzel več kart v roke.

Najhitrejša vojna ladja na svetu. Italijanski listi poročajo, da so bile te dni končane poizkusne vožnje z izvidniško ladjo »Taškentom«, ki so jo zgradili v Livornu na račun Rusije. »Taškent« bo najhitrejša vojna ladja na svetu. Pri poskusni vožnji je vozila z brzino 81 km na uro. »Taškent« razpolaga s stroji, ki razvijajo do 112.000 konjskih sil. Oborožen je s šestimi topovi, šestimi protiletalskimi topovi, 6 težkimi strojnimi in devetimi cevmi za spuščanje torpedov.

Radio v avtu ne slabi šoferjeve pozornosti. V Nemčiji so v zadnjem času začeli tovrstne avtomobile, ki vozijo na velike razdalje, opremljati z radijskimi sprejemniki. Po obzovanih na nemških avtomobilskih cestah se je namreč izkazalo, da pri poklicnih vozačih radio njihove pozornosti ne slabi, ampak celo v znatni meri preprečuje pre zgodnjo utrujenost.

Lesena kaša je zdravilo zoper revmatizem. Lesena kaša je zmes, ki se pridobiva ob predelovanju lesa v papir. Leseni hodi brez lubja in primerno razžagani se v tvor-

nici razdrobe, skuhamo in zmeljejo, da nastane gosta kaša rjavkaste barve, ki se potem precedi in obdela naprej, dokler ne postane tako lepljiva, da se začne vleči in se zdaj lahko izdeluje iz nje papir. V Gornji Šleziji blizu zdravilišča Ziegenhals so delavci v neki papirnici po daljši skušnji prišli na to, da lesena kaša uspešno zdravi revmatizem. Opazili so, da revmatične bolečine, če imajo dolgo časa opraviti z leseno kašo, popuščajo. Za zadevo je izvedela tudi uprava zdravilišča, ki je novo zdravilno sredstvo natančneje preiskala in spoznala, da je res učinkovito. Preizkusili so novo zdravilo na več bolnikih in uspehi so bili tako presenetljivi, da je uprava zdravilišča kmalu dala zgraditi nekaj posebnih kopeli, kjer se bolnik ne koplje v vodi, ampak v leseni kaši.

Kavčuk iz paradiznikov. Kavčuk se pridobiva iz soka nekaterih tropskih rastlin. Podoben sok, samo v neznatnih množinah, nudijo tudi nekatere v Evropi rastoče rastline. Zato delajo v nekaterih evropskih državah poskuse, kako bi se dale te rastline vzgojiti, da bi dajale več kavčukovega soka. Iz Italije prihaja vest, da se je posrečilo kemiku Mauriju v Parmi odkriti postopek, po katerem lahko pridobivamo kavčuk iz olupkov paradiznikov. Iz štirih metrskih stotov paradiznikov lahko pridobimo en kilogram kavčuka. To je seveda malo, tako da se trud ne poplača. Kakor pa pridobivamo sladkor iz sladkorne pese, bi lahko najbrž pridobivali večje množine kavčuka iz prav vzgajanih paradiznikov. Po tem seveda bi dobilo odkritje italijanskega kemika svoj pravi pomen.

Nesnažnost varuje Tibetance. Raziskovalec Ronald Kaulback se je vrnil iz Tibeta v Indijo. V času bivanja med Tibetanci, se je prepričal, da se morajo prebivalci Tibeta zahvaliti za svojo veliko odpornost in žilavost samo nesnagi. Kaulback trdi, da bi bili prebivalci Tibeta že davno izumrli, če bi se ravno tako prosvetljena ljudstva, če bi se torej često umivali in kopali. Kaulback pravi, da so Tibetanci za boleznino skoraj povsem nedostopni. Na lastne oči je videl, da spijo včasih v enem samem šotoru poglavar rodbine z ženo in več hčerami, zetom in otroki, poleg njih pa bivajo pod isto streho še živali. Sredi šotora se kadi ogenj in dim širi smrad po vsem prostoru. Skorja, ki se nabere pri takšni umazanosti na koži prebivalcev šotora, varuje ljudi pred pikami nevarnega mrčesa, nudi pa jim tudi oporo v boju proti mrazu.

Cvetlični vrt pod morjem. Najnenavadnejši cvetlični vrt leži 150 metrov pod dnom Atlantskega morja. Da prideš do njega, moraš 250 metrov globoko v zemljo in potem moraš potovati še nekoliko kilometrov. Cvetlice tega vrta cvetejo vse leto. Pred dvajsetimi leti, ko so v premogovnike v Novi Škotski uvedli elektriko, so sklenili inženjerji podzemne elektrarne, ki oskrbujejo s tokom enega izmed premogovnikov, da si bodo napravili vrt, 250 m pod površino zemlje stopiš v električni vlak, s katerim se odpelješ skoro pet kilometrov daleč pod dno Atlantskega morja. Potem pride 25 m dolg in 4 m širok hodnik, ki drži do elektrarne. Na levi in desni od steze ležijo grede. Zemlja zanje so prinesli s površja in jo naložili v 30 cm debelo plast. Prst je vlažna, njena toplina znaša stalno kakšnih 16 stopinj Celzija. Seveda sije na te grede neprestano svetloba iz mogočnih obločnic.

Obleke iz mišjih kož. Mišje in podganje kože na Japonskem strojijo in jih uporabljajo za obleke, za obložke, a tudi za druge namene. Vlada plača za vsako mišjo ali podganjo kožo majhen znesek. Da bi se nobena koža ne pokvarila, je izdala prebivalstvu navodila, kako je treba pripraviti kožo.

Ura v kravjem želodcu. V vasi Nerchau blizu Dresdena v Nemčiji so pri nekem kmetu zaklali debelo kravo, ki ji vsa živinozdravniška pomoč ni mogla urediti želodca in prebave. Kako so se mesarji začudili, ko so v njenem želodcu našli moško žepno uro, ki je še dosti dobro ohranjena. Očitno jo je nekaj nekemu gospodarju s cunjami vred požrla. Doslej še ni bilo mogoče najti uri pravega gospodarja, ker temu gospodarju, ki je kravo zaklal, ni napravil te škode.

SREČA V NESREČI

Avtomobil je podrl berača in mu zlomil obe nogi. Lastnik avtomobila obišče berača v bolnišnici in mu da za vsako zlomljeno nogo po tisoč dinarjev.

»Ah,« je zavzdihnil berač, »škoda, da nima človek več nog.«

SMOLA

Zdravnik: »Tri mesece sem zdravil tega človeka zaradi zlatenice, zdaj pa mi je povedal, da je Kitajec.«

GROŽNJA

Žena (možu na bolniški postelji): »Ljubi možek, ti ne veš, kako mi je hudo. Če umreš, jaz ti kmalu sledim.«

Mož: »Nikar mi ne greni zadnjih trenutkov življenja!«

DOKAZ

Gospa: »Ali ste prepričani, da vašega tovariša gospoda Mohovta ne bo nocoj k nam?«

Povabljenec: »Ne bo ga ne, saj je meni prodal svojo praznično obleko...«

KAR BOG STORI, VSE PRAV STORI

Star možek koraka po gozdni poti. Nad njim zleti ptiček in mu spusti nekaj prav na lice. Smehlja se si obriše možek lice in reče sam: »Kako je vendar ljubi Bog prav napravil, da krave ne letajo po zraku.«

ZVESTOBA DO GROBA

Poročnik: »Jaka, tu imaš denar in prinesi pet litrov vina. Hočem se naspiti do smrti.«

Sluga: »Dovolite, gospod poročnik, da umrem tudi jaz z vami!«

DOKAZ

Sodnik: »Kako morete dokazati, da je bil obtoženec pijan?«

Priča: »Slišal sem ga, kako je zmerjal stražnika.«

Sodnik: »Pa to vendar še ni dokaz!«

Priča: »Pač, pač, saj stražnika sploh ni bilo.«

NI ON KRIV

Oče: »Ti si malopridnež. Ko sem bil jaz tvoje starosti, mi oče ves mesec ni dal toliko denarja, kolikor ga ti zapraviš v eni noči.«

Sin: »Zaradi tega se nikar ne jezi name. Rajši bi bil zmerjal svojega očeta.«

VSI NAENKRAT

V zdravniški čakalnici so sedeli trije hudo zdelani možaki. Zdravnik je odprl vrata in vprašal:

»Kdor je prišel prvi, naj vstopi!« Eden izmed njih je vstal in rekel:

»Vsi smo prišli naenkrat, gospod zdravnik! Ta gospod je bil povozen, oni tam je šofer, ki ga je povozil, jaz sem ju pa skušal pomiriti.«

PRED SODIŠČEM

Obtoženec sedi na zatožni klopi, ker je pretepel svojo ženo in ji celo odgriznil košček uhlja.

»Vaš mož je ravnal z vami zelo grdo, kaj ne?« vpraša sodnik ženo kot glavno pričo.

»Ah ne, gospod sodnik,« odgovori žena.

»Kaj vam ni odgriznil košček uhlja?«

»Nikakor ne, gospod sodnik, sama sem si ga odgriznila.«

Uganke

Slepec je videl zajca, hromec ga je ujel, nagec, pa ga je vtaknil za srajco. Kaj je to? (ZET)

Kdo se poti v mrazu? (OUKO)

Mojih staršev sin je, pa vendar ni moj brat. Kdo je to? (ZET)

Kdo si prej zlomi nogo: ta, ki pade s stolpa, ali oni, ki pade s stola? (ZADUJ) ker je prej padel na tleh

Velikonočna

Tako zapeli so zvonovi,
da zdaj oklep je groba strt.
Tam daleč pa grme topovi
in gospodari bela smrt...

Na mizi čakajo kolači,
v kozarcih vino se iskri.
Po svetu hodijo berači
in koščka kruha zanje ni...

Iskrijo se vesela lica
in v dušah gospodari mir.
Nad svetom pa slavi krivica
še zmerom svoj krvavi pir.

Kdaj dan prišel bo odrešenja
in kdaj se vrnil čas bo spet,
ko iz krivice in trpljenja
bo vstal prerojen, srečen svet?
Lojze Medved

Ne, gospod, nisem jezen...

Gospod Johann Maul, zasebnik, kakor je stalo v njegovem potnem listu, je hotel izrabiti sončno vreme pred veliko nočjo za izlet v Slovenske gorice, o katerih je čul že toliko lepega in o katerih je že večkrat bral, da so ljudje tam prav za prav Nemci. Oprtal si je na rame prazen nahrbtnik, se oborožil s težko palico in jo mahnil v dokolenkah in belih nogavicah čez Muro.

V gostilni na južni strani murskega mostu se je zasedel dolgo, dolgo. Naročal je jedila, jih zalival z vinom in zadovoljno predel, da so se gostje vprašujoče ozirali nanj.

»Kristus, tega bi pa ne imela rada pri hramu! Koliko poje!« je vzkliknila kmečka gostilničarka in sklenila roke. In gospod Johann je bil prepričan, da je izrekla o njem kakšno prijazno besedo, pa se je obližnil, se obrnil k nji in začutil potrebo, da bi jo podpraval.

»Tntag!« je dejal.

Kmetica ga je ježno pogledala. Mislila je, da odgovarja na njene besede glede požrešnosti, pa si je zadržala naglavno ruto nekoliko tesneje in izrekla srdito: »Hm, tak, tak!

Vam ni kaj prav? Kar sem rekla, sem rekla. Jeste kakor poldrugi!«

Ljudje so se hihitali v pesti, gospod Johann pa je zmignil z rameni, plačal in šel.

Nerodno mu je bilo hoditi po vaseh, zakaj vse naokrog je čul govoriti v jeziku, katerega ni razumel. Tu pa tam je seveda naletel na starega očanca, s katerim se je še neko pomenil, a to je bilo tako redko. Ko ga je vprašal, kje se je naučil nemščine, mu je ta na dolgo in široko pripovedoval, kako je služil vojake tam in tam, kjer je bilo vse nemško. Naučil se je jezika, zakaj Slovenec je za jezike odprte glave. V svetovni vojni se je še potem izuril v govorjenju nekoliko bolj, zdaj pa je že skoraj vse pozabil. Saj od mladih nihče ne razume besedice nemški. »Pa tudi ne gré z našega jezika. Pretrde besede so za nas,« mu je pojasnil smehljaje se. »Naša govorica pa teče kakor vino.«

In gospod Johann je šel globlje v Slovenske gorice. Prišel je v kraje, kjer se ni mogel pomeniti z nikomer razen s kakšnim gostilničarjem ali trgovecem. Pri Svetem Andražu je bil že ves obupan. Bal se je, da se nazadnje, če še krene nekoliko proti vzhodu,

ne bo mogel sporazumeti z ljudmi niti glede hrane in prenočišča. Tako rad bi privlekel v to svojo zadrego še one, ki blebečejo po časnikih in knjigah, da v Slovenskih goricah vse govori nemški, da bi delil z njimi občutke osamljenosti.

Srdit in utrujen je prišel do prijazne vasi. Bil je veliki četrtek. Na dvorišču obsežne kmetije je stal razkoračen kmet. Klobuk si je bil potisnil na tilnik in potni lasje so se mu obešali po čelu. Včasih se je sklonil in potresel za nogo mrtvega konja, ki je ležal na tleh.

Gospod Johann bi ga rad vprašal, kam naj gre, da pride spet do meje, pa je izpregovoril:

»Bohin...«

Dalje ni niti mogel govoriti, ker ga je kmet že prekinil!

»Je že hin, gospod, je že hin! Pred eno uro je bil še zdrav, pa ga je začelo grizti po trebuhu in se je stegnil, pa najboljši konj je bil, gospod!«

Gospod Johann, ki ni razumel, za kaj gre, pa je povprašal:

»Bos?«

»Ne, gospod, ni bos! Na vse štiri je podkovan. Prejšnji teden ga je podkoval kovač v Drbetincih. Jezus, še škodo imam! Kovači so zdaj dragi, veste gospod.« In zopet je prijel mrtvega konja za nogo, jo dvignil, pa znova spustil, kakor bi hotel žival zbuditi.

»Tu bist ajn ezell!« je vzkliknil užaljeni Johann, misleč, da ga ima kmet za norca. Veter pa je izmalilčil njegove besede in jih prinesel kmetu na uho nerazločne.

»Ne, gospod, nisem jezen, žalosten sem! Konja, kakršen je bil ta, ne najdete v fari. Žena joka, otroci tulijo. Rečem vam, da tudi meni ni vseeno, a i zen nisem, saj nič ne pomaga, še škoduje človeku. Hudo mi je, hudo! Pa bodite na veliko noč dobre volje, če morete!« je končal in pogledal po gospodu Johannu.

Ta se je med tem obrnil. Sel je nazaj po poti, po kateri je prišel. Srdito je udarjal po kamenju s svojo okovano palico ter sestavljal v svoji glavi članek, katerega je hotel napisati, ko pride domov. Poročal bo o Slovenskih goricah, ki so res čudovito lepe, le nemški ne znajo govoriti ljudje, ker so pač Slovenske gorice res slovenske.

Ignac Koprivec

Hristos voskrese

Prelepa je dolina Adiže v Južni Tirolski. Obdana je s severa, vzhoda in zapada od strmih gora, le s sončnega juga držijo vanjo na široko odprta vrata. Med Bolcanom in Trientom stoji ob Adiži prijazen trg Auer, iz katerega se vleče cesta vzhodno v Dolomite. Ob tej cesti je v višini nekaj sto metrov večja vas Montana, v kateri smo leta 1916. obhajali vojaki svojo žalostno veliko noč.

Toplo južno sonce je sijalo. Po vrtovih je cvetelo sadno drevje v vsej prelesti. Vrhovi bližnjih visokih gora pa so imeli še bela zimska pokrivala, ki so se lesketala v pomladnem soncu.

Stal sem nad vasjo v sadnem vrtu ob cesti. Užival sem lepoto pomladne narave in poslušal šumenje čebel, ki so brenčale po cvetju sadnega drevja. Prav tako sem v duhu videl veliko noč tam daleč doma v Savinjski dolini pod Goro Oljko. Tudi tam je cvetelo sadno drevje. V globokem domotožju 19letnega mladeniča sem v duhu slišal glas velikega zvona z Gore Oljke, ki je z mogočnim glasom oznanjal Savinjski dolini »Kristus je vstal!«

Iz zamišljenosti me je vzdramila četa ujetnikov, katero je privedla desetnija Madžarov po cesti iz Dolomitov. Bili so po večini ujetniki iz Srbije, med njimi tudi nekaj Rusov. Te ujetnike so po večini uporabljali pri raznih delih v Dolomitih. Zabolelo me je, ko sem zagledal to od napornega dela in gladu izčrpano četo. Ko so prišli do mene, sem molče zamahnil z roko v pozdrav. Vrnili so mi pozdrav s pogledi in že korakali dalje. Petdeset korakov za to četo se je opotekal po cesti ujetnik Rus, ki je bil videti bolan in tako izčrpan, da se je komaj držal pokoncu. Kot straža mu je sledil brkat madžarski narednik. Morda je zaostali ujetnik videl moj pozdrav prednjim tovarišem ali pa je bilo tudi v njegovi duši polno domotožja, da je namestil svoj korak h kraju ceste, kjer sem stal jaz in me z bolnim glasom pozdravil: »Hristos voskrese« (Kristus je vstal; tako pozdravljajo pravoslavni ob veliki noči v stari slovščini).

Zasmilil se mi je v globino duše. Rad bi mu s čim pomagal, toda sam nisem imel ničesar. Segel sem v žep in mu stisnil v roko pest

ogrskih cigaret. Hvaležno so mu zasijale velike modre ruske oči in prijel me je za roko, da bi se mi zahvalil. Tisti trenutek pa je brkati Madžar zarenčal kakor stekel pes, vzdignil puškino kopito ter z vso silo udaril onemoglega ujetnika po hrbtu, tako da je padel na obraz v cestni prah, kamor so se raztrosile tudi darovane cigarete. Po tem junaškem dejanju pa se je obrnilo njegovo renčanje k meni. Zavedel sem se, da sem glede na uniformo, v katero sem bil oblečen, napravil hud prestopok. Hitro sem se obrnil ter zadaj za vrtovi stekel v spodnji del vasi, kjer sem se pomešal med druge vojake.

Pobožni velikonočni občutki so izginili, nisem čul več velikonočnega zvona z Gore Oljke. Tam v daljavi pri Roveretu so zamolklo gremeli topovi... Taka je bila velika noč leta 1916.

★

Pred veliko nočjo l. 1939. Pomladno sonce pravkar budi božjo naravo, ki je spala letos malo daljše zimsko spanje. Kakor mladega zaspanega lenuhka jo počasi dviga iz zimske postelje.

Na Gori Oljki zvoni zvon in naznanja Savinjski dolini: »Kristus je vstal«. Njegov glas pa ni mogočen, kakor je bil glas njegovega orjaškega bronastega prednika. Železen je, zato je tudi njegov glas drugačen, vendar plava daleč po dolini in se odbija od planin. Železen je, kakor so železni plugi, s katerimi orjemo našo slovensko in jugoslovensko zemljo, železen, jeklen je, kakor so iz jekla puške in noži na teh puškah, s katerimi bomo branili to našo zemljo, kadar bo treba. Lepa je ta naša zemlja, dovolj imamo plugov, da jo orjemo in ne bo nam manjkalo pušk in nožev, kadar jo bomo branili sebi in svojim otrokom.

Tam daleč v Karpatih in na Slovaškem imajo tudi veliko noč. Brat Slovak... toda ne sodimo, da ne bomo sami sojeni. Gospod, hudo, prehudo si zamahnil z bičem...

Na Gori Oljki zvoni velikonočni zvon in njegov glas plava daleč po Savinjski dolini: »Hristos voskrese, Jugosloveni!«

France Blagotinšek.

Zdravilno kamenje

Kraj vasi je čepela siromašna koča starega Blaža kakor raztrgan berač poleg mogočnega bogatina. Mož je bil človek po božji volji, nobenega madeža ni bilo na njegovem imenu. Svoj mali davek je v redu plačeval, dajal Bogu, kar je božjega, fajmoštru Matevžu predpisano mero bire, pa so ga vsi ljudje radi imeli, fajmošter in Bog.

Pomladi maja je dobričina nabiral razna zdravilna zelišča, ki imajo nabrana v tem mesecu baje čudotvorno moč, tako da ozdravijo vsako človeško in živalsko bolezen. Bil vam je boter Blaž, tako so ga splošno nazivali, zelo izkušen človek. V svojem skromnem stanovanju je imel vzdano omaro, v kateri je hranil najrazličnejša mazila, posušena zelišča in korenine, čaje vseh vrst in še to in ono.

Nič se ne bom zlagal, če rečem, da so modrega botra Blaža poznali v desetih farah. Njegova domača lekarna je bila na razpolago vsakomur, ki je zaupal v njo in se v potrebi zatekel k njej. Če se je kdo izmed vaščanov ranil ali pobil, če je koga zbolel zob, glava, trebuh ali kak drugi del telesa, je takoj prihitel k domačemu lekarnarju in boter je na vse stvari delil nauke, nasvete in zdravila.

Mož pa je imel svoje navade: vsakega svojega bolnika je že takoj pri vstopu vprašal: »Ali veruješ, da ti moja zdravila morejo pomagati?« Če je vprašani zagotovil svojo

vero, mu je boter Blaž z veliko svečanostjo rekel: »Na, vzemi to in to, pij tako in tako, pa boš še danes rešen bolečin!« Kdor je pa na njegovo vprašanje drugače odgovoril, recimo: »Verujem bolj malo, mislim si da bo mogoče vendarle pomagalo,« mu stari sicer ni odrekel zdravila in nasveta, toda pripomnil je pomilovalno: »Sicer pa tebi ne bo nič pomagalo, ker ne veruješ.

Boter Blaž je umel vse: zdravnik je bil in lekarnar, čevlje je krpal, koše pletel, lovil polhe in škorpione in zobe drl. Pa ne samo to, tudi v raznih čarovnijah je bil izvedenec. Prerokoval je iz kart, kačje pike zagovarjal, odganjal točo, moro in čarovnice. Bil je veščak v vseh zadevah. Rekli so, da ima Kolomonov žegen. Da je bil boter Blaž v mladosti črnašolec, da je študiral, je bilo znano vsakemu otročetu.

Dobričina je bil najpohlevnejša ovca v čredi, ki jo je pasel sitni fajmošter Matevž po Kristusovih naukih. Njegovo življenje je bilo za zgled vsej fari. Kar je res je res, zelo pobožen človek je bil boter Blaž. Živel je v blaženem samskem stanu, sleparil ni, pijančeval ni. Pridušati se in kleti pa menda niti znal ni. Ob zapovedanih časih se je postil, molil je trikrat na dan, dajal cerkvi miloščino in bil vsako nedeljo pri maši, kadar niso v gozdu rasle gobe. Zvesto je poslušal božjo besedo iz ust župnika Matevža in si zapomnil vsako pridigo od kraja do konca.

Na božjo pot je šel pogosto, zdaj na Primskovo, pa na Limbarsko goro, na Čatež, na Krko, na Brezje in še kam drugam. Kot romar starega kova je hodil vedno le peš. Med potjo je obiral vasi in prosjačil od hiše do hiše, napovedoval kmetom dobre in slabe čase, solnčno in deževno vreme, se priljezoval gospodinjam, hvalil brhke domače hčere ter jim nasvetoval ženine. Vsi so bili zadovoljni z njim in on z vsemi. Kupil ni nikdar ničesar, vendar je dobro pil in jedel.

Z vsakega romanja se je vrnil židane volje in prinesel z vsem mogočim napolnjeno bisago, pa še pest drobiža v žepu.

★

Bilo je nekega dne proti večeru. Vrli boter Blaže je sedel na klopi pred kočo, zadovoljno vlekel iz svoje pipice, kinkal modro z belolaso glavo in bil zatopljen v globokoumne misli. Široko in nizko čelo njegovega štirioglatega kakor iz smrekove skorje izrezanega obraza se je nabiralo v gube.

Tedaj je izza ogla primotovilil nerodni Frnazarjev Jaka, star fant in največji stiskač v fari. Držal se je kisló, kakor bi se bil hrena najedel in jesiha napil. Previdno prestavljajoč noge, kakor bi hodil po trnju, se je prišlec približal botru Blažu in se z globokim vzdihom spustil poleg njega na klopi.

»Ali te spet kaj boli, Jaka? Morda zob ali trebuh?« ga je nagovoril stari sočutno. »Le potolaži se, jaz ti bom gotovo pomagal; še vsakemu sem, ki je v mene zaupal! No, kaj ti je?«

»Trga me, uh, strašno me trga! Po podplatih me trga ko tri tavžent petelinovi!« je začel jadikovati Jaka. »Hu, ljubi boter, ali imate v svoji lekarni kakšno tako mažo, ki pomaga zoper trganje po podplatih?«

»Jejhata no, take žavbe za trganje po podplatih za še nimam, res ne, se je popraskal boter Blaže po nosu in pristavil modro: »Veš, Jaka, takega mazila, ki bi pomagalo pri trganju po podplatih, sploh ni. Za trganje po podplatih je samo eno zdravilo: kamen s Primskovega. Toda tak, ki si ga pobral čisto zraven cerkve. Takšen kamen, blagoslovljeni kamen, ima veliko zdravilno moč.«

»Ali mora biti kamen prav s Primskovega?«

»Mora biti. Nobeden drugi kamen ni dober,« je svečano zatrdil boter Blaže.

»Pa kaj se mora storiti s takim kamnom, da pomaga?«

»Segreti ga moraš, da bo vroč in potem na njem držati gole noge, pa bo trganje prestalo, kakor bi mignil,« je poučeval učeni boter Blaže.

»Mejruš, da tega nisem prej vedel. Z vozom bi bil šel na Primskovo po kamenje,« je obžaloval Jaka in vzdihoval na vse pretege.

»Hm, veš, jutri nameravam jaz romati na Primskovo,« je tedaj omenil boter Blaže.

Jaka je poskočil in zaklical veselo: »Mi boste pa kot odpustek prinesli s Primskovega dva ali tri kamne. Seveda veliki morajo biti. Večno vam bom hvaležen za to uslugo, ljubi boter. Tri leta po smrti se vas bom spominjal in molil za vas!«

»Oj, kdo ve, kateri izmed naju bo prvi šel v krtovo deželo z nosom podpirat zemljo!« se je odrezal boter Blaže. »Veš, ljubi Jaka, kamenje je težko in Primskovo je daleč. Premalo mi obetaš, da bi ti ga nosil, saj nisem tovarni osel.«

»Bom vam dal desetak, ako boste prinesli,« je klavernega obraza obljubil skopi Jaka. »Oni kamen poberite, ki bo ležal najbližje cerkvenih vrat, da bo bolj gotovo pomagal.«

»Saj bom, saj bom. Gotovo ti bo pomagalo. Samo verovati moraš,« je sveto zatrdjeval boter Blaže in Jaki ponovno zagotovil, da mu bo pritoval s Primskovega dva ali tri zdravilne kamne.

»Nestrpno vas bom pričakoval. Zato glejte, da se med potom ne boste predolgo obirali. Vrnite se hitro!« je zabičeval Jaka starcu.

»Le brez skrbi bodi. Pohitel bom, na vso moč. V dveh dneh bom tja in nazaj!« je obljubil boter Blaže in spravlil desetak.

Ko se je naslednjega dne začelo svitati, je bil boter Blaže že na nogah in se pripravljaj na pot. Toda ker je imel kratke hlače in je pozabil obuti nogavice, je bil vse prej podoben rokovnjaškemu harambaši kakor pa poštenemu romarju.

Sam sebi se je nasmejal pogledavši se.

»E, nič ne de,« je dejal. »Le noge si bom moral namazati z biksom, pa ne bo nihče spoznal, da sem brez nogavic.«

Hitro je začel biksati svoje gole noge, da so postale črne kakor zamorčeve. Zadovoljen sam s seboj si je obesil čez ramo svojo veliko platneno bisago, vzel palico v roke, zaklenil koč in odkrevsal po prašni cesti v zlato jutro. Zvest dani besedi, se ni mnogo ustavljal po vaseh, kakor je bila njegova stara, romarska navada. Krepko jo je mahal dalje, dokler ni došel na Primskovo truden, žejen in lačen. Vendar je najprej opravil svojo romarsko pobožnost in šele potem segel po okrepčilu. Prvič v svojem življenju je stopil v gostilno. Privoščil si je juho, klobaso z zeljem in izpraznil pol litra vina. Ko je odhajal, so se mu noge malce zapletale. Na naročilo Frnazarjevega Jake je dobričina za mah pozabil. Niti na misel mu ni prišla zdravilna moč primskovega kamenja, dasi se je ob njem spotikal.

Šele spodaj pod hribom se je domislil, po kaj je prav za prav prišel na Primskovo.

»Eh, vrabca,« je zagodrnjal. »Nazaj navkreber ne bom kolovratil, bom kar tukaj poiskal kakšen primeren kamen.«

Iz kupa ob glavni cesti je pobral dva večja kamna, ju dal v bisago in potem sopihal

dalje. Kamna sta postajala vedno težja in boter Blaže se je potil ko duša v vica. Prvič v življenju je robantil in med svetce božje vpletal ime hudobca.

Slednjič je prispel v domačo vas. Baš mračiti se je pričelo. Frnazarjev Jaka je sedel pred svojo hišo, godrnjal, vzdihoval, prestavljal noge in se držal grdo ko smrtni greh. Toda ko je zagledal bližajočega se botra Blaža, se mu je čemerni obraz nekoliko razjasnil.

Puhajoč in stokajoč se je približal boter Blaže s svojim težkim tovorom.

»Tu imaš svoje odpustke,« je zagodrnjal, izvlekel kamna iz bisage, mu jih položil na kolena in rekel: »Presneto so me zdelale te skale. Ves dan kamenje nositi niso solze. Jeh, jeh, krvavo sem zaslužil tisti desetak!«

»Da bo le res pomagalo,« je menil Jaka in začel ogledovati kamna.

»Verovati moraš, pa bo pomagalo,« je odgovoril boter Blaže in se naglo poslovil.

★

Ko se je naslednjega dne boter Blaže sukal pred ognjiščem in si kuhal svoj ubožni zajtrk, je na mah treščil v vežo dolgi Frnazarjev Jaka ves sijoč od veselja.

»Holadri, holadro, zdaj je pa spet dobro!« je nerodno poskakoval po veži. »Ljubi boter Blaže, kamenje, ki ste mi ga prinesli s Primskovega, mi je pregnalo trganje iz podplavov! Spet lahko hodim. Trganje je šlo k vrugu!«

»Glej, glej spaka!« si je mislil stric Blaže. »Vera pa res pomaga.«

Muljavski.

Lekarnar in njegov tekmeč

Pozno ponoči je prihitela služkinja, vsa drgetajoča od razburjenja, do lekarne in pozvonila. V lekarni se je posvetila luč, pri okencu se je pokazal lekarnar, vzel beli recept in začel takoj pripravljati zdravilo.

Pogledal je bolnikovo ime: Ludvik Marek. Prebledel je. Marek je bil njegov smrtni sovražnik. Uničil mu je življenje. Vzel mu je ljubico. Mesec dni, preden se je mislil s njo oženiti. Na receptu je bila zapisana doza morfija. — Z doto in zvezami svoje žene si je Marek ustvaril karijero. Dekle je bilo izprva zelo naklonjeno lekarnarju, toda Mareku se je posrečilo, da je z raznimi spletkami in obrekovanjem lekarnarja potisnil v stran. Lekarnar je ostal samec. Ana je bila edina ženska, ki jo je ljubil, Marek edini moški, ki ga je sovražil.

Lekarnarjeva roka je drhtela, Marek, ta zločinec! Usoda mu ga je zdaj izročila. Če bi količino morfija podvojil... saj to niti mnogo ne bi bilo... Marek bo jutri zjutraj mrtev... To bo kazni, ki jo je zaslužil... maščevanje... pravično maščevanje! Kaj se more lekarnarju zgoditi? Zmotil se je pač. Lekarno mu bodo vzeli. Ana pa bo prosta... Prosta! Njegova bo! Za vse življenje! Da bodo napravili preiskavo in mu vzeli lekarno? Nesmisel! Marek je vendar hudo bolan... Kdo bo mislil na preiskavo?... Kdo bo kdaj zvedel?... Morfij! Mareku! Dvojno dozo! Več! Še več!

Njegove roke so bile hladne kakor led in drhte so. Kolena so mu klecala.

Dekle je čakalo na cesti. Gledalo je po temnih oknih temnih hiš. Na sosedni hiši se je lesketalo neko okno v rožastem soju. »To sta morda onadva!« je zastokala. Potem je zdrsnil njen pogled k mesecu, mimo temnega obzorja in zvezd. Lekarnar še zmerom ni napravil zdravila. Veter je zavel skozi ulico, da je zadrževala. Zeblo jo je skozi tanko obleko... Kako dolgo je vendar to trajalo! Gospod je imel tako strašen napad!

»Da, lekarnar še zmerom ni bil gotov. Še zmerom ni odločil usode svojega smrtnega sovražnika. V sencih mu je nekaj razbijalo... Kakor proti svoji volji... primešal v zdravilo večjo mero morfija, kakor pa je bilo predpisano. Z utrujenimi rokami je zdravilo izročil čakajočemu dekletu,«

»Koliko stane, prosim?«

»Šest in petdeset.«

Dekle je odhitelo domov. Lekarnar se je optekel. Nenadna slabost se ga je polotila. Utrnil je luč. Sedel je.

»Zdaj je dekle že doma... Ana mu daje zdravilo... Marek bo jutri mrtev...« Lekarnarjev pogled je obstal na telefonskem aparatu. Ali naj pokliče? Ali naj pove, kaj je z zdravilom? Čemu? Ne! Marek ne sme več živeti, ta...!

Ura na steni je odbila tri. Potem je vse utihnilo. Nihče več ni pozvonil. Lekarnar je

kadil cigareto za cigareto. Zdaj je sedel, zdaj je spet vstal in hodil po lekarni, po laboratoriju. Bral je napise na predalih. Doslej se mu je zdela lekarna ponoči tako domača. Zdaj je bila v poltemi pošastna, strahotna... »Marek je obsojen na smrt... Marek bo zjutraj mrtev...«

Jutro se je sivilo. Lekarnar je bil potlačen, ubit. Ob sedmih je prišel njegov namestnik.

»Kako blede ste, gospod magister!« mu je rekel. »Ali ste imeli ponoči dosti dela?«

»Ne, samo...«

»No, do popoldneva se boste že naspali!«

Vendar pa lekarnar ni šel domov. Brez cilja se je potikal po cestah. Kadar je zagledal kakšnega stražnika, so postali njegovi koraki hitrejši. Njegov upadli obraz je bil neprespan, izmučen. Z utrujenimi, sinjimi očmi je tuje gledal življenje mesta. Izenada je obstal pred telefonsko celico. Stopil je vanjo in poklical Marekovo trgovino.

»Ali bi lahko govoril z gospodom Marekom?«

Zenski glas je odgovoril:

»Pred dobro uro smo zvedeli po telefonu, da je gospod šef umrl. Kdo pa kliče, prosim?«

Lekarnar je obesil slušalo na vilice in si rekel:

»Zdaj pojdem na policijo in se bom sam javil!... Ne, ne!... Ali naj priznam, da sem ga z namenom umoril? Ne! Samo zmotil sem se v dozi! Noč je bila in tako dalje!...«

»Če pa se ne javim sam... ali me bodo potem prijeli in zaprli? Saj mi ni treba vedeti, da je Marek mrtev... ne, ne smem vedeti... Kako naj se potem sploh javim?«

Njegove noge so bile kakor svinčene. Poldan je že davno odzvonilo. Ali ne bo sumljivo, da ni šel domov? Pa se ni upal iti domov. Dotlej neznan občutek strahu in groze ga je tlačil. Vse njegove misli so se zmedle. V večernem mraku je prišel do reke. Za trenutek je obstal ob mostni ograji. Gledal je v vodo. Zdelo se mu je, da stoji na žarečih, vrteči se krogli in da bo zdaj, zdaj padel z nje... Gledal je v daljavo... in potem se je iznenada pognal v globino.

Mrtvo se je valila reka dalje. Valovi so se svetili v soju večera...

Vzrok samomora je ostal nepojasnjen.

Kajti... Marek je v pretekli noči izdihnil, še preden se je dekle vrnilo iz lekarne.

In tako je ostala Ana zdaj sama.

Lojze Ocvirek

Zemlja ga je poklicala

Ko je šel Martin iskat življenje, je bila pozna jesen. Pisane svetilke so se bleščale v megli, ki je zalivala mesto kakor siva reka. Martinu se je zdelo vse to čudno živo in lepo. Avtomobili, ki so vreščali mimo njega. Izložbe, ki so se kopale v luči, polne razkošja. Zenske v dragih oblekah. Visoka okna v hišah. Vsi ljudje, ki so hiteli mimo njega in mu je bil vsakdo izmed njih nov in drugačen. Tri dni je postopal po mestu in prav nič ni bil utrujen, prve tri dni, odkar je bil prišel od doma, iz vasi v hribih.

Malá vas v hribih... Kar zabele je Martina v gneči med vso svetlobo, če je pomislil nanjo. Mala, napol podrtá hiša, kjer je imel še starše in brate... saj ni bilo v njej zanj prostora. Skodle so skoraj stisnile podstrešno sobico, ki so jo namenili njemu. Nema izba z molčečimi ljudmi, ki so sedeli za mizo in kadili, in tiha mati, ki je stala za ognjiščem... Zatohel hlev z večno prežvekujočo živino in zunaj veter, ki je z dolgočasnim zavijanjem vel čez pašnike... Ne, ne, nikoli več ne sme misliti na vse to! To je bil grob, ki je snedel njegovo mladost, tu v mestu pa je življenje.

Zdaj je že delal v tvornici. Kako čudežna je velika dvorana s stroji. Kakor železni orjaki stoje ti stroji in opravljajo svoje delo. Zmerom iznova ustvarjajo. Ljudje jim pomagajo, vodijo jih, hranijo jih. Vse prve dni je bil Martin kakor zamaknjen. Ni mislil, da

je življenje tako lepo. Zvečer je hodil s tovariši zdaj sem zdaj tja: v kino, v gostilne, nikoli ni bil sam, nikoli se mu ni bilo treba dolgočasiti. Zjutraj se je veselil dela v tvornici, čez dan zabave zvečer, v soboto pa nedelje. Pil je življenje, divje in nenasitno kakor človek, ki je od žeje že umiral.

★

Zima je odhajala. Ceste je pokrivalo umazano, kašasto blato. V žlebovih se je slišalo curljanje vode. Nekega jutra, ko je šel Martin v tvornico, je solnce ožarjalo slemena hiš. Zaradi visokih zidov ni moglo posvetiti tudi na ulice. Nad strehami je bilo nebo kakor sinja rjuha. Šele klic sirene ga je predramil, da je odhitel v tvornico. Prvič je s hladnimi očmi gledal na železne orjake. V njihovem delu ni bilo zanj nobene uganke več. Poznal je že vsa tista kolesa, ki so se zmerom in zmerom vrtela. Poznal je pot belih batov, ki so se vsi lesketali od olja. Vsemu je bilo že preveč domače, vsega se je že nasmil. Zunaj pred okni, ki so bila od prahu vsa motna, pa ga je klicala zlata pesem s tihimi, tako prijetnimi glasovi. Njegove oči so blodile po zarjavelih križih v oknih in sanjale v daljavo, svetlo sinjino, ki je ležala nad strehami. Njegove noge so postale težke in njegove roke trudne.

Zvečer se je Martin splazil sam v svoje stanovanje. Vse okoli njega se mu je zdelo mrtvo in neresnično. Avtomobili, pisane lu-

ži, ženske in vsi ljudje. Visoki zidovi hiš so zapirali pogled na vse strani in sico ozračje je z vso težo ležalo na njem. Potem je sedel v temni sobici in prisluškoval v večer, ki je pel dalje sanje. Martinu se je zazdelo, da je bolan. Nekaj ga je bolelo v prsih, da ni mogel dihati. Kri ga je žgala po vsem telesu. V glavi je čutil nekakšno razbijanje, ki mu ni dalo miru. Zakopal se je v posteljo, stokal je v noč, ki ga je vsega obdajala kakor mati.

V nedeljo je videl Martin zeleneče drevo. Raslo je med sivimi zidovi in iztezalo poganjajoče vejice proseče čez ograjo. Z zlatimi ustnicami ga je poljubila svetloba. V Martinu so zagoreli ognji, ki so mu žgali srce, glavo. Z velikimi, težkimi koraki je bežal proti postaji. V očeh so se mu iskrite solze. Hrepenenje je mučilo njegovo dušo, kakor krik, ki išče sproščanja.

Zavit v bel dim je vlak odpeljal Martina iz mesta. Kakor v vrtincu se je sukalo mesto okoli njega. Potem se je iznenada vse izpremenilo. Ljudje in okolica. Živo zelenje se je pokazalo, reka, sinje nebo, solnce. Kakor vroča pesem je zajelo Martina, ki je sedel s strmečimi očmi ob oknu.

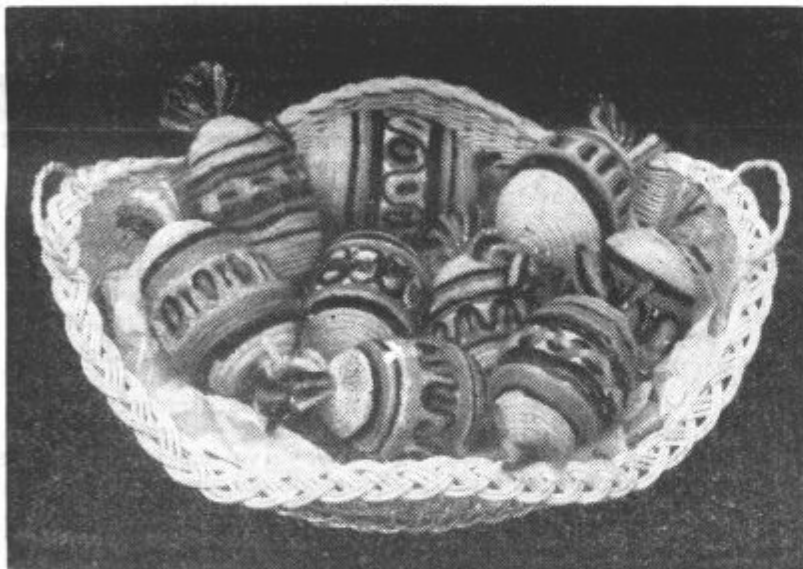
Počasi je potem stopal proti mali gorski vasi. Daleč je odmeval opoldanski zvon v hladnem zraku, sivo sinja soparica se je dvigala iz gozda. Časih je zagledal še kakšen zasnežen hrib. Potem mu je še močneje udarilo srce. Njegov dom je bil tam, še bolj

podrt kakor nekoč, še bolj siv. Skozi dimnik je prihajal bel kolobar dima, kakor bi bil hotel splavati k njemu in ga vsega objeti. V izbi so sedeli domači za mizo. Njegov prostor je bil še prazen. Pozdravili so ga, kakor bi ga bili še včeraj videli. Oči so se mu iskrite in glas mu je drhtel. Obesil je suknjič na žebelj in šel v hlev. Vdihaval je konjev vonj. Kar kadilo se je od živali, ko jo je potem odvedel na solnce.

Na polju je čakal plug. S tihimi podkvami je potegnil konj, ko je Martin zarezal železo v zemljo. Mastna zemlja se je kar napihnila, ko jo je obrnil. Dišala je kakor kruh, ki so ga pravkar vzeli iz peči. Zemlja! Z drhtečimi rokami je brodil Martin po njej. Prijelo ga je, da bi legel vanjo, da bi si ob njej ogrel srce. Prsveta pesem sveta in solnca se je zbudila v njem. Glas stvarstva je poklical njegovo dušo. Tisočkratno življenje je žgalo njegove roke. Zemlja! V temnem vrtincu je zbežalo vse trpljenje od njega, iz njegove duše se je iztrgalo nenasično koprenje, njegovo srce je začelo utripati tako svetlo in veselo. »Zemlja!« so jecjale njegove ustnice. »Zemlja!« so jokale njegove oči. »Zemlja!« je vriskalo njegovo srce. V tihi pesmi mračne pradavnosti je postal Martin eno z vsako zelenečo bilko, z vsakim cvetočim grmom, z vsakim svetlobe pijanim drevesom, z vsem življenjem in nastajanjem, ki prihaja iz matere zemlje.

Boštjan Gregorec

Jerbas zlatopoljskih pisanic

Poslednja velika noč Gregorjeve Gere

»Ne poroči se z njim, Gera! Meni se zdi, da bo prinesel nesrečo v hišo. Ni zate. Preveč grob je in živino muči,« je svarila Gregorjeva mati svojo hčer. »Zadnjič sem gledala, kako je pretepal pri oranju vole. Pograbil je otko ter mlatil z njo po živalih kakor nor. Ne jemlji ga! Kdor trpinči živino, ni kaj prida človek.«

Hčerka pa se je smehljala. Ni razumela materine bojzani, ni si mogla razlagati njegovega podzavestnega odpora zoper fanta, o katerem je bila prepričana, da je kot ustvarjen zanjo. Govorila je že z njim o vsem tem: o njegovi sirovosti, ali on ji je svoje slabosti prikazal kot nujni zmožek okolice, v kateri živi. Ko se bo poročil, je dejal, ko bo imel svoj dom, za katerega bo delal, bodo te reči same od sebe izostale. Slikal ji je senčno pot svojega življenja, v katerem je predstavljal v družini nezaželenega otroka, ki je moral od rojstva dalje čutiti na sebi mržnjo matere. Pretepa ga je, ga baje pri vsem prikrajševala in vzgojila ga je v človeka, ki je sovražil vse, kar je bilo vključeno v gospodarstvo, pripadajoče njegovim staršem. »Hrepenim po rešitvi iz tega pekla,« ji je pravil, »da bom lahko začel živeti kakor človek.«

Verjela mu je. Bila je lahkoverna, neizkušena in je mislila, da govore vsi ljudje s srcem, kakor ona. Zasmilil se ji je. V začetku ga ni ljubila, niti všeč ji ni bil, le iz usmiljenja mu je dovoljevala prihajati v njeno bližino, ker ji je laskalo njegovo zatrevanje, da se počuti srečnejšega, olajšane, če se ji izpove. Zazdelo se ji je, da mu je potrebna, in to spoznanje jo je navezalo nanj, a nekoč se je zavedla, da ga ljubi.

Poslej je Vid Jurca prihajal h Gregorjevim češče, in mati, ki je imela za spoznavanje ljudi oster čut, je kmalu ugotovila, da je neiskren, da laže in se pretvarja. Napela je vse moči, da bi odvrnila hčerko od nesreče, v katero je drvela, a ni se ji dala voditi. S silo pa ni hotela vplivati nanjo. Nikoli ni hotela s silo ovirati streljenj svojih otrok, ko so odrasli. Iskala pa je primere iz resničnega življenja, jih razgrinjala pred Gero in jo svarila, da bi ji na podlagi teh primerov odprla oči, a tudi to ni zaleglo. Mladenka je bila prepričana o resničnosti priseg svojega fanta. Verjela je, da je fant žrtev družinskih spletk in da se bo razvil v zakonu v izvrstnega moža. Ljubezen, kaljena v sočutju, se je zakoreninila v nji ta-

ko, da je svarila, prihajajoča iz vrst njenih prijateljic in tovarišic, smatrala za nevoščljivost. Teh svaril ni bilo malo, zakaj Vid ni bil priljubljen nikjer. Spadal je v ono vrsto domišljavcev, ki so nedostopni za sleherno pametno besedo in za vse, kar se križa z njihovimi nazori. Poleg vsega tega je časih kazal znake duševne omejenosti, ki jih je pa znal zagrniti v svoj domišljavi molk. Čestokrat je pripovedoval Gero, kako bo on kot najpametnejši zapovedoval vsej fari. Takrat se bo maščeval nad vsemi, ki ga sedaj kakorkoli omalovažujejo.

Kljub svoji občutljivi duši Gera v teh njegovih maščevalnih stremljenjih ni videla ničesar slabega. Menila je, da izvirajo prav tako iz občutka osamljenosti, ki mu ga je vcepila vzgoja.

Omožila se je z njim. Začutila je, da ji je mati po poroki odtegnila ogromni del svoje ljubezni. Odtujila se ji je mati, se ji izmikala in se ni hotela pogovarjati z njo, ali Gera je bila prepričana, da ji bo ljubezen, ki ji jo je odtegnila mati, nadomestil mož. Naslonila se je nanj, si slikala v duhu čudovito toplino življenja, ki je pred njo, on pa je ostal trd. Niti nagnjenja h kakšnemu vzajemnemu sodelovanju ni pokazal. Hotel je postati družinski samosilnik. Zle lastnosti, ki so sikale iz njega v obliki nagle jeze in domišljavosti, se po poroki niso ublažile, temveč so se še obrnile na slabše. Za taščo, o kateri je vedel, da ga pozna, ni imel nikoli lepe besede. Uporabljal jo je kot služkinjo. Nikoli mu njeno delo ni bilo všeč. Svojo nejevoljo je izražal z besedami in z mračnim obrazom. Gera je bojevala hude duševne boje. Spoznala je, da si je uničila življenje, da je pokvarila materi stara leta, in začela je hirati.

Z boleznijo v hiši se je pretrgala med Gero in možem še poslednja prijateljska vez. Zasovražil jo je, zakaj on je cenil svojo ženo le v toliko, kolikor mu je lahko služila kot predmet samozadovoljitve in kot delovna moč, s katero se je okoriščal, da je sam lahko postopal. »Če ne moreš delati, pa umri!« ji je metal pred noge, ko jo je jetika že skoro razjedla. Branil je klicati k nji zdravnika, ker je trdil, da je vse zaman. Ko je človeku določeno, da umre, pač umre in nihče mu ne more pomagati.

Bila je velika noč, pozno v aprilu, in toplota sonca je bila že vzdramila iz sna cvetje in zelenje.

»Mati, na sonce me zanesite! Ozdravilo me bo, se mi zdi,« je prosila Gera. Mati je bila v zadregi. Sama ni bila toliko pri moči, da bi opravila to delo, Vid pa zadnji čas ni več prihajal k bolnici in je bil vobče gluhi za sleherno prošnjo, ki se je tikala nje. Njega se ni upala nagovoriti, drugega pa ni bilo nikogar. Ko pa je Gera vztrajala pri prošnji, materi ni preostalo drugo, kakor da stopi k zetu. Oblačil se je za večernice. Mati je plaho vstopila ter mu omenila, česa želi. Sirovno jo je zavrnil: »Zanesite jo, kakor hočete, jaz sem praznje oblečen!« Popravil si je klobuk in šel.

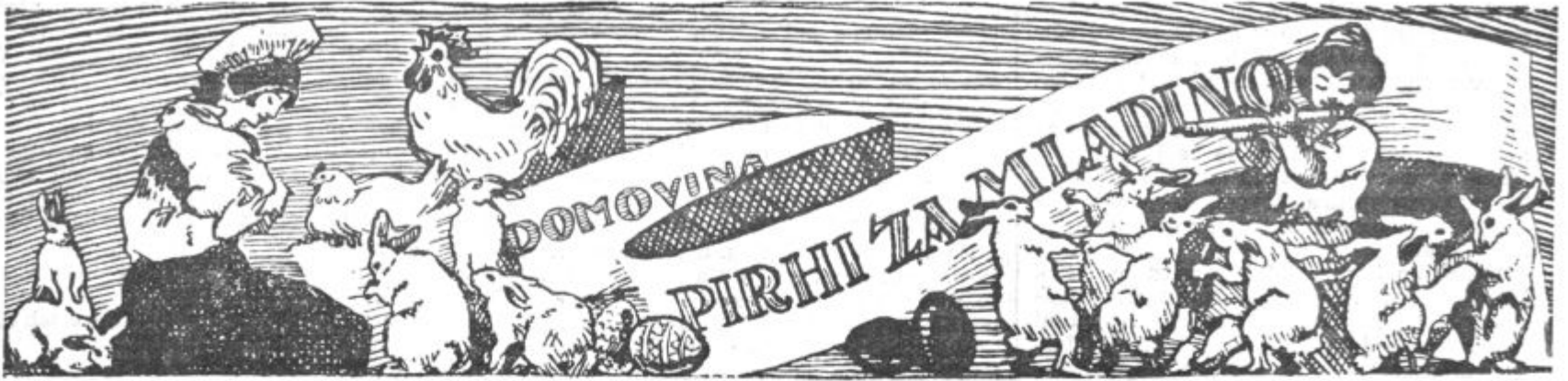
Mati je tiho šla. Vzdignila je s svojimi v delu ojeklenelimi rokami Gero iz postelje, ter jo zvelkala ven.

Nekam razživila se je na soncu. Poslušala je potrkavanje zvonov in streljanje. Oprijela se je materine roke ter ji pripovedovala, kako se spominja one velike noči, ko se je zavedla, da ljubi Vida. Bilo je na kresu, na veliko soboto zvečer. Zdaj je že dolgo od tega. »Še ga imam rada,« je zaupala materi, »in ko ozdravim, bova začela novo življenje. Vse mu bom odpustila. Je pač tak človek, da se mora ravnati z njim kakor z bolnikom.«

Zvečer ji je bilo slabše. S svojim ubitim glasom je klicala moža, da bi ji rekel lepa besedo, doklicala ga pa ni. Poslala je ponj. Hotela ga je prositi, naj ji odpusti te neprilike, ki mu jih prizadeva s svojo boleznijo, ter ga zagotoviti, da bo popravila vse, ko okreva, a ga ni bilo doma. Šel je na kres.

Čez nekaj dni je umrla. Smehljaje se je šel za njeno krsto Vid in tiho je računal, koliko bo priženil drugič.

Ignac Koprivec

Princeska na grahu

Pravljica

Nekoč je živel princ, ki je hotel dobiti princesko — toda morala bi biti prava princeska. Tako je odšel princ po svetu in iskal je prave princeske. Princesk je bilo sicer mnogo, toda niso bile prave princeske. Ves žalosten in potrht je odpotoval domov, zakaj tako rad bi bil imel pravo princesko za ženo.

Nekega večera je bila strašna nevihta. Bliškalo se je in grmelo, da še nikoli tega, in deževalo je, kakor bi zlival vodo iz vedra. Bilo je strašno! Tedaj pa je nekdo potrkal na vrata kraljeve palače in kralj je šel odpirat poznemu došlec.

Zunaj je stala princeska! O dobri bog, kakšna je bila videti. Voda ji je tekla z las na obraz, od obleke je kar v curkih lilo, in drobni čevljički so bili čisto premočeni. Deklica je venomer ponavljala, da je prava princeska.

»To bomo kmalu dognali,« si je mislil stari kralj, a rekel ni niti besedice. Skriva se je splazil v dvorano-spalnico, razmetal vse po-

stelje in se tiho smehljaj. Iz vsake je vzel po eno žimnico in jo odnesel v prvo nadstropje. Tam je položil na tla droben grahek in nanj nastavlil dvajset žimnic in dvajset mehkih pernic. Nato je velel deklici, naj gre spat.

Zjutraj jo je takoj vprašal, kako je kaj spala.

»Zelo slabo,« je odvrnila princeska. »Skoraj vso noč nisem zatisnila očesa. Ne vem, kaj je bilo v postelji. Ležala sem na nečem trdem, da sem vsa višnjava po telesu. Strašno je na svetu!«

Zdaj je kralj verjel, da je bila res prava princeska, ker je skozi dvajset žimnic in dvajset mehkih pernic čutila grahek. Tako občutljiva je mogla biti samo prava princeska.

Princ jo je seveda vzel za ženo, ker se je bil prepričal, da je prava princeska, in grahek so poslali v mestni muzej, kjer ga kažejo še danes ta dan, če ga ni kdo ukradel.

Da, otroci, to je resnična povest!

Andersen

Tri želje

Pravljica

Nekega večera sta sedela pri ognjišču mož in žena. Govorila sta o sreči bogatega soseda.

»Oh,« je vzdihnil on, »da bi imel denarja vsaj za prvo silo! Pridno bi se lotil dela in kmalu bi kaj privarčeval.«

»Jaz bi bila pa rada zelo, zelo bogata,« je odvrnila ona. »Živela bi v zlati palači... Toda kaj zidava gradove v oblake! Nič več ne živimo v časih dobrih vil. Če bi še živela in če bi jaz katero srečala, bi takoj vedela, kaj bi želela.«

V tem trenutku zagledata pri vratih prelepo deklico, ki je z milim glasom izpregovorila: »Vila sem. Izpolnila vama bom tri želje. Toda dobro premislita, kaj bosta želela, ker vama potem ne bom izpolnila ničesar več.«

Mož in žena sta z odprtimi ustmi strmela drug v drugega.

»Če bi smela jaz odločiti,« je rekla žena, »že vem, kaj bi si želela. Za zdaj še nič ne rečem, a mislim, da bi bilo najlepše, če bi postala lepa, bogata in ugledna.«

»Toda,« je začel ugovarjati mož, »če bi imela vse to, bi bila lahko pri tem bolna, nesrečna in bi mlada umrla. Pametneje bi bilo, da si želiš zdravja, dobre volje in dolgega življenja...«

»Kaj bi z dolgim življenjem, če si siromak!« mu je segla žena v besedo. »Če bi nama vila hotela res dobro, bi nama morala izpolniti vse želje, ne samo treh.«

»Res je,« je pritrdil mož. »Zato morava dobro premisliti, preden željo izrečeva. Premišljujva nocoj, česa najbolj potrebujeva, a jutri jo poprosiva za to.«

»Pa premišljujva!« je ponovila žena. Hkrati

je začela drezati s krepelcem po žerjavici: »Kako lepo tili! Če bi le imela krvavico za večerjo! Tako lepo bi se nama spekla na žerjavici.«

Cerkovnik, ki je delal vreme

V župniji pri sv. Jelminu je služboval cerkovnik Benjamin že čez 30 let. Ker je imel v cerkvi in povsod vse v najlepšem redu, so ga župljani zelo čislali. Ni mu bilo treba skrbeti ne za živež, ne za druge potrebsčine, vsega so mu preskrbeli ljudje. Nenadno pa se je prijateljstvo med cerkovnikom in župljani podrl.

Ljudje so namreč zagledali nekega dne v cerkvi na nekem svetniku okoli vratu pajčevino in na obrazu prah. Takoj so se lotili cerkovnika, da se je polenil.

Cerkovnik se je hotel na to opozorilo pošaliti, češ da ima svetnik okoli vratu le nov ovrtnik. Prah na svetnikovem obrazu pa da ni prah, temveč brada, ki mu je malo zrasla, ker se ni utegnil obriti. Ta šala je zakrivila, da so cerkovnika vrgli iz službe. Ne prošnje ne solze njegove žene in njegovih otrok niso več omehčale župljanskih src. »Zapustiti moraj našo faro, pa je amen!« so mu rekli.

Zadnje nedeljo pred slovesom je stopil cerkovnik na kamen pred cerkvijo, kjer je po cerkvenih opravilih navadno razglaševal oznanila, da bi vzel od ljudi slovo. Besede v slovo so se glasile takole:

»Predragi župljani, vem, da se bomo morali ločiti zaradi zaprašnega svetnika, ki sem ga pa potem lepo očistil. Povem vam, da se boste kesali, ko me ne boste več imeli. Od danes naprej bo tako deževalo, da bodo vaši pridelki kar odplavali na njivah. Zapomnite si to! Z Bogom!«

Komaj je rekla te besede, že je padla krvavica skozi dimnik pred njo na ognjišče.

»Zlodej te vzemi, sladkosneda!« se je ujezil mož. »Pa sva ob prvo željo! Le dve nama še ostaneta. Tako sem jezen, da bi se ti smejal, če bi ti krvavica prirasla k nosu!«

Tedaj je pa takoj spoznal, da je bil še nemunejši od žene, kajti krvavica je takoj skočila kmetici na nos in se ni dala več odtrgati.

»Joj, meni nesrečnici,« je planila žena v jok. »Ti grdež, hudobni, kaj si pa storil!«

»Prisegam ti, draga ženica, da nisem nič hudega mislil,« je začel skesano zatrjevati mož. »Kaj naj zdaj storiva? Zelel si bom velikega bogastva, da si boš kupila zlato skrinjico in vanjo skrila nos.«

»Ne, nočem več živeti s to pošastjo na nosu!« je obupano vzkliknila žena. »Še ena želja nama ostane. Prepusti jo meni! Rotim te! Drugače skočim skozi okno!«

Že je prišla k oknu in ga na stežaj odprla. Mož se je ustrašil in ji dovolil, da si želi, kar hoče. Zelela si je seveda, da bi ji krvavica odpadla z nosu. Tako se je tudi zgodilo.

Najprej sta se oba oddahnila, potem pa je žena, ki je bila pametnejša, potolažila moža:

»Zdi se mi, da se je hotela vila iz naju ponorčevati. Prav je imela. Morda bi bila nesrečnejša, če bi bila bogata. Najbolje bo, da si ne želiva nemogočih reči in lepo počakava, kaj nama prinese usoda. Med tem pa pojejva krvavico, ki nama je edina ostala od najinih želja!«

In tako sta tudi storila.

Drugi dan se je cerkovnik preselil z družino iz župnišča v neko kmečko hišo. Naključje je hotelo, da je potem res štirinajst dni zaporedno deževalo. Jelminski župljani so obupavali. Neprestano so se zatekali k cerkovniku in ga prosili, da bi jim napravil spet lepo vreme.

Ko je le prenehalo deževati, so ga župljani v veri, da jim je on pomagal, na svoje stroške preselili na njegovo staro mesto. Cerkovnik je spet služboval in kakor po navadi opravljal vestno svoje cerkovniško delo.

Pretekla sta bila spet dva tedna. Ves čas je pripekalo sonce. Vreme je bilo tako mirno, da se še list ni zganil na drevesu! Kazalo je, da bo zavlada suša. Spet so prihajali ljudje k njemu in terjali zdaj od njega dež.

Neki dan se je pri vladarju vremena cerkovniku oglasilo kar več ljudi, ki so si vsak volili drugo in zase ugodno vreme.

Najprej se je oglašil vrtnar in prosil, da bi mu cerkovnik napravil toliko dežja, kolikor mu ga je na vrtu potrebno.

Drugi je prosil lončar, naj vsaj še en teden sije sonce, da se mu posuši posoda, ki jo je razpostavil po deskah.

Tretji je terjal, da bi mu cerkovnik napravil vsaj toliko vetra, da bi v vetrnem mlinu zmlel zrnja za kruh.

Pa še drugi so prosili cerkovnika za pomoč. Vsak je hotel vreme malo drugačno.

Ker so bili vsi naenkrat pri vladarju vremena, so se sprli. Beseda je dala besedo, za-

ušnica zaušnico, in naposled so tolkli drug po drugem z debelimi koli.

Vremenjak ni vedel, kaj bi storil. Ker jim ni mogel ustreči, je stopil prvo nedeljo po tem dogodku spet na kamen pred cerkvijo in jim naznanil:

»Pravite, da bi vam napravljali vreme. Pa kako vam naj ugodim, ker hoče eden sonce, drugi dež, tretji veter in tako naprej. Ker mi

je to nemogoče, vam naravnost povem, da sem prepustil vreme roki Tistega, ki vlada ves svet.«

Vsi so bili s tem zadovoljni. Cerkovnik, ki se je na tako spreten način odkrižal opravkom z vremenom, je potem še dolgo služboval v miru s svojimi župljani. Z vremenom pa se ni več ukvarjal.

Matija Belec

Škratje v Lomaniških gozdovih

Pravljica

V starih časih se je naselil na prijazni jasi sredi Lomaniških gozdov tesar Jože. Imel je skrbno ženo in mlado hčerko Emico. Ko pa je bilo hčerki osemnajst let, so se začeli oglašati snubci, toda Emica je odklonila vsakega.

Nekega dne pa, ko je hodila po gozdu, jo je srečal mlad lovec na krasnem črnem žrebču. Ustavil je konja, oči so se mu zaiskrile in s prijaznim glasom je rekel dekletu, naj pride bliže. Dekle pa se ga je ustrašilo in zbežalo. Jezdec je pognal konja in jahal za njo. Videl je, da je dekle šlo v hišo na jasi. Obrnil je konja spet v gozd in med potjo mrmral v svojo črno brado: »To dekle mora biti moje, naj velja kar hoče.«

Medtem je prihajal do velike pečine, skočil raz konja in s svojo, z zlatom okovano puško trikrat potrkal na velik rdeč kamen, ki je imel obliko duri. Vrata so se odprla in dva zeleno opravljena moža sta se pokazala na pragu ter se globoko priklonila.

Lomaniški gozdovi so bili tedaj kraljestvo podzemskih škratov. Lepo opravljeni jezdec je bil njihov kralj. V to votlino je izginil njihov poglavar s konjem vred in zelenca sta spet zaprla vrata.

Zgodilo se je, da je dekle drugi dan spet šlo v gozd in spet srečalo mladega neznanca. Toda tokrat ni več ubežala, in tedaj ji je razkril svojo vročo ljubezen. Tako sta se shajala dan za dnem in prijetno kramljala. Toda uboga Emica ni vedela, da je bil njen izvoljenec kralj škratov.

Nekoč ju je zapazila stara čarovnica in to povedala tesarju. Drugi dan je hči odšla od doma, tesar pa je vzel v roke sekuro in se tiho plazil za njo. Skrit za grmovjem je tesar poslušal njun pogovor. In baš ko je srečni mladenič poljubil Emico, je zadel mladeničevo glavo strašen udarec tesarjeve sekire. Mladenič pa se ni zgrudil, temveč se je s krvjo oblit vzravnaval, odstopil nekaj korakov ter prisegel tesarju strašno maščevanje. Tesar Jože pa je tiral milo jokajočo se hčerko proti domu.

Odsihdob je Emica bolehala in hirala. Izginila so rdeča ličica, njen prej tako veseli smeh se je spremenil v jok.

Nekega večera, ko so že vsi šli k počitku, se je začela stresati lesena hiša. Šipe so žvenketale, tramovje je pokalo. Ob razbitem oknu se je prikazala glava kralja škratov. Tesar je skočil iz postelje in pograbil sekuro. Toda že je stal kralj v sobi, pograbil brez besede na postelji sedečo izvoljenko Emico in skočil skozi okno, katero so njegovi podložniki hitro zabili z deskami ter zažgali kočo. V koči sta zgorela tesar in njegova žena. Z deklico so odleteli med gromom in bliskom in tuljenjem viharja škratje pod črno pečino v svoje podzemsko kraljestvo.

Drugi dan so ljudje videli na pogorišču tesarjeve hiše tri zelence, ki so kvartali. To se je dogajalo celo leto vsak dan, nato pa jih ni bilo več. Kraja, kjer je stala tesarjeva hiša, so se ljudje še dolgo časa izogibali.

Kako je lisica preslepila kmeta

Ljudska zgodba

Nekega pomladnega dne se je prikradla v bližino velikega kmečkega domovanja lisica z zlimi nameni. Pogreznjena sama vase je razmišljala, kako bi preslepila kmeta, če bi jo po naključju odkril, da bi kljub temu prišla na svoj račun. Že je imela rešilno misel v glavi. Nasmehnila se je, pomežiknila v solnce in zazehala.

Na plotu je stal petelin. Zaprhtal je s perotnicami, zakikirikal in se ponosno ozrl naokrog. Lisica je stala za ogrom drvarnice, pa je ni mogel videti. Z očmi je premerila razdaljo in izračunala, da bi bila s tolikimi in tolikimi skoki pri petelinu. Na račun svojega tako lahkega uspeha se je že široko obliznila z jezikom, toda nesreča je hotela, da je prav takrat prišel od nekdaj domači hlapec. Lisica se ga je ustrašila, a se je naglo zbrala, se priklonila in vprašala:

»Koliko pa stane ta petelin?« Pokazala je nanj s tacom.

»Ne vem, ker ni moj,« ji je odvrnil hlapec ter se prevežano nasmehnil. »Nekoliko počakaj, če si rešen kupec, gospodar pride zdaj zdaj s polja in ti pove ceno.«

In res je med govorjenjem prišel po cesti gospodar. Lisica je bila nekoliko v zadregi, zakaj ni bila pripravljena na razgovor z dvema človekoma. Mencala je z nogami, jecljala, naposled pa je vendar še pred njim ponovila svoje vprašanje.

Gospodar se ji ni pokazal neprijaznega. Smehljaje se ji je pripovedoval o lepem vre-

menu, o ozimini, v mislih pa je tuhtal, kako bi jo zadržal, dokler ne bi prišel do puške.

»Pa že dolgo trguješ s kokošmi?« jo je vprašal in še dostavil, da je trgovina s perotnino v tem času slaba. »Še nisem čul, da trguješ, veš!« je zaključil.

»Ne dolgo, ne še dolgo,« se ji je zatikalo. »Nekaj dni. Prosili so me, pa sem privolila. Saj ni prida zaslužka, ali toliko je le, da se

pošteno živi.« Nerodno ji je bilo. Slutila je, da kmet nekaj snuje in da ji ne verjame pičice tega, kar mu je povedala. Zelela je, da bi ji šel s poti, potem bi jo pa ucvrla čez dvorišče.

Gospodar se je delal, kakor bi nekaj razmišljal, potem pa ji je dejal, da prodajanje kokoši prav za prav ni njegova zadeva, temveč spada pod območje gospodinje.

»Počakaj malo!« ji je rekel. »Stopim k gospodinji, ki v hiši prebira fižol. Takoj se vrnem, da ti povem ceno.«

Lisica se je razveselila.

»Tu posedim,« je dejala radostno in pomežiknila kmetu. Ko je pa ta odšel in se je hlapec muzal ob plotu, je stisnila svoj rep k zemlji in se pognala čez dvorišče.

Pes je bevsknil ter skočil zanjo, a bil je na verigi in je ni dosegel.

Hlapec jo je poskušal zadržati. Klical je zanjo, naj vendar počaka, ker se ji obeta izvrstna kupčija, ali ni ga poslušala. Zasopla, z jezikom obešenim čez čeljusti je pribežala na brežulček, ki je bil oddaljen nekaj sto metrov od kmetije. Usedla se je na zadnje noge ter opazovala, kaj bo napravil kmet. Videla je, kako previdno je prišel iz hiše. V roki je držal list papirja, kakor bi si bil naj napisal ceno petelinu, ob hlačnico pa je stiskal puško.

»Fi-i-i-i-u!« je zažvižgala lisica na svojem gričku, pomahala kmetu s tacom in rekla:

»Tukaj sem! Imam namreč navado, da se pogovarjam iz daljave. Koliko ceniš petelina?«

Kmet se je zvito nasmehnil, se obrnil in stisnil puško za hrbet, ker je menil, da je lisica še ni videla.

»Ostani, kjer si, se bova že sporazumela. Ker pa sem nekoliko naglušna, bi bilo dobro, da nama služi nekdo za posredovalca,« mu je zaklicala. »Racak naj prinese tvoj listek s ceno do onegale drevesa. Tam ga potem pusti, jaz se pa že potrudim do tja. Ni se ti torej treba bati, da bi te preslepila. Gre mi za pošteno kupčijo.«

Kmet je ujel racaka, mu dal v kljun listek ter ga napolil k drevesu. Hotel ga je žrtvovati, samo da mu pride na strel lisica, zakaj bil je prepričan, da bo čampnila po njem, takrat ji bo pa že zakuril. Pripravil je puško na strel, stopil nekaj korakov naprej ter počakal.

»Le pridi bliže, lepoteč, da pokažeš kmetu svojo srčnost!« je prigovarjala racaku lisica. »Perje imaš kakor sam kralj, toda pogumen bržkone nisi.«

Racak je dvignil glavo, pihnil skozi kljun in z dolgimi koraki zagagal mimo drevesa proti lisici. Tisti trenutek pa je zvitorepka zaklicala kmetu:

»Poglej, žrebica se ti je odtrgala! Protif cesti je zbežala!«

Kmet se je okrenil in zaklical hlapcu, naj pogleda po žrebici. Te sekunde je izrabila lisica. Pognala se je na domišljavega racaka, ga prišla z zobmi, se obrnila, pomahala prepadnemu kmetu z repom v slovo in zbežala v gozd.

Matija Belec

Kot za ugankarje

Dopolnilnica

DKMKVHTSKGVG
URELOLELARIIR

AZACADANAČOB

Namestu zvezdic vstavi prave črke, da boš dobil v navpičnih vrstah besede, v tretji vodoravni pa poziv, ki bi ga moral vsak bralec »Domovine« upoštevati.

Črkovnica

I C N O K
O J I P O
T S E N A
A V R E Č
N Z A R P

Kaj povedo te črke, če jih bereš v pravem redu?

Skrivalnica

petelin, skrb, Indija, Elija, ajda, Agata, lovec, bolezen, kolesar, zornica, beseda, zapor, Savinja, jagoda.

Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

Sestavljalnica

IMO ELO IKO ŽEL VES VAM VEL NOČ
Uredi te skupine črk, da dobiš našo željo!

Posetnica

I. Gril

Stična

Iz črk posetnice sestavi poklic tega moža. Imena reševalcev, ki bodo prav rešili vsaj tri uganke, bomo objavili. Rešitve sprejemamo do bele nedelje.

Peščeni vihar je zasipal hiše

V Argentini (Južna Amerika) sta bila nedavno mesto Bahia Blanca in okoliš deležna silnega peščenega viharja, ki je na obdelanem zemljišču povzročil veliko škodo, ker je za dolgo časa ustavil vsako rast. V mestu so morali vsi avtomobili in druga vozila sredi dneva prižgati luči, ker so peščeni oblaki vse mesto zagrnili v pravo nočno temo. Prebivalstvo je v vsej naglici zapiralo okna in tlačilo cunje in druge primerne predmete med špranje pri vratih, pa je kljub temu drobní pesek prodiral prav v notranjost hiš. Po vsej pokrajini je vladala velika zbeganost, ker takega peščenega viharja ljudje že 50 let ne pomnijo.

Vihar je divjal z veliko hitrostjo in ga je vse smatralo kot napovedovalca hudega potresa. Nastal je nekje v notranjosti in je valil peščene oblake proti severu in morju. Vsi kraji na razdaljo 800 km so prizadeti. V Buenos Airesu je še naslednji dan padal peščeni dež.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, v marcu.

V Utahu se je pripetila strašna nesreča. Snežni plaz je odnesel hišo rodbine Tomaso in z njo vso družino, mater vdovo, štiri sinove in dve hčerki. Tri sinove in hčerko so odkopali še žive, en sin se je rešil sam, mater in hčerko so pa odkopali mrtvi. V bližini te domačije je imel Slovenec Janez Bizjak kabino, ki jo je sneg tudi zasul. Njega so odkopavali čez dva dni. Našli so ga mrtvega na postelji, kakor je bil zvečer legel k počitku. Pokojnik zapušta v stari domovini ženo, sina in hčer. Doma je bil iz Postojne.

V Clevelandu je umrl Jože Horvat, star 54 let, doma iz Turnišča v Prekmurju. V Panami je umrla Roza Krištofičeva, stara 55 let, doma s Štajerskega. V Nemačinu je umrla Jerica Jurešičeva, rojena Zupančičeva, stara 55 let, doma iz Št. Jerneja na Dolenjskem. V Sheboyganu sta preminila Lovrenc Vrhovnik, star 62 let, in Janez Železnik, star 82 let, v Genevi pa Marija Strnadova, stara 57 let, doma s Štajerskega.

V Hermineu je umrla Frančiška Udovičeva, stara 72 let, doma iz Leskovca pri Idriji. V istem kraju je umrl Anton Koncilija, star 52 let, doma iz Kresnic pri Litiji.

V Chicagu je preminila Ivanka Pogačnikova, stara 64 let, doma iz ljubljanske okolice, rojena Moravčeva. Teden dni za njo je umrl njen mož Janez Pogačnik, doma iz Podnarta na Gorenjskem. Štel je 70 let.

V bolnišnici v Alamedu je umrl Lojze Vizovšek, star 19 let, rojen v Ameriki. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil ob prometni nesreči, ko je zavožil z motociklom v avto.

Pred kratkim je v Rockdalleu umrla rojalkinja Marija Kamnikarjeva, 63 let. Zapušta moža, hčer Marijo, omoženo Colaričevo, in tri sinove.

V Indianopolisu je umrl Franc Kocjan v starosti 42 let. Doma je bil iz Trebelnega na Dolenjskem.

Pri delu v rudniku v Oakmontu je bil ubit rojak Jožef Komac, star 52 let. Doma je bil iz Soče pri Bovcu. V Ameriki je živel 26 let. Zapušta ženo, sina in hčer.

V bolnišnici v Torontu (Kanada) je izdihnila pri operaciji Ana Kolencova, roj. Čarman, v starosti 39 let. Doma je bila iz Medvod na Gorenjskem in je živel v Kanadi 10 let. Zapušta moža in tri hčere.

V Windhamu je preminil za jetiko Jože Bartol iz Loškega potoka. Štel je 59 let. V Ameriko je prišel pred 30 leti.

V Greanyju je nenadno umrla Katarina Bajukova, stara 61 let. Zapušta moža in deset otrok.

V Milwaukeeu je umrla Elizabeta Momova v starosti 75 let. Doma je bila iz Predbukovja pri Smartnem pri Slovenski Bistrici. V Ameriki je živel 25 let. Zapušta tri hčere in enega sina.

V Clevelandu je zadela kap Ivana Grdanca. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl, ne da bi se bil še kaj zavedel. Doma je bil iz Serine na Dolenjskem. Štel je 65 let. V Ameriko je prišel pred 37 leti. Zapušta ženo pet hčera in dva sinova.

V Clevelandu je umrla Alojzija Arkova, stara 82 let. Doma je bila iz Zagradca in kot dekle se je pisala Orlova. Poleg brata, dveh sinov in dveh hčera je zapustila 29 vnukov in vnukinj ter 29 pravnukov in pravnukinj.

V Chicagu sta umrla Janez Pogačnik, star 70 let, doma iz Ljubljane, in Marija Hrastova, stara 46 let, doma iz Jarševnika pri Črnomlju.

Iz Herne-Sodingena (Nemčija) nam pišejo: Pred dnevi sta se poročila naša državljana g. Blaž Kochne, doma iz Laporja in gdč. Ana Školčeva, doma iz Slov. Bistrice. Novoporočencema mnogo sreče v zakonu!

Iz Herne-Börniga (Nemčija) nam pišejo: Tu je nedavno preminila po dolgi bolezni ga. Marija Zreblova, rojena Lovšetova, doma iz Dvora. Čeprav je pokojna bivala v Nemčiji preko 32 let, je vendar ostala zvesta svojemu materinemu jeziku in svoji domovini. Čitala je najraje slovensko čtivo. Kot narodna žena je lahko marsikomu za zgled. Kako je bila rajna priljubljena pri vseh, je dokazal pogreb, katerega so se udeležili od blizu in daleč. Prejela je tudi mnogo krasnih vencev. Naj bo naši zvesti rojakinji tuja zemlja lahka. Žalujemo naše iskreno sožalje!

Iz Evinga — Dortmundu (Nemčija) nam pišejo: Poročilo o ustanovitvi ženskega narodnega društva za Eving—Dortmund toliko popravljamo, da je bila navzoča tudi

predsednica Zveze ženskih narodnih društev ga. Korentova, ki je imela izpodbuden govor na zborovalke.

Iz Berséeja (Francija) nam pišejo: Tu se je nedavno poročila gdč. Minka Grmičeva iz Stare ceste pri Ljutomeru z g. Jeanom Ricourto miz Breséeja. Mnogo sreče!

Iz Buer-Hassla (Nemčija) nam pišejo: Zvesti član našega narodnega društva in vnet bralec »Domovine« g. Kajba je praznoval 19. marca svojo 60letnico. Bil je od vseh strani deležen pristrčnih čestitk. Še dolgo vrsto srečnih let!

Iz Bourlamaque (Kanada) nam pišejo: Živimo tu v tako imenovani obljubljeni deželi, v kateri pa se ne cedita med in mleko. Pač pa tu izgublamo svoja mlada leta. Delamo po večini v zlatih rudokopih in si nakopavamo raznovrstne bolezni. Marsikateri izmed nas je delal račun brez krčmarja, ko je odhajal od doma. Delo je nevarno in naporno, mnogo rojakov pa še takega dela ne dobi. — Po naključju smo dobili v roke časopis, v katerem je bilo pisano o naši obljubljeni nam železnici v Beli Krajini. Po vsebini omenjenega časopisa se je moralo delo že začeti. Bilo bi le čestitati možem, ki so se za to potrebno reč zavzeli, ki bo v korist našim pasivnim krajem. — Veselo veliko noč žele rojakom, zlasti belokrajinskim, Simonič, Rauch in dva Tomazina.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Tri tisoč let star mrlič je sam sedel za mizo

Za raziskovanje egiptskih mumij uporabljajo po navadi rentgenske žarke, da ugotovijo, ali je v njihovih zavojih kakšen predmet, ki bi zaslužil posebno pozornost znanosti. Šele če kaj takšnega ugotovijo, začnejo mumijo odvijati, kar je včasih zelo dolgotrajno delo.

Stari Egipčani so svoje mrličje polagali v natronov lug, jih potem balzamirali in nato zavili. Mišice trupla so bile pri tem nategnjene, in to stanje je lahko trajalo 3000 do 4000 let. Balzamiranje je tkivo ohranilo. Če odvijamo zavoj in vezi, ki so dolge do 700 m, se mišična vlakna sprostitjo, stanje napetosti popusti, tkivo se skrči in telo se zvije, kakor je opazovati pri sežiganju mrličev. To napravi včasih vtisk, da je telo oživel. Ko so nekoč odvijali 3000 let staro mumijo neke egiptske

princese, se je zgodilo, da se je ta ženska nenadno dvignila in sedla na mizo, kar je imelo za posledico, da so prisotni domačini v grozi zbežali in se niso več prikazali.

Nič manj čuden ni bil primer kralja Seta. Pri odvijanju njegove mumije so bili navzoči tudi angleški in egiptski državni uradniki. Razgaljeno truplo so potem položili v neko omaro, da bi ga obravnavali na poseben način. Ko so uradniki stopili bliže, da bi si truplo podrobneje ogledali, so se zdrznili in skočili nazaj. Mrtvec je zganil glavo in iztegnil roko, ki se je dvignila do roba omare. In tedaj so uradniki vsi bledi opazovali, kako je ta roka šla večkrat sem in tja... Nekateri uradniki so se kmalu zbrali in spoznali, da je zadeva čisto naravna, druge, zlasti domačine Egipčane, pa so gibi mrtvega faraona zelo presunili.

Kasta žepnih tatov ne sme vlamljati

V Indiji je ljudstvo po poklicih razdeljeno v kaste. Če kdo pripada tej ali oni kasti, se to tudi pravi, da ne sme izvrševati drugega poklica kakor tistega, ki so ga izvrševali njegovi predniki. Če je bil oče obrtnik, sin ne more postati drugega kakor spet obrtnik. Veliki indijski moške so si na vsi moč prizadevali, da bi kaste odpravili. Pa se jim to ni posrečilo, in sicer zavoljo tega, ker je ljudstvo trdno prepričano, da je boljše tako.

Tudi ljudje, ki bi spadali v ječo, imajo svojo kasto, katera ima pravila in svoje pojme o časti. Kasto namreč imajo žepni ta-

tovi. Pa se je zgodilo, da je eden izmed teh članov vlomil v neko hišo. Po pravilih kaste vlom ne spada pod žepno tatvino. Strogi predsednik ga je poklical k sebi in ga takole oštel: »Ti prav dobro veš, da si član žeparjev, pa si kljub temu vlomil v hišo in si tem prekršil pravila. Sram te bodi! Odslej si iz kaste izključen in njen zakon te ne varuje več.«

Pravijo, da si je vlomilec, ki je omadeževal svoj poklic, to vzel tako k srcu, da je skočil v vodo in utonil. Tako vsaj pišejo listi.

× **Iraški kralj Gazi se je smrtno ponesrečil.** V terek zvečer se je vračal iraški kralj Gazi z avtom na dvor v Bagdadu. Po nesreči se je avto, ki ga je šofiral sam kralj, zaletel v drog električne napeljave. Kralju je pri padcu npočila lobanja in je kmalu izdihnil. Rajni kralj je bil vzgojen na Angleškem. Za novega iraškega kralja je bil razglašen njegov sin Fejsal, ki šteje še štiri leta.

× **Zaklade na dnu morja iščejo.** L. 1911. se je pri Norfolku v Severni Ameriki potopila ladja »Merida«, ki je vozila dragocene zaklade. Italijanska potapljaška ladja »Falco« je že večkrat poskušala, da bi potopljene zaklade dvignila. Preteklo leto pa potapljači kljub dobri opremi in izurjenosti niso mogli priti do zakladov. Posrečilo se jim je sicer, da so ostanke ladje na dnu morja razstrelili, potem pa so morali zaradi nastopajoče zime in vsak dan nemirnejšega morja delo opustiti. Zdaj se ladja »Falco« ponovno pripravlja na pot, da dokonča delo. Opremljena je z najnovejšimi podmorskimi žarometi in dvigalnimi napravami. V Italiji upajo, da se bo to pot posrečilo dvigniti 30 ton težki zaklad, v katerem sta po večini zlato in srebro. Poleg tega je v zakladnici najbrž še mnogo nakita, ki so ga politični begunci, ki so z ladjo »Merida« potovali iz Mehike, morali pustiti v ladji. Med potniki so bile nabogatejši družine Mehike, med drugimi tudi člani doma nekdanjega mehikanskega predsednika. Ostanke ladje leže 70 m globoko v močnem morskem toku, zato se jim bodo ob tem najnovejšem poskusu približali s potapljaškim zvonom. Poleg tega je »Falco« vzela s seboj 10 ton dinamita, da bo mogla še nadej razstreljevati ogrodje, če bo to potrebno.

× **Zadnji katoliški list v Nemčiji je prenehal izhajati.** Že pred meseci je prenehal izhajati berlinski dnevnik »Germania«, ki je bil nekaj glasilo katoliškega centra v Nemčiji. Namesto njega je nato izhajal kot edini katoliški list v Berlinu še list »Maerkische Volkszeitung«. Zdaj pa tudi ta list ne izhaja več. V svoji zadnji številki opravičuje svojo ustavitve s sorazmerno majhnim številom naročnikov. Zato se združuje z najbolj razširjenim berlinskim listom »Berliner Morgenpost«, ki izhaja v 400.000 izvodih.

× **Samomor vodilnega poljskega politika.** Kakor poročajo iz Varšave, si je tam sam vzeli življenje znani in do nedavnega časa vodilni poljski politik, polkovnik Slawek. Kaj ga je privedlo do obupnega dejanja, še ni znano. Sodiijo, da je bil bolan za neozdravljivo boleznijo. Politične razloge izključujejo, ker se je bil pokojni polkovnik že lani umaknil iz javnega življenja. Polkovnik Slawek je spadal med najtesnejše zaupnike in sodelavce velikega poljskega maršala Josefa Pilsudskega. Za maršalovega življenja je bil skoro neprestano minister, trikrat pa tudi prednik vlade. Nato je bil do lani predsednik poljskega parlamenta.

× **Čebele brez žela.** V živalskem vrtu v Bristolu imajo tudi čebele, kakršnih drugod ni nikjer, namreč čebele brez žela. Čebelarji strokovnjaki so se dolgo časa prizadevali, kako bi vzgojili takšno vrsto čebel, ki ne bi imele žela. Ne morda zato, da bi imeli pred njimi manj strahu, temveč zaradi tega, da bi poskusili, ali so čebele brez žela pri svojem delu morda bolj lene. Proti pričakovanju so ugotovili, ko se jim je takšne čebele posrečilo vzgojiti, da želo nima prav nobenega vpliva na pridnost čebel pri nabiranju medu. Celo nasprotno so ugotovili: čebele brez žela so pri nabiranju medu le še bolj pridne, ker več ne mislijo na to, kako bi se pri svojem delu s piklom maščevale nad tistim, ki jih vznemirja.

× **Bencin v vrečah.** Posode, s kakršnimi prevažajo letala svoje gorivo s seboj, niso takšne, kakor bi morale biti, sicer bi se neka ameriška letalska tovarna ne hvalila, da je rešila tudi to vprašanje. Tankov za kurivo ne izdeluje več iz kovine, temveč iz tkiva, ki ga z umetnim kavčukom dela nepropustnega. Zanimiva je prednost, ki jo hvalijo pri tem izumu: stresanje teh bencinskih vreč ne kvari. Če puščajo, tedaj jih pač za-

krpaš kakor kakšen plašč za kolo. Razen tega pa tudi tkivo samo zapira mesta, ki pričenjajo puščati. To je važno za vojne letalce, ki jim kroglice lahko prebijejo bencinske tanke.

× **Z modro ali zeleno žarnico potolažimo otroka.** Neka Američanka je odkrila preprosto sredstvo, s katerim lahko otroka potolažimo, da neha jokati. Zadostuje v sobi, kjer začne otrok jokati, prižgati luč in potem lahko mati spet mirno spi, če je otrok zdrav. Američanka je preizkusila različne žarnice in ugotovila, da je najučinkovitejša modra svetloba. Razen modre učinkuje ugodno zelena luč. Navadna svetlobela ali žolta luč potolaži otroka samo za trenutek, a rdeče luči se otrok boji in začne še bolj jokati. Če prižgem modro in zeleno luč, jo otrok gleda tako dolgo, da spet zaspi. Jokati pa neha navadno takoj.

× **Ravnatelj jetnišnice se je oženil s svojo jetnico.** Mlada in lepa Marija v Bostonu v Ameriki je bila članica neke gangstrske (razbojniške) tolpe in je s svojimi tovarišicami peharila ljudi. Od svojih tovarišic pa se je razlikovala v toliko, da ljudem ni luknjala kože s kroglicami, ampak je imela v samokresu poper. S takim strelom je ljudi slepila in jim pobirala denar in dragoceno. Nekoč pa so jo zalotili in zaprli z njenimi tovarišicami vred. Za svoje delo je bila obsojena na več mesecev zapora. S svojim zglednim vedenjem pa si je položaj toliko izboljšala, da so jo premestili v oddelek za spokorjene. Na nekem plesu, ki jih v ameriških jetnišnicah večkrat prirejajo, se je spoznala s svojim ravnateljem. Temu je bila tako všeč, da jo je prosil za roko, kar je ona tudi sprejela.

× **Odpadke zbirajo.** Ne samo Nemčija, temveč tudi Japonska in nekatere druge države so spoznale, da se z raznimi odpadki uničuje precejšen del narodnega premoženja. Japonci so pod težo razmer primorani razmišljati, kako bi si pomagali v vedno hujšem gospodarskem položaju. Vojna s Kitajci je Japonsko gospodarsko že močno oslabil, zato se ne smemo čuditi, da Japonci že davno zbirajo odpadke kovin in raznih drugih snovi. Slednjič so se pa začeli zanimati tudi za odpadke kadičev. Koliko ogorkov cigar in cigaret in koščkov papirja, v katerem je zavit tobak, pomečejo kadičli proč. Kdor pokadi cigareto ali natlači pipo z zadnjim tobakom iz zavojčka, mora ogorek ali papir lepo spraviti in zaviti ali izročiti trafikantu. Tobačni monopol na Japonskem plača za zavijanje cigaret in tobaka okrog 10 milijonov jenov. Ta denar je šel doslej v smeti. Odslej se bo pa papir spet vračal v tvornice.

× **Ultradeči žarki proti bolham.** Američani so si izmislili posebno svetilko, ki naj bi pse rešila bolh. To svetilko, ki oddaja nevidne ultrardeče žarke, je dobili po newyorških trgovinah in usmrti zajamčeno v eni sekundi vsako bolho, ki jo zadenejo ti žarki. Pes čuti pod to svetilko samo prijetno toploto, toda nevidni žarki povišajo telesno toplino vsake bolhe tako, da živalca pogine.

× **Kaj se zgodi na svetu v eni sami uri.** Neki Kanadčan je sklenil preračunati, kaj se vse zgodi na svetu v eni sami uri. Izračunal je, da v eni sami uri umrje na svetu 4600 ljudi, rodi pa se okoli 5000 otrok. Po tem računju se prebivalstvo na zemlji pomnoži na leto približno za polčetrtili milijon. V istem času se pregreši 193.000 ljudi proti paragrafom, 172.000 ljudi pa pride v eni uri pred sodišče. Vse tiskarne na svetu izdajo v eni uri 1.700.000 časopisov. Izdela se v tem času kar 57 km novih filmov, tvornice izdelajo 7500 novih avtomobilov, izda se 1250 pisem in dopisnic in 115.000 brzojavk in lovci ustrelje 35.000 divjih živali.

× **Velblodi neprostovoljni kadičli.** Arabci jih namreč silijo k temu, da jih laže krote, če so preveč divji. Takole naredi iznajdljivi Arabci: skozi prikladno deščico izvrtajo tolikšno luknjo, da gre vanjo cigareta. Cigareto prižgo in deščico vtaknejo velblodu povprek v gobec. Velblod s tem, ko globoko sope, vleče vase dim cigarete, in se pri tem omami, ker tobaka ni vajen. Ko se je dovolj nakadi, pravijo, da je žival čisto mirna.

Za smeh in kratek čas

ZA TEM GRMOM JE ZAJEC

Jaka: »Poslal sem sinčka kupit pet kilogramov jabolk, pa ste mi jih poslali samo tri, čeprav ste računali vseh pet.«

Trgovec: »Naša tehtnica je v redu. Ali ste pa stekali tudi svojega sinčka?«

ŽGANJA NI PRI HIŠI

Gospodar opazi, da je steklenica, v kateri je bilo žganje, prazna. Zato vpraša ženo, kam je dala žgano pijačo.

Žena: »Spila sem jo, ker tega vruga ne trpim pri hiši!«

JE LAHKO TUDI DRUGAČE

A: »Kdor išče, ta najde!«

B: »Ali pa tudi ne. Jaz sem snoči iskal hčerkino roko, pa sem dobil očetovo nogo.«

V KAZNILNICI

Kaznilniški ravnatelj: »Obžalujem vašo ubogo ženo!«

Kaznjeneec: »Katero pa? Sedim namreč zaradi dvoženstva.«

V TVORNICI

Predelavec: »No, Miha, kaj naj to pomeni? Pa si mi rekel, da se nikdar ne utruiš.«

Miha: »Saj se tudi ne, rajši prej sedem.«

RADOVEDEN PISATELJ

Pisatelj: »Naravnost mi povejte, v katerem delu moje igre je največ dovtipov?«

Igralec: »V odmoru; takrat jih delajo za odrom na vaš račun!«

ŠE DOLGO

Stric: »Mihec, to bo še dolgo trajalo, preden se boš ti bril.«

Mihec: »Še dolgo bo trajalo, preden se boš ti lahko dal striči lase, striček.«

PRI ZDRAVNIKU

Bolnik: »Dokler delam, je vse dobro, gospod zdravnik. Ko pa pridem domov, me popade omotica in imam občutek, da bom padel.«

Zdravnik: »Kaj pa ste po poklicu?«

Bolnik: »Krovec.«

VISOKA ZIBELKA

Gašper: »Zakaj pa imate tako zibelko?«
Melhijor: »Da bolje slišim, če otrok pade iz nje, kadar sem v drugi sobi...«

NE UŽENEŠ GA

Gospa da beraču dinar in reče: »Zdaj me pa ne nadlegujte več, sicer pokličem moža.«

Berač: »Saj ga poznam. To je tisti mož, ki mi je večkrat rekel, naj grem, sicer bo poklical ženo.«

POTOVANJE Z AVTOM

Špelica: »Ali ti je Dušan že kaj pisal s svojega svetovnega potovanja z avtom?«

Lenka: »Že. Poslal mi je dve dopisnici: eno iz policije, drugo pa iz bolnišnice.«

VRAŽJI TELEFON

»Ta vražji telefon. Niti besedice ne razumem. Je že spet pokvarjen,« se huduje Tone pri slušalki.

Pa poseže v pogovor gospodična v centrali in zakliče z zvonkim glasom: »Saj se prav dobro sliši. Jaz razumem vsako besedo.«

»Pa mu posodite vi stotak, če tako dobro razumete vsako besedo,« zagodrnja Tone in odloži slušalko.

SEVEDA

Vera: »Kaj delaš, da imaš tako bele roke?«
Zora: »Nič...«

JABOLKO NE PADE DALEČ OD DREVEŠA

Janez (krojaču): »Slišal sem, da vam je moj sin še vedno dolžan za obleko, ki ste mu jo napravili pred dvema letoma. Ali je res?«

Krojač: »Seveda je res! Ali ste prišli račun poravnat.«

Janez: »Tisto ne, pač pa bi rad vedel, ali bi hoteli tudi meni narediti obleko pod istimi pogoji.«

ŽENINO PRIZNANJE

A: »Danes sem pa pošteno nahrulil svojo ženo.«

B: »A kaj je storila ona?«

A: »Nekaj časa ni mogla od presenečenja spraviti iz sebe nobene besede, potem mi je pa stisnila roko in mi čestitala, da sem tako pogumen.«

Novosti pomladne mode

Letošnja pomladna moda je prinesla dokaj novih oblik. Medtem ko je poprej dajala prednost životom, tako pri obleki kakor pri kostumu ali plašču, okraševaje jih z različnimi našitki, žepki, vezeninami, polaga letos poudarek le bolj na krilo.

Kakor je sicer kostum letos na višku, tako je jopica zelo preprosto krojena: majhen ovratnik z reverji, zapeta pa je skoro do vratu; če je bolj sportnega kroja, tedaj ima tudi žepe in pas ali pa je tudi brez pasu. Za vitke postave je bolj primeren pas, ker še bolj poudarja linijo. Rokavi so zgoraj še vedno v globoke gube zloženi, a se zožujejo že nad komolcem ter se v zapestju prilagajo roki. Do komolca so prišiti z gumbi, navadno iz istega blaga Ramena so še vedno močno podložena, zlasti za ženske, ki imajo rame povešene.

Glavno pri kostumu je letos krilo. Krila so ali vsa v gube zložena ali pa zvončasta, tako da so skoro podobna nekdanjim krinolinam. S tem pa ni rečeno, da ozko krilo ni več v modi. Nosile bomo še nadalje ozka krila. Zlasti če je kostum bolj moškega, tako zvanega angleškega kroja, se poda k temu le ozko krilo, jopica pa v linah manj nagubana.

H kostumu spada seveda tudi bluza. Bluza oblečemo pod krilo. Ženska, ki je bolj kratkega života, pa naj obleče bluza rajši čez krilo. Bluze so zapete do vratu, okrašene z drobnimi volancami, ali pa imajo na obeh prsnih straneh žepke. Iz levega žepka mora viseti svilen robček. Tudi spredaj na bluzah vidimo na gosto našite drobne gumbe iz istega blaga. Rokavi segajo po večini le do komolca, so zgoraj široki in nagubani, nad komolcem pa se trdno prilagajo roke. Če so rokavi bluze dolgi do zapestja, tedaj imajo v zapestju tesno se prilagajočo manšeto, okrašeno z gumbi.

Kakor smo že omenili, je kostum višek letošnje pomladne mode, vendar je za bolj tople dni zelo v modi tudi bolero, ki nadomešča jopico. Ta bolero je kratka jopica, segajoča samo do pasu, navadno zelo ohlapno narejena, spredaj ravna in se nič ne zapenja, tako da je videti spredaj kakor telovnik. Bolero še posebno poudarja vitkost v pasu, kar je letos glavno načelo mode.

Dasí prednjači kostum, ni s tem rečeno, da je čisto spodrinil plašč. Ta je še vedno v

modi, zlasti za deževne dni. V veljavi so zdaj zelo praktični plašči iz prav tenkega in lahkega blaga celofana. Ti nepremočljivi plašči imajo tudi kapuce, ki jih v dežju povežete čez klobuke, to ti hkratu nadomestí dežnik.

Plašči so krojeni zelo preprosto: v pasu se tesno prilagajo. navzdol pa so močno zvončasti. Za debelejšje ženske, ki se jim tako krojeni plašči ne podajo, so pa v modi ravni plašči, tako zvani paletoji. Moda je pač tako raznolična, da si lahko vsaka ženska izbere svoji postavi primerno obliko plašča, ki jo bo prikazal bolj ali manj vitko.

Tudi plaščna obleka je še vedno v modi. Životek je dokaj preprost, okrašen z različnimi vžitki, z majhnim ovratnikom (ali brez njega) in ozkim izrezom pri vratu tesno se prilagajoč zlasti v pasu; krilo pa je zvončasto ali pa gosto nagubano (plisirano). Krilo sega pri obleki kakor pri kostumu komaj pod kolena. Enako dolg je tudi plašč.

Kar zadeva pomladne klobuke, odnosno slamnike, pa se pojavljajo vse mogoče oblike in vse je moderno. Nizka štula, visoka ozka štula, majhni krajci, široki krajci, pentlje, rože, peresa, pajčolan, kakor pač bolj pristojna obrazu. Ženska širokega močnega obraza naj si izbere bolj širokokrajni slamnik, da bo videti drobnejša, nasprotno naj ženska podolgovatih ali suhih potez nosi majhen slamnik, ki prikaže obličje bolj okroglo. Kakor rečeno je izbire dovolj. Če je tvoj klobuček od lani ali celo od predlanskega leta, je še vedno moderen. Glavno je, da ti dobro pristaja.

Snaga na vrtu nas varuje škodljivcev

Tu ni mišljeno samo to, da so pota vedno opleta, gredé lepo urejene in da ne ležijo smeti po vrtu, ampak tudi to, da moraš pridno odstranjevati bolne dele rastlin, ki kužijo zdrave. Zdaj ko rahljamo zemljo za gredice in za novo setev, je treba vse smeti požgati. Tudi listje, ki je ostalo na tratah čez zimo, sežgi, ker v to listje se je čez zimo poskrilo največ mrčesa, ki ga le na ta način uničiš, če ga požgeš. Tudi skorje od sadnega drevja uniči, ker je v skorji poskrita na tisoče mrčesa. Na tak način uničuješ škodljivce zelenjadi kakor sadnega in lepotičnega grevja.

Za kuhinjo

Nadevani cmoki. V skodelico in v mlačno mleko postavi poldruge deko kvasca z malo moke. Kvasac postavi na toplo, da vzhaja. V skledo pa stresi pol kile moke, osoli, dodaj malo cimta, dve raztepeni jajci in pet dek sirovega masla. Ko je kvasac vzhajal, ga primešaj k moki in dodaj toliko mlačnega mleka, da dobiš bolj gosto testo. Testo dobro stepi, zvrni na desko, posuto z moko, in še malo premesi. Iz tega oblikuj dolg svalk, ga razreži in vsakega zase razvaljaj ali z roko raztegni. V sredino krpe položi za oreh poljubne mezge, zapogni testo tako, da bo mezga dobro zakrita in zavita. Cmoke pokladaj na čisto krpo, posuto z moko, jih s prtičem pokrij in pusti, da vzhajajo. Vzhajane cmoke zloži v slan krop (koza naj bo precej velika, da se cmoki prosto kuhajo in ne tišče drug drugega), in ko vro šest minut, vsak cmok z vilicami obrni in naj vro še šest minut. Kuhane cmoke previdno poberi v toplo skledo in zabeli z mastjo ali sirovim maslom, v katerem si zarumenila drobtine. Daš kot samostojno jed na mizo. Kdor je rad sladke cmoke, naj si jih posuje s sladkorjem v prahu.

Ajdova torta. V skledi mešaj 14 dek sirovega masla, da se speni, nato primešaj šest jajc in 14 dek sladkorja v prahu ter mešaj še četrto ure, nato primešaj še 14 dek zmletih orehov, 14 dek ajdove moke in žličico vanilijevega sladkorja. Posodo za torto dobro pomaži, posuj z moko ali drobtinami, stresi noter testo, razravnaj in peci približno tri četrti do ene ure. Pečeno in hladno prepriži, namaži s poljubno mezgo, zloži skupaj, po vrhu pa potresi s sladkorjem.

Krompirjeve omlete. Osem krompirjev operi, olup in na ribežnu zribaj. Primešaj dve jajci, dve žlici moke, osoli in zmešaj. Ponvo za omlete dobro polij z mastjo, nato zlij vanjo testo (eno zajemalko) na tak način, kakor delaš palačinke. Ko je omleta pečena na eni strani, jo obrni in opeci še po drugi strani. Pečene omlete pokladaj v toplo skledo, skledo pa imej postavljeno na loncu s kropom, da se ne shladijo. Take krompirjeve omlete daš s solato za večerjo na mizo.

Velikonočno pecivo. Umesi na deski v testo četrto kile moke, 12 dek sladkorja v prahu, 12 dek sirovega masla (maslo dobro v moko zdrobi), malo naribane limonove lupinice, ščep soli, eno jajce in tri rumenjake. Ko si testo dobro umesila, ga razvaljaj in izreži z majhnim obodcem poljubne oblike. Položi jih na pomazano pekačo, pomaži z razpetim jajcem in peci v zmerno vroči pečici. Pazi pa, ker so hitro pečeni, da se ne prismojijo.

Orehov kruh. Vzemí toliko sirovega masla, kakor tehta troje jajc, isto toliko moke in sladkorja. Sirovo maslo in sladkor v prahu mešaj, da narase, potem primešaj tri rumenjake, žlico ruma, eno rebro zribane čokolade, stolčeni sneg, moko in žličico pečilnega praška. V pomazano in z moko posuto pekačo zlij testo, ga razravnaj in po vrhu posuj zmletih in s sladkorjem pomešanih orehov. Naposled poškopri še za eno žlico raztopljenega sirovega masla, nato pa speci. Pečeno in hladno razreži na tenke rezine.

Praktični nasveti

Ravnanje z ribezom. Zdaj, ko ribez brsti, je čas, da ga namažemo in škropimo s tobačnim izvlečkom in mazanim milom, da zatremo listne uši. Kar je suhega in slabega, odrežemo in sežemo. Listje in druge smeti okoli ribeza enako moramo uničiti z ognjem, če hočemo, da bo škropljenje imelo večji uspeh. Napačno je, vse smeti okoli ribeza zakopati kot gnoj k ribezu, ker na ta način samo mrčesu gojiš. Ribez škropimo drugič, ko odcvete.

Pomladi je treba tudi kokošnjake očistiti, če hočemo, da nam bodo kokoši dobro uspevale. Kokoši je treba posuti s caherlinom ali kakim drugim praškom zoper mrčesu. Kokošnjak (kurnik) je treba pobeliti z apnom, kateremu primešamo malo lesnega karbolina ali malo arborina. Tudi slamo v gneznih

je treba izmenjati in posuti s praškom. Ko daš koklji jajca za valenje, glej, da jo boš dobro posula s praškom. Koklja se ne more čistiti, kadar vali, in je sirota vsa v mrčesu, katerega se seveda potem tudi piščančki nalezajo. Zaradi mrčesa potem piščanci ne uspevajo tako, kakor bi morali.

Bela lilija je lepa in prijetno diši. Prezimi brez odeje in v zgodnji pomladi že požene. Ko si lilijam zrahlala zemljo in jo tudi pognojila, jim zatakni takoj primerno velike kolčke, da cvet, ko bo zrasel, lahko takoj privežeš. Pri okopavanju je treba paziti, da ne raniš korenine, ki kaj rada zgrije. Lilija spada k rastlinam čebulnicam. Razmnožujemo jo z razdelitvijo čebul, in sicer najbolje takoj, ko odcvete. Tako presajene že prihodno leto cveto.

Mesečna redkvice. Mnogi se pritožujejo, da jim mesečna redkvice slabo uspeva in je zato tudi ne sejejo. Vsejati jo moramo bolj naredko, in ko vzkali, prepuliti, tako da bo imela posamezna sadika dovolj prostora. Zemlja pa ne sme biti na sveže gnojena, temveč že v jeseni. Najlepšo redkvico vzgojiš, če jo vseješ skupaj s solato prav na redko. Solata daje, ko je godna za rabo ali presajenje, nekoliko sence redkvici. Redkvice se takoj zelo lepo razvija, ker ima vedno dovolj vlažno zemljo. Ko se je redkvice zredila in zrasla, jo moraš pobrati, sicer ostari in postane prhla. Da je redkvice zelo dober prigrizek s kruhom, vedo posebno otroci, ki jo radi jedo. Zato bi jo morala vsaka gospodinja malo vsejati za otroke. Redkvice ne da skoro nobenega dela: vseješ jo in ko zraste, jo pobereš, očistiš in daš na mizo. Ne rabi nobene začimbe, kvečjemu malo soli. Važno pa je že to, da je redkvice zelo zdrava jed.

Protj izpadanju las pomaga, kakor pravi, če si lasišče enkrat na dan skozi mesec dni namažeš s tole tekočino, ki si jo daš v lekarni napraviti: dva grama kinina, 20 gramov sivkinega cveta, pol grama resorcina, 170 gramov alkohola. Pred uporabo stekleničico vsakikrat dobro stresi, nato nalij malo te tekočine na vato in si otri kožo na glavi. Tudi večkratno striženje včasih pomaga proti izpadanju.

Radio Ljubljana

od 9. do 16. aprila.

Nedelja, 9. aprila: 8.00: Pihalni kvintet, vmes plošče. — 9.00: Napovedi. — 9.05: Vsakemu nekaj (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. — 11.30: Koncert (sodelovali bodo prof. Lipovšek in povečani radijski orkester; dirigent Šijanec). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Kar želite to dobiti (plošče po željah). — 14.00: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Slavica Vencajzova). — 17.00: Kitarški trio (Prek Stanko, Privšek Josip, Slovnik Maks). — 17.45: Plošče. — 18.00: Velikonočne pesmi: Radijski komorni zbor in radijski orkester; dirigent Šijanec. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Istočasno praznovanje velike noči v stari cerkvi, pomembno delo za ujedinjenje cerkva, delo enega Balkanca (dr. Moca Stojkov). — 19.50: Koncert komornega tria (Ornikova, Šedlbauer in Lipovšek). — 20.30: Koncert vojaške godbe (dirigent višji vojaški kapelnik Ferdo Herzog). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Velikonočno oddaja za izseljenoe.

Ponedeljek, 10. aprila: 9.00: Napovedi. — 9.05: Na izlet (plošče). — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (prof. Filip Terčelj). — 10.00: Godalni oktet (plošče). — 10.15: Tercet Stritar bo pel narodne ob spremljevanju harmonike (Stanko). — 11.00: Za boljšo voljo (plošče). — 11.30: Koncert Gregorčičevih skladb (sodelovala bosta Slovenski vokalni kvintet in povečani radijski orkester; dirigent Janko Gregorc). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Tamburaški orkester (vodil bo Karmelj). — 14.00: Otroška ura (Manica Komarova). 17.00: Kmetijska ura: Perutninarstvo

v Sloveniji (inž. Greif Anton). — 17.30: Bežigranski pevski zbor, vmes Cimermanov kvartet. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Glasbeni obraz Josipa Marinkovića (dr. Miloje Milojević). — 20.30: Kovačev študent, veseloigra z godbo in petjem. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli trio.

Torek, 11. aprila: 12.00: Valčki in polke (plošče). 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Kvartet mandolin. — 18.40: Nekaj vzgojnih nasvetov (dr. Stanko Gogala). — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje inspekcije državne odbrane. — 19.50: 10 minut zabave (Fran Lipah). — 20.00: Angleške narodne pesmi bo pela Ethel Lewis (pri klavirju prof. Lipovšek). — 21.00: Masseneti: Manon (prenos iz Rima). v odmoru: poročila.

Sreda, 12. aprila: 12.00: Šramel »Škrjanček«. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Operetni drobiž (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: a) Zakaj slavimo velike može (prof. Fran Vodnik). b) Ročna dela: Lok in puščice (Miroslav Zor). 18.40: Zagorje danes (Arnošt Adamič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Moč tradicije (dr. Karel Ozvald iz Ljubljane). — 19.50: Koncert komorne glasbe. Sodelovali bodo Ksenija Kušej (sopran), Ali Dermelj (violina), Bogomir Leskovic (čelo), Marijan Lipovšek (klavir). — 21.15: Melodyjazz — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emone«.

Četrtek, 13. aprila: 12.00: Zvezde in zvezdniki (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Okrogli napevi, veseli odmevi (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Pevski koncert (Ado Darian in radijski orkester). — 21.00: Simfonijski orkester iz Filadelfije (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenškovi).

Petek, 14. aprila: 12.00: Po naših logih in gajih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18: Ženska ura: Pesniška oblika Vide Taufferie (profesorica Silva Trdina). — 18.20: Reproduciran koncert komorne glasbe. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Ivan Franjo Bjondović s Hvara, diplomat, romanopisec in zgodovinar (dr. Grga Novak). — 19.50: Zanimivosti o izseljenih (Jože Premrov). — 20.00: Samospevi Marije Rajhove (harmoniko bo igral Rudolf Pih). — 21.00: Koncert slovenskih skladateljev (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 15. aprila: 12.00: Akustičen kaleidoskop (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Akustičen kaleidoskop (plošče). — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels popotoval z divjimi gosmi, povest v nadaljevanjih. — 17.50: Pregled sporeda za prihodni teden. — 18.00: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18.40: Organizacija našega tuiskega prometa. (Goiko Pippenbacher). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Zagrebški igralci v Beogradu 1862. (Svetislav Šumarevič). — 19.50: Plošče. — 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Vesel živalski krog. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec bo igral radijski orkester.

Listnica uredništva

Sovedenj nad Skofjo Loko. Proti paragrafom!

Petrovče, Ne razumemo, kaj hočete povedati. Kaj ni resnica in kaj hočete imeti popravljeno? Kar ste napisali je čisto nejasno, saj v našem listu 15. decembra ni bila objavljena nobena takšna notica.

NAPISAL MIRKO BRODNIK 22

Srce v okovih

Spomnila se je kako je bilo takrat, pred nekaj dnevi. Njen sedanji mož ji je prinesel z bojišča vest, da je njen zaročenec mrtev. Morala se je poročiti z njim, da zakrije sramoto. Danes ji je bilo žal, da se je poročila, čeprav bi bili ljudje drugače s prstom kazali za njo. Zakaj se je vendar tako bala ljudi? Kaj so ji bili mar? In tudi če bi še toliko govorili o njej, bi bilo vendar še dosti boljše kakor živeti s človekom, ki ga ni nikdar ljubila.

Potem se je spomnila, kako je bilo pred nekaj dnevi. Takrat je šla z otrokom na izprehod. Vrnila sta se pozno zvečer in na povratku ji je otrok prvič rekel, da se očeta boji. Kako so jo presunile te besede! Mislila je najprej, da govori otrok kar tjavendan, toda ko je pogledala njegov prestrašen obrazek, je vedela, da ne govori brez vzroka. Vprašala ga je, zakaj se boji, toda ničesar ni znal povedati, čeprav je silila vanj, in pred nekaj urami v vročici je čula, kako jo je otrok zmedeno klical. Skočila je k postelji in takrat so se utrgale iz otrokovih ust besede: Mama... bojim se papana... tepe me. Mislila je, da otrok samo blodi, zdaj pa je bila čedalje bolj prepričana, da mora biti otrokov strah resničen. Spomnila se je tudi, kako je časih ujela možev pogled ki je skoraj sovražno gledal otroka. Potem pa je na to pozabila, kakor na sto drugih reči, ki so se zgodile, kar je bila poročena, in otrok je moral molče trpeti. Zdal se je sramovala sama sebe in svoje kratkovidnosti.

Se celo takrat, ko jo je zadnjič obiskala prijateljica in ji na to namignila, ni verjela. Preveč nemogoče se ji je zdelo, preveč je verjela v njega, ki jo je vzel iz ljubezni, ki je vzel tujega otroka za svojega. In da jo je ljubil in da jo še zmeraj ljubi, je bila prepričana in prav ta ljubezen jo je mučila in ji ni dala miru. Že takrat, ko je postala njegova žena, se je vse v njej upiralo. Skoraj tri leta življenja z njim so razliko in razdor med njima še povečala. Prej ga ni sovražila, zdaj pa se je počasi začelo v njegovi duši zbirati sovraštvo proti njemu. Ni ga še prav občutila, le podzavestno je slutila v sami sebi, da čedalje težje prenaša njegovo navzočnost. In pri tem je dobro vedela, da jo ljubi... Mnogo so pripomogle k temu skritemu sovraštvu vesti, ki jih je čula vse povsod. Ljudje so šepetali, da si njen mož ni pridobil premoženja na pošten način, rekli so tudi celo, da tudi ta gradič, kjer je stanovala, ni bil pošteno kupljen. Isti dan, ko je njen mož podpisal kupno pogodbo, se je prejšnji lastnik ustrelil.

Gotovo že veste, kdo je bila ta mlada žena in kdo je bil mož, ki o njem govorimo. Zora in Kregar. Otrok, ki je ležal bolan v postelji, je bil Brankov sin.

Po poroki se je Kregarju posrečilo, da so ga odpustili iz vojaške službe. Najprej se je naselil v Ljubljani. Dolga leta nerednega vojaškega življenja so mu vzela vsako veselje do dela. Po očetu je imel na Gorenjskem večje posestvo, ki mu pa ni prinašalo toliko, kolikor je potreboval, ker je z denarjem razsipal. V Ljubljani pa je dobil prijatelja, ki je za vojsko dobavljal les. Nekoč je potreboval večje množine bukovine. Ker je bil Kregar v denarni zadregi in je imel na svojem posestvu lesa dovolj, mu ga je nekaj prodal. Mesec nato se mu je prijatelj pohvalil, koliko je pri lesu zaslužil. To je Kregarja vzpodbudilo, da je začel sam kupčevati z lesom. Dobro zveze, ki jih je imel na Dunaju, so mu pripomogle, da je postal kmalu najvplivnejši dobavitelj za vojaštvo.

Po poroki je ostala Zora pri svojih starših. Ko pa je začel Kregar kupčevati in si tako v kratkem času nabral denarja, si je lahko kaj več privoščil.

Ker ni bil več daleč čas, ko bi bila morala postati mati, si je vzel nekaj časa in

šel z njo na morje. Tam sta ostala, dokler ni prišel otrok na svet.

Poletje osemnajstega leta je bilo takrat. Čedalje bolj se je videlo, da mora biti kaj kmalu vojne konec. Kregar se je tudi na to pripravil. Spravil je denar, ki ga je bil zaslužil, na varno. Potem je prišel prevrat. Mahoma je bilo vsega dovolj, samo živil je primanjkovalo. Sreča je nanese, da je z juga dobil velike množine moke in masti. V nekaj dneh jo je prodal s trojnimi dobičkom. Uspehi so se vrstili za uspehi. Kar je kdo potreboval, vse je znal Kregar priskrbeti. Njegovo premoženje je raslo in z njim tudi njegova moč.

Ko je kupil graščino, kjer je zdaj stanoval, se je nekoliko umaknil v ozadje. Odpočiti se je hotel. Le redko je posegel v kako večjo kupčijo, toda vsi so vedeli, da se je lotil samo takih, kjer se je nadejal velikih dobičkov in jih tudi dosegel.

Tudi drugi so to opazili. Skrbno so pazili na vsak njegov korak. Spuščali so se v iste kupčije kakor on. Posnemali so ga v vsem. Ko je začel spekulirati z valuto, so začeli tudi oni. Nekaj posrečenih spekulacij jih je še bolj ohrabrilo. To ni prijalo njegovi samoljubnosti in sklenil se jih je odkrižati.

Nekoč je vrgeł dosti denarja v neko stvar, o kateri je bil prepričan, da se ne posreči. Obenem je po svojih upnikih razširil vest, da pričakuje od te spekulacije velik dobiček. Mnogo jih je potegnil za seboj. Nekateri izmed njih so vložili ves svoj denar. Čez nekaj dni je prišel polom. Vsi lahkovorneži, ki so mu verjeli, so izgubili svoje vložke, nekateri pa celo vse svoje premoženje. Kar je za njimi ostalo, je pokupil sam.

Taki posli so mu napravili dosti sovražnikov. Ni ga bilo človeka, ki se ga ne bi bal, in le malo jih je bilo, ki ga niso sovražili, čeprav je bilo pri nekaterih v tem sovraštvu dosti zavisti.

Zdal so ga cenili na trideset milijonov.

Zora se ni brigala za njegove posle. Preveč ji je bilo do otroka, ki ji je bil edini spomin na njega, ki ga je ljubila, da bi se ukvarjala s suhimi številkami, in Kregar je najrajši vse sam opravil. Skrbel je zanjo, vse ji je dal, česar si je pozelela, toda srečna ni bila. Ljudje so ji zavidali, mislili so, da je sreča v denarju. Ni se menila zanje. Sama zase je živila v borovski graščini in se ni brigala za svet.

Mož, ki je imel v Ljubljani veliko pisarno, se je vsako jutro peljal z avtom tja in se pozno zvečer vrnil. Dostikrat jo je vabil s seboj, toda nikdar se ni odzvala njegovi prošnji. Če se ji je zahotelo Ljubljane, je šla sama. Tudi to so ljudje opazili in kmalu so začeli šepetati, da pri Kregarjevih ni vse tako, kakor bi moralo biti.

Edino veselje ji je bil otrok. Samo njemu je živela. Ves dan je bila pri njem, zmeraj se je z njim igrala. Imela je zanj posebno vzgojiteljico, ki ji je pomagala, kadar sama ni utegnila. In otrok je rasel, da ga je bilo veselje gledati. Skrbna nega in materina ljubezen sta ga okrepila, da bi mu bil vsakdo prisodil tri leta, čeprav je dopolnil komaj drugo.

Časih se je povpraševala, kaj bi bilo, če bi izgubila otroka. Kaj bi jo še priklepalo na svet? Pri taki misli jo je vselej obšel strah. In potem je opazila, da Kregarju ni nič do otroka. Skoraj se je jela zanj bati.

Razen otroka ji je bil najsvetejši spomin na Branka. Kolikokrat se je zbudila sredi noči in ni mogla več zaspati v mislih nanj. Takrat je vselej vstala in šla počasi k oknu. Odprla ga je in zastrmela se je v noč in mislila nanj. In kadar je pomislila, kako bi bilo, če bi bil ostal živ, si je morala obrisati solze. Takrat je šele čutila, kako strašno je življenje, ki ga je že prestala, in kako nejasno in le zlo obetajoče je to, kar jo še čaka.

Drugo poglavje ZDRAVNIK

Še zmeraj je klečala pri otrokovi postelji. Neprestano je počival njen pogled na malem, od bolečin in vročice izmučenem obrazu, še zmeraj je njeno uho tesnobno poslušalo vsak stok, ki je prišel iz teh drobnih prs. Z drhtečim srcem je opazovala neredno malčkovo dihanje in čedalje bolj se je bala. Bog, kod le hodi zdravnik tako dolgo?

Pogledala je na uro. Polnoč. Samo deset minut je minilo, in v tem kratkem času je preživela v mislih vse dogodke od časa, ko jo je usoda navezala na Kregarja.

Negibno je ležala ob postelji. Potem pa, kakor bi bilo nenadoma prišlo življenje v njo, je skočila pokoncu in odhitela k oknu.

»Hvala Bogu,« se je oddahnila. Zagledala je v parku avto, ki se je naglo bližal vodu. Poznala ga je predobro. Bil je avto njenega moža. Mahoma je pozabila na vse, kar je pravkar mislila. Samo ena misel je prevladala vse. Da se z možem vozi zdravnik, ki jo reši negotovosti.

Potem so se odprla hišna vrata. Začula je korake na stopnicah. Mož se je z zdravnikom pogovarjal. Stopila je na prag in ga poklicala.

Zdravnik, star mož, ki se mu je na obrazu videlo, da je že mnogo izkusil, je stopil k postelji in pogledal otroka, ki se je kuhal v vročici. Zora je napeto stregla na vsak njegov gib. Videča je, kako se je njegov obraz zmrščil.

»Gospod doktor, ali je nevarno?« je hlastno vprašala in slednja žilica v njej je vzdrhtela.

Zdravnik je tiho prikimal. Šele čez nekaj časa se je obrnil k njej in rekel:

»Če bi bil prišel le uro kasneje, bi bilo morda že prepozno!«

»Moj Bog!« je kriknila. In tedaj se je spet v njej oglašil črv, ki jo je grizel. Spomnila se je, kako dolgo ni bilo moža nazaj.

»Kje si bil tako dolgo?« ga je vprašala in njen glas je jasno razodeval sovraštvo. »Zakaj se nisi takoj vrnil iz mesta, saj si moral vedeti, da je otrok nevarno bolan!«

»Nisem mislil, da je tako hudo,« se je izgovoril. Skomignil je z ramo in šel iz sobe. Zdravnik je slučajno prestregel Zorin pogled, ki je sremiljal moža. Izpreletelo ga je kakor razodetje: kakor bi bil odkril sledove tajnosti, zavite v neprodirljiv plašč molka.

Ko Kregarja že davno ni bilo več v sobi, je Zora še zmerom strmela v vrata, ki so se za njim zaprla. Potem se je mahoma streznila in stresla glavo. Zavedla se je, da stoji ob postelji sina, ki stoji v smrtni nevarnosti. Pobesila je glavo in se zazrla v tla. Potem pa jo je spet dvignila in proseče pogledala zdravnika.

»Gospod doktor, povejte mi, ali smem upati?«

»Zdal vam še ne morem reči,« je odvrnil. »Prihodnjih dvanajst ur bo odločilo usodo. Bolezen je nevarna in malokdo jo prestane. Vaše dete je močno. Morda jo preboli...«

»Gospod doktor... rešite mi otroka,« je zaihtela. Nenadoma jo je bilo premoglo. »Rešite mi ga, vse vam dam, kar imam... edino mi je, kar imam še na svetu...«

Vrgla se je pred njim na kolena in objela njegove noge. Njene oči so se uprle v obraz, ki je bil miren in negiben. Ni več govorila, toda njene ustnice so se še zmeraj premikale v nemi prošnji. Toliko bolesti je bilo na njenem obrazu, da bi se bila morala kamnu smiliti.

»Nikar ne klečite pred menoj, gospa,« se je branil zdravnik. »Tudi jaz sem brez moči proti tej bolezni. Zaupajte usodi in otrokovi moči. Drugača vam ne morem reči. Pri njem ostanem, dokler se ne odloči.«

Razklenil ji je roke, ki so se še zmeraj oklepale njegovih kolen, in jo dvignil na noge.

»Ne obupajte,« je rekel. Njegov glas je bil miren in tako dober, da se je v njej zbudilo upanje. Brez besed jo je odvedel k naslonjaču, ki je stal pri postelji in kjer je že tolikrat bedela pri otroku. Brez moči se je spustila vani.

Dalje prihodnjič.

250 km skozi sneg in snežni metež

Indijance ob Aishiškem jezeru v severnem delu Kanade je zajela letošnja zima mnogo prezgodaj. Bili so tam na ribjem lovu in njihove letne hišice, postavljene le za silo, niso mogle dolgo kljubovati zimskim vetrovom. Sprva so Indijanci upali, da se bo vreme izboljšalo vsaj toliko, da se bodo mogli umakniti bolj na jug v svoja stalna bivališča. Ker je bil lov še dober in hrane so imeli dovolj, so ostali. Toda zima je postajala čedalje ostrejša. Njihove letne hišice kmalu niso mogle več kljubovati zimskim viharjem. Vsega skupaj je bilo 40 družin, ki so se vse stisnile v nekaj hišic, druge hišice pa so podrli, da so dobili les za kurjavo. Medtem je debel sneg prekril gore in zamelel vsa pota, tako da so zdaj že dolgo odrezani od vsega sveta. Začelo se je veliko trpljenje. Zaloge hrane so kmalu pošle in lotili so se rib, ki so jih poleteli nalovili. V februarju se je že začelo skrajno varčevanje s hrano, z gora so se začeli udirati plazovi, zapuščenost je postala še strašnejša.

Ko je bilo skromne zaloge komaj še za šest dni, se je eden izmed njih odločil, da pojde iskat pomoči v 250 km oddaljeni Whitehorse. Dali so mu njegov delež živeža in je šel v sneg in led brez zavetja ponoči in podnevi. V ugodnejših razmerah bi za to razdaljo rabil osem dni, v tej strašni zimi je hodil 14 dni. Kako se je s svojo skromno zalogo živeža vzdržal pri moči in obvladal tako silne napore, bo Evropecem ostala uganka. Skozi več metrov debel sneg si je moral

utirati pot, hodil je preko zamrzlih rek in po strmih gorskih stezah, kjer je bil sam led. Sredi leta v najlepšem vremenu in ob redni hrani bi bila ta pot silno naporna. Le skrb za njegove rojake ob Aishiškem jezeru ga je gnala naprej. Ni čudno, da so ga pred Whitehorseom zapustile moči in je ves izčrpan obležal. Zgodilo se je to prve dni marca. K sreči so ga našli in s poslednjimi močmi jim je povedal, da daleč tam ob Aishiškem jezeru čaka konca 40 indijanskih družin. Mož je odklanjal vsako pomoč, dokler mu niso obljubili, da se pošlje njegovim rojakom pomoč.

Na nesrečo se je vreme prav takrat spet poslabšalo. Nastali so hudi vetrovi s snegom, ki so divjali nekaj dni. Mesto je pripravilo tri letaal z najboljšimi piloti, ki so v aeni bojev z zimskimi viharji. Letala so založili z živežem, zdravili in drugimi potrebščinami. Enajstkrat so se pogumni piloti že spustili na pot, pa vselej brez uspeha: niso zmagali vetrov. Metež jim je jemat pregled in viharji so zanašali letala proti vrhovom gora. Le z največjimi napori se jim je posrečilo, da so se vrnili na domače letališče. Vse mesto je z največjo napetostjo opazovalo te odhode in prihode. Ko so se zadnjič vrnili, se je eno letal v velikem snegu na letališču prevrnilo in močno poškodovalo. Mesto je takoj dobilo nadomestek. Šele več dni zatem se je vreme toliko izboljšalo, da so lahko poslali pomoč.

Koliko pripadnikov štejejo posamezne vere

V Rimu so zbrahi podatke o tem, koliko pripadnikov imajo danes razne vere na svetu. Po tem poročilu živi na svetu okoli ene milijarde in 800 milijonov ljudi. Od teh je nad 353 milijonov katoličanov to je približno 19 odstotkov vseh ljudi. Ostalih kristjanov, ki pripadajo pravoslavni in evangeličanski cerkvi, je 216 milijonov. Med nekrščanskimi verami je po številu pripadnikov na prvem mestu mohamedanska. Mohamedancev je skupno 220 milijonov, dalje 210

milijonov hindusov in 135 milijonov budistov. Pripadnikov judovske vere je 16 milijonov.

Katoličani so po celinah razdeljeni takole: V Evropi jih je 210 milijonov, v Južni Ameriki 71 milijonov, v Severni in Srednji Ameriki 50 milijonov, v Aziji 18, v Avstraliji in Afriki pa skupno nad 4 milijone. Po številu katolikov je med evropskimi državami na prvem mestu Francija, ki ima približno 36 milijonov katoličanov.

Mravlje so izpile zalogo piva

Nadloga termitov (posebna vrsta velikih mravelj) se je v nekaterih krajih Avstralije močno razpasla. Nedavno so nekemu pivovarju v Darwinu popili 80 sodov najboljšega piva. Naselili so se v kleti, kjer je bilo pivo shranjeno, da se vleži, pa jim je bila pijača očitno zelo všeč: vse sode so izpraznili do zadnje kapljice.

Se večjo škodo so termiti napravili avstralski upravi brzojava in telefona. Že dalje časa so brzojavi in telefoni, ki so vezani na kabel v zemlji, kazali neke motnje. Ko

so pregledniki pregledali progo, so s strahom opazili, da je kabel od termitov ves razjeden, dasi je bil sestavljen iz več plasti, oblečen v razne močne tkanine in nalašč proti termitom še prevlečen z arzenikom. Toda termiti se vsega tega niso ustrašili in so razjedli vso oblogo, požrli arzenik, vazelin in druge kemične snovi, s katerimi je bil kabel prevlečen. Na več mestih so razjedli tudi svinčeno plast in prišli prav do telefonske žice. Poštna uprava ima od tega seveda velikansko škodo.

Po morju je pošiljal pisma

V morju blizu angleške obale stoji star morsk svetilnik, ki mu je paznik Leonard Hart. V svetilniku mora ostati vedno dva meseca, preden ga zamenja drugi paznik, s katerim se izmenjujeta vsaka dva meseca. Ta čas ne pripluje do svetilnika nobena ladja in Hart vzdržuje zvezo z zunanjim svetom samo s pomočjo radijske oddajne postaje na kratke valove. Hart napiše vsak teden pismo svojemu očetu, živečemu v Combe Martinu. Toda, kdo naj mu pisma nosi na pošto? Hart je našel posebnega sla, ki se doslej ni obnesel samo v dveh primerih, ko sta se pismi izgubili.

Hart piše očetu pisma na navadnem pisemskem papirju. Pisma deva v kuverte, naleplja nanje znamke in jih spravlja v steklenice ali kake druge posode, da ne more voda do njih. Kadar nastane plima, vrže tako steklenico v morje. Valovi odneso steklenico s pismom na obalo, kjer jo najdejo ljudje. Poročevalcu nekega londonskega lista je paznik morskega svetilnika izjavil, da se je dolga leta ukvarjal z mislijo, kako bi mogel svojem redno pisati. Slednič je prišel na to misel, ki se je zelo dobro obnesla. Zadostuje opomba na pismu, da prosi pošiljatelj za prenos v najbližji nabiralnik.

Obleke perilo klobuki čevlji nogavice kravate robci dežniki

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Stenmecki
CELJE 97

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

CENIK ZASTONJ

HALO, GOSPODINJA, POZOR!

Nova trgovina s cenejšim oblačilnim blagom, katerega potrebujeta delavec in kmet, je otvorjena v Ljubljani v bližini zmajskega mostu za Ljubljano, Sv. Petra nasip 29 (kjer je krompirjev trg). Cene so v glavnem sledeče:

Bela kotenina srednja din 5.—, najboljša 8.80, pisano blago za srajce, srednje 5.—, najboljša 8.80, tiskovina za predpasnike 6.80, na dve strani 9.—, hlačevina 22.—, najboljša 29.—, štofi za moške obleke dvojne širine od 20.— do 50.—, žepni robci 1.— din, naglavne rute 6.—, moške srajce din 19.—, razni ostanki po zelo nizkih cenah!

To trgovino je otvorila nalašč za cenejše in delavno blago znana ljubljanska tvrdka F. I. Goričar, ter že njeno ime jamči za dober nakup.

S SPIRITISTIČNE SEJE

Neka vdova kliče duha svojega umrlega moža in ga vpraša:

»Ali si srečnejši kakor si bil z menoj?«

Duh: »Mnogo srečnejši.«

Vdova: »Torej je lepo v rajju?«

Duh: »Nisem v rajju, temveč v peklu!«

HUDA REČ

Mihec: »Mamica, ali je res, da sem se rodil v decembru?«

Mati: »Seveda je res!«

Mihec: »Ampak decembra so štoklje vendar v Afriki...«

Obvestilo.

Ker so se v zadnjem času obračali razni ljudje na nas zaradi kupčij, ki so jih imeli s tvrdko E. Sonenšajn v Ptujju (to je Erna Sonenšajn), opozarjamo s tem obvestilom, da naša tvrdka ni istovetna z imenovano trgovino in da nismo z njo v nikakoli zvezi. Zato naj se obračajo vsi, ki kupčujejo s tvrdko E. Sonenšajn, izključno le nanjo in nikakor ne na nas. LJUDEVIT SONNENSCHNEIN SINOVI, Ptuj.

Mali oglasi

JABLUS — JABOLČNIK

Ako boste imeli pijače za domačo rabo premalo, ali pa je vaš sadjevec kisel, si lahko pomagata, ako naročite staro preizkušeno snov jablus, katere sem že pred vojno razpečal na tisoče zavitkov. Iz jablusa napravite izvrsten jabolčnik ali hrškovec tudi brez pravega sadjevca. Jablus je sestavljen po navodilih rajnega dr. Vošnjaka in se da odlično mešati z vsako drugo pijačo. Cena s poštnino: 50 litrov 39.50, 75 litrov 53, 100 litrov 69, 150 litrov 98, 300 litrov 182 dinarjev. Stotine pohvalnih pisem. Prepričajte se! Glavno zastopstvo: FRANC RENIER, Podčetrtek. 122

ENONADSTROPNA NOVA HIŠA,

davka prosta, mesečni dohodek 700 din, naprodaj. Potrebno 40.000 din. Pojasnila: Kopalška 10, pisarna, Maribor. 120

POSESTVO

donosno, zaokroženo, 35 oralov, ravnina, po večini travniki, ob banovinski cesti, 8 km iz Maribora, ugodno naprodaj. Pojasnila: Studenci, Krekova 32, Maribor. 119

KLEPARSKEGA VAJENCA,

kmečkih staršev, takoj sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Marolt Anton, Bled. 118

GRAŠČINA BOŠTANJ PRI SEVNICI

išče pridnega, delavnega, domačega oženjenega hlapca brez otrok za živino, sadovnjake in poljsko delo. Starost ne pod 35 leti. Ponudbe pismeno z navedbo dosedanjega službovanja. 117

POSESTVO (Meierhof)

sestoječe 1. iz lepe stanovanjske hiše, 2. prostornih hlevov, 3. velikega skednja in 10 ha njiv, naprodaj. Ponudbe pod šifro »V lepi legi« pošljite na podružnico »Jutra« v Ptujju. 116

TRAJNE KODRE

izvršuje z najmodernejšimi aparati po res zmerni ceni z garancijo Holy Josip, dipl. brivec in frizer za dame, Brežice, Narodni dom, podružnica v Rogaški Slatini. 115

VSAKDO —

moški ali ženska, v službi ali brezposeln, lahko zasluži tedensko 252 din. Za pojasnila je poslati 5 din v znamkah, sicer ne odgovorim. Lindič, Ljubljana 245 (d). Ne odlašajte s prijavo. 113

OSTANKI ZA POMLAD

Mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak, in sicer: Paket serije »H«, vsebina 18 do 21 m oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev, za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih. Paket 136 din. Paket serije »M«, vsebina 16 do 20 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa, cvrncajga in polsvile za bluže in obleke v izbrano lepi sestavi. Paket 130 din. Pakete H & M razpošiljam tudi mešano vsakega polovico. Paket serije »Z«, vsebina 3 do 3.20 m dobrega blaga za moško obleko, damski kostum ali plašč, in sicer Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Vsak paket poštnine prost, pri odvzemu dveh ali več paketov primeren popust! Neprijetno vzajem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcev na razpolago. — **Prepričajte se tudi vi in pišite takoj razpošiljalnici »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.** — Oglejte si povečano zalogo in ugodne cene.

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6, Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — razpošiljalnica. 71

MLATILNICO

na bencinski motor v dobrem stanju prodam. Anton Vindiš, Breg-Ptuj.

HRANILNE KNJIZICE

vseh denarnih zavodov, 3odstotne obveznice, bone, delnice itd., valute (tuji denar) vseh držav — kupimo takoj in plačamo najbolje.

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova cesta 40
Prodaja srečk državne razredne loterije. 354

NAJCENEJE KUPIS BIRMANSKA DARILA: URE, ZLATNINO, SREBRNINO ITD PRI URARJU IN OPTIKU

PINOZI ALOJZIJU

PTUJ — MAISTROVA UL. 5
(nasproti mesarja Urbana)
VELIKA IZBIRA!

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU. ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG! MEINEL & HEROLD MARIBOR 104

KA-LE-FLUID

krepi živčevje in daje moč organizmu. Krepi izločevalno delo vseh žlez. — Brezplačno literaturo zahtevajte na naslov: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. — KA-LE-FLUID se dobiva v lekarnah. S. br. 5300/32

NAGROBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kurovarju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

Oglašujte v »Domovini«